

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JULY 9

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXII Nr. 26 (5533)

2011. gada 9. jūlijs – 15. jūlijs

VAŠINGTONAS LATVIEŠI IZGLĪTO SAVUS KAIMIŅUS

Jāņu nedēļas nogalē Vašingtonas un apkārtnes sabiedriskais centrs Rokvilē, MD, atvēra durvis vietējiem iedzīvotājiem, lai paleptos ar savu tautisko mantojumu. Pasākums ietilpa Merilendas pavalsts Montgomerijas apgabala (*county*) gadskārtējā „Mantojuma dienu” (*Heritage Days*) programmā. Katrs, kas vēlējas izklaidēties un reizē paplašināt savus apvēršņus, varēja iepazīties ar apgabala etnisko grupu vēstures un kultūras bagātībām. Apmeklēšanai šoreiz bija izraudzītas 36 pa visu Montgomerijas apgabalu izkaisītas etniski un vēsturiski interesantas vietas – bijušo Āfrikas vergu mītnes, vēsturiskas skoliņas, muzeji, to vidū arī latviešu namā esošais Latviešu vēstures muzejs.

Divās nelielās telpās iekārtotajā muzejā atainota Latvijas vēsture no vissenākajiem laikiem līdz šodienai. Cittautietī varbūt visvairāk saista lauku mājas istaba ar tautiski klātu gultu, vērpjamo ratiņu, pavardu, maizes lizi, ķipīti, pastalām un košiem tautastēpiem. Muzeja vadītāja Lilita Berga pastāsta par jaunākajiem eksponātiem. Saistoši papildināta muzeja naudas kolekcija, kad no kāda pensionāra Vašingtonas pavalstī, Artura Naita (*Knight*), saņemts ievērojams skaits Rīgā kaltu monētu no 16. un vēlākiem gadusimtiem. Tās var apskatīt gan vitrinā, gan arī palielinātos attēlos videoekrānā. Pieminēdams savu mirušo sievu, latvieti, Naita kungs arī ziedojis līdzekļus

muzeja tālākai veidošanai. Savukārt, Ojārs un Iveta Soveri no Oregonas pavalsts ziedojuši Latvijas brīvvalsts laikā pazīstamā rotkaļa Jāņa Bētiņa darinātas rotas un greznu sudraba kausu. Bētiņš kļuva slavens ar vēsturiski izpētītām, etnogrāfiski pareizām rotaslietām, viņš tautā populārizēja Nameja gredzenu.

Ārpus muzeja Mantojuma dienu ciemiņi varēja iepazīties ar Latvijas jaunāko lauku vēsturi, noskatoties divas īsfilmas: vienu par Baltijas ceļu un otru par

Barikāžu dienām. Filmas demonstrēja šo notikumu liecinieces: Baltijas ceļu – Inta Rūtiņa un Barikāžu dienas – Aija Celma-Evansa. Kaut arī apmeklētāji varbūt visā pilnībā nesaprata, cik satraukumu pilns latviešu tautai bija laikposms starp 1989. un 1991. gadu, dažiem visnozīmīgākais šķita tas, ka latvieši brīvību izcīnījuši bez asins izliešanas – pretstatā tagadējai atmodai musulmaņu valstīs.

Tālāk Latviešu nama ciemiņiem bija iespēja paklausīties

Valža Kārķļa kokles skaņas, izkalt saktiņu Andra Rūtiņa darbnīcā, izrakstīt olu Mētras Pētersones studijā, veidot dekoratīvu rozī no kļavu lapām Kristīnes Vilciņas vadībā. Pie Baibas Ozolas varēja mācīties, kā novīt Jāņu vainagu un pie Valža Bormaņa iepazīties

ar novusa spēli. Vismazākie ciemiņi veidoja puzušus un citus latviskus rotājumus Arnolda Tuma uzraudzībā. Tikmēr Maija Baumannē, Saulīte Dubinska un citas čaklās draudzes dāmas pacienāja ciemiņus ar Jāņu sieru, pīrādziņiem, dzeltenmaizi un citiem labumiem. Saldskābmaizi un pīrāgus varēja arī iegādāties tirdzniecības stendos tāpat rotaslietas un grāmatas. Kā aizvien, seno latviešu dziedāšanas tradīciju nodemonstrēja folkloras ansamblis „Sudrabavots”.

Montgomerijas apgabala pasākumā latvieši piedalās jau astoto gadu. Sarīkošanas darbos bija iesaistīta prava talcīnieku saime Intas Šrāderes un Anitas Tēraudas vadībā. Bija jārupējas par telpu izdaiļošanu, stendu iekārtošanu un reklamām, kā arī viesu sagaidīšanu un pacienāšanu. Apmeklētāji bija dažādi: gan tādi, kas latviešu namā ciemojās pirmo reizi, gan arī tādi, kam latvieši bija iepatikušies jau no citiem gadiem. Vairākiem bija ģimenes saknes Austrumeiropā. Ciemiņi izteicās atzinīgi par draudzīgo uzņemšanu, slavēdami latvisko cienastu un apliecinādami, ka viņi daudz ko iemācījušies. Bet rīkotāji baudīja labsajūtu, ko izraisa kopīgi veikts darbs.

Vilnis Baumanis

Ar dziesmas un vārda spēku *Likteņdārzā*

Svētdien, 3. jūlijā, plkst. 19 *Likteņdārzā* Valsts prezidenta Valža Zatlera amata termiņa nobeiguma sarīkojumā „Tas vārds, kam spēks” piedalījās daudzi Latvijas dziedātāji, aktieri, radošie darbinieki. Viņi ir sajutuši pārmaiņu iespējas valstī un vēlējas tās atbalstīt. Kopā ar *Likteņdārza* viesiem un Latvijas Televīzijas skatītājiem ikkatrs gan dziesmās, gan vārda spēkā varēja piedalīties kopīgās pārdomās par Latvijas nākotni. Viesi bija aicināti, braucot uz *Likteņdārzu*, atvest tumšspēleku Latvijas laukakmeni (20 – 30 cm diametrā). Tas vēlāk tiks iemūrēts *Likteņdārza* amfiteātra akmens krāvumā.

Foto: Lilita Berga

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 130.00;
6 mēn. US \$ 75.00; 3 mēn. US \$ 42.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Redaktore ASV:** Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5**Reklāma laikrakstā *Laiks* un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**ABONĒJIET LAIKRAKSTU** LAIKS"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$42,-
6 mēnešiem US \$75,-
1 gadam US \$130,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$215,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$225,-

pusgadam US \$120,-

Latvijā 1 gadam US \$220,-

pusgadam US \$115,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$280,-

pusgadam US \$150,-

Abonentu **bez maksas** saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.**"Jauno Laiks"** 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$20,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts *Laiks* 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic **3-4 nedēļu laikā.****LAIKU** varat pasūtīt arī Rīgas redakcijāLietojiet www.laiks.us**LASĪTĀJU BALSIS****Par jaukiem
pārsteigumiem *Laikā***

Vienmēr ar ilgošanos gaidu Viktora Hausmaņa interesantos rakstus par teātriem un teātriniekkiem. *Laika* 24. numurā man no viņa gadījās speciāla velte, jo rakstā tika pieminēts mans jaunības dienu draugs Gunārs Cilinskis, viņam 23. maijā apritēja 80 gadu dzimšanas dienas atcere. Abi nebijām skolas biedri, bet pazišana radās, pateicoties mūsu mātēm, kas bija darba biedrenes V. Ūzes šokolādes veikalā Brīvības ielā 13. Trīsdesmitajos gados mammas mūs veda uz Ūzes fabrikas darbinieku bērnu Ziemsvētku eglītēm, kur Gunārs, pretēji man, izcēlās ar savām izcilām deklamācijām, tad katrs jaunuzvedums Dailes teātri tika apmeklēts, kā arī Valsts svētku armijas parādes Esplanādes laukumā. It bieži Gunārs ciemojas mūsu Miera ielas dzīvoklī, kad apmaiņamies ar pastmarkām, jo bijām sākuši tās krāt. Kad pienāca 1944. gada septembris, mana ģimene devās bēgļu gaitās, un Gunārs atnāca atvadīties – viņam atdevu savas mīļākās grāmatas. Mūsu draudzība atsākās 1983. gadā, kad viņu atkal satiku Rīgā, tad jau kopa ar Veltu Līni. Par to vēlāko satikšanos būtu jau arī ko

Gunārs Cilinskis un Indulis Lācis ar mātēm 1938. gadā

stāstīt, bet lai nu tas paliek citai reizei. Attēlā mēs abi ar mamām nākam ārā no Esplanādes laukuma pēc armijas Valsts svētku parādes 1938. gadā.

Nevaru palaist garām izdevību ar pateicību pieminēt vēl vienu *Laika* jaunumu – Paula Dambja rakstus par mūziku un viņa

apmeklētajiem koncertiem. Viņa raksti man ļoti patiek un interesē pretēji dažiem kritiķiem, kas mēdz par atskaņoto darbu komponistiem sacerēt garus biografiskus gabalus, bet par pašu koncertu atskaņotājiem vērtējumā tikai teikums vai divi...

Indulis Lācis

**Par Konfūciju un
buržuāzisko nacionālismu**

Konfūcijs esot teicis: „Ir grūti atrast melnu kaķi tumšā istabā, it sevišķi, ja viņa tur nav.” Teiktais ir aforisms – literatūras forma, kur tēlojumā var saskatīt pārnestu nozīmi. Tāpat kā mīklas, arī aforisma nozīme ir jāuzmin, un vārdi jāpielāgo domai. *Laika* 23. numura lasītāju vēstule nodaļā Konfūcijs sasaistīts ar latviskumu, tautiskumu, patriotismu un nacionālismu. Padomju okupācijas laikā šos četrus pēdējos mēdza saukt par „buržuāzisko nacionālismu”. Tas bija slikts, pret to bija jācīnās. Jautājums ir – vai cīņu pret „buržuāzisko nacionālismu” vairs nevajadzētu pieminēt, nevajadzētu par to

runāt un celt gaismā. Atcerēsimies, ka bijušie padomju laika vēstures skolotāji un bijušie nomenklatūra vēl tagad, 20 gadus pēc neatkarības atjaunošanas cīņās pret Latvijas vēstures kā atsevišķa priekšmeta mācīšanu Latvijas skolās. Tā bija cīņa pret latviskumu un nacionālismu un savas tautas, tēvzemes un valodas mīlēšanu. Latvijas padomju skolās vēstures klasēs tādēļ neiemācīja, ka, sākot ar tautas atmodas laiku, latviešu valoda no zemnieku un ķēkšu valodas kļuva par koptu literatūras un zinātnes valodu, kas spējīga augt un attīstīties pati savu likumu robežās un ir vai nu līdzvērtīga vai pat vērtīgāka lokanuma ziņā par vienu otru citvalodu.

Redzams, ka cīņa pret „bur-

žuāzisko nacionālismu” Latvijā bijusi ļoti sekmīga un atstājusi dziļas pēdas. Tā atstājusi pēdas pat mūsu jaunievēlētā valsts prezidenta latviešu valodā. Tauta ir pamanījusi, ka prezidents runā ļoti kļūdainā, neliterārā, kroplā, nekoptā latviešu valodā. Par to lasījām Latvijas tīmekļa komentāros, kur starp citu ieteikts prezidentam steidzīgi meklēt labu latviešu valodas skolotāju.

Esmu pamanījusi, ka Konfūcija pieminēto tumšo istabu un melno kaķi Latvijā ir vēl atliku likām. Vai nebūtu laiks dedzīgāk pacensties tumšās istabas apgaismot un melnos kaķus atrast un parādīt? Godīguma un mūsu nākotnes labā.

Lija Brauna
Kalifornijā**Riga Ven Travel Inc.****Pavadīsim atvaļinājumu kopā ar bērniem BEECHES
kūrortā, vai bez bērniem pie SANDALS.**

Viena cena (All inclusive)!

Zvaniet – INESEI ZAKIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455; 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

E-pasts: RigaVen@aol.com

Divi svinīgi notikumi latviešu ārstu dzīvē

Laiks tika laipni ielūgts uz Latvijas Ārstu biedrības (LĀB) valdes sēdi 28. jūnijā, lai piedalītos divos svinīgos brīžos: LĀB Goda biedra diplomu saņēma izcilais ASV latviešu sporta ārsts, ortopēds **Visvaldis Georgs Nagobads**, kuŗam š. g. 18. novembrī apritēs 90 gadu.

Kavējoties atmiņās, par spilgtāko V. G. Nagobads minēja 1980. gada Olimpiādu, kad Amerikas hokeja izlase spožā spēlē pārspēja PSRS hokejistus (būtībā amerikāņu kolledžu studenti uzvarēja krievu profesionāļus – red.). Likteņa ironijas pēc tolaik padomju komandā spēlēja Helmutis Balderis, kuŗš bija viesis Nagobadu mājās.

Saņēmis atzinību, Dr. Nagobads teica: „No Latvijas līdzī visam mūžam esmu paņēmis teicamu izglītību. Paldies Latvijai par to!”

V. G. Nagobads ir Latviešu Ārstu un zobārstu apvienības biedrs, bijis Minesotas pavalsts universitātes ārsts un ilggadējs ASV olimpiskās hokeja vienības ārsts, 2010. gadā par ieguldījumu hokeja attīstībā 35 gadu garumā uzņemts ASV hokeja slavas zālē Bufalo un vēl šobrīd turpina aktīvi konsultēt sporta medicīnā.

Otrs svarīgais notikums: brāļu Bertrama Zariņa un Kristapa Zariņa ceļojuma mācību stipendijas pasniegšana. To šogad

Dr. Visvaldis Georgs Nagobads ar LĀZA pārstāvi Latvijā Dr. Maiju Pozemkovsku

saņēma jaunā radioloģe **Sanita Ponomarjova**. Viņa papildinās savas zināšanas vaskulārajā neurochirurgijā (lai palīdzētu cilvēkiem pēc insulta). Sanita papildināsies Francijā. Šogad brāļi Zariņi savai stipendijai 5000 dolaru vērtībā pievieno 10% - ja stipendiāts uzraksta zinātnisku pētījuma rakstu, ko publicē žurnālā *Latvijas Ārsts*. Zariņu stipendijas tiek pasniegtas jau

desmito gadu pēc kārtas jauniem latviešu mediķiem, lai jauniem un talantīgiem Latvijas ārstiem būtu iespēja stažēties nozīmīgākajās klīnikās pasaulē. Brāļi Zariņi stipendiju pasniedz no saviem privātiem līdzekļiem, stipendiāts izvēloties konkursa kārtībā. Obligāts nosacījums – specialīstam jāatgriežas Latvijā.

Nākamajā *Laika* numurā lasiet interviju ar Dr. Bertramu Zariņu.

Visvaldis Nagobads (pa labi) saņem pagodinājumu no U. S. Hockey prezidenta Rona de Gregorio

Dr. Bertrams Zariņš pasniedz stipendiju Sanitai Ponomarjovai

Miris ASV vēstnieces Latvijā vietnieks Brūss Rodžerss

ASV vēstniecība Latvijā dziļās sērās paziņo, ka pēkšņi 27. jūnijā 54 gadu vecumā mūžībā aizgājis ASV vēstnieces Latvijā vietnieks Brūss Rodžerss (*Bruce Rogers*). Rodžerss ASV vēstniecībā Latvijā strādāja divas reizes – vispirms bija Politisko un ekonomisko lietu padomnieks, pēc tam – ASV vēstniecības vadītāja vietnieks.

Brūss Rodžerss bija augstākā diplomātiskā korpusa karjeras diplomāts. Viņš sāka strādāt Valsts departamentā 1985. gadā un strādāja Meksikā, Saudi Arabijā, Kuveitā, Lielbritānijā, Latvijā, Beļģijā un Afganistānā. Savā iepriekšējā amatā – Provincas atjaunošanas un vietējās pārvaldes birojā Kabulā viņš vadīja personālu 25 vietās visā Afganistānā. Pirms tam Rodžerss strādāja par Politikas un ekonomikas padomnieka vietnieku

ASV pārstāvībā NATO (2003-2006). Beidzoties Persijas liča karam, 1991. gadā, viņš piedalījās vēstniecības darba atjaunošanā Kuveitā. Vašingtonā B. Rodžerss strādāja Valsts departamenta Ekonomikas un uzņēmējdarbības lietu birojā, būdams instruktors Ārlietu dienesta institūtā un reģionālo lietu pārzinis Pretterorisma birojā. Viņš vadīja divas vienības, kuŗas izdarīja novērtēšanu Austrumāfrikā pēc bumbu sprādzieniem ASV vēstniecībās Kenijā un Tanzānijā. B. Rodžerss saņēma četras Valsts departamenta apbalvojumus par izcilību un divus par ieguldījumu. B. Rodžerss Sanfrancisko pavalsts universitātē ieguvis bakalaura gradu vēsturē un starptautiskajās attiecībās; Jūras kara lietu koledžā Ņūportā, Rodailendā viņš 2007. gadā ieguva maģistra grads nacionālās

drošības un stratēģijas studijās. Sešos Latvijā pavadītajos gados B. Rodžerss palīdzēja Latvijai kļūt par NATO un Eiropas Savienības dalībvalsti, kā arī stiprināja ekonomisko sadarbību starp ASV un Latviju.

„Brūss ļoti mīlēja Latviju, un viņam patika veicināt ASV-Latvijas attiecības. Viņa dienests Latvijā bija gandrīz beidzies un tuvākajās dienās viņš bija plānojis doties atpakaļ uz ASV. Viņam ļoti patika dzīve Latvijā, šķiršanās viņu nedaudz skumdināja, tomēr viņš zināja, ka Latvija vienmēr paliks viņa sirdī,” teica ASV vēstniece Latvijā Džūdita Gārbere.

Sēro dzīvesbiedre Geila Rodžersa, atvaļināta Ārlietu dienesta darbiniece un divi bērni.

ASV vēstniecība Rīgā, Preses un kultūras nodaļa

ASV Valsts departamenta ziņojums „Par cilvēku tirdzniecības novēršanu”

ASV ārlietu ministre Hilarija Klintonē 27. jūnijā izplatīja 2011. gada ziņojumu „Par cilvēku tirdzniecības novēršanu”. Tajā Latvija ierindota otrā līmenī tāpat kā pagājušā gada ziņojumā.

„Par cilvēku tirdzniecības novēršanu” 2011. gada ziņojumā norādīts, ka Latvijas valdība iegulda ievērojamas pūles, lai izpildītu cilvēku tirdzniecības apkaŗošanas minimālos standartus, tomēr pilnībā šie standarti netiek izpildīti. Norādīts, ka sekmiņai cilvēku tirdzniecības apkaŗošanai Latvijas valdība izveidoja valdības aģentūru koordinācijas mehānismu un ir uzsākta politikas veidošana, lai

apkaŗotu cilvēku tirdzniecību piespiedu darbam; valdība turpināja financēt palīdzības programmu cilvēku tirdzniecības rezultātā cietušajām personām un uzlaboja cilvēku tirdzniecības gadījumu identificēšanas mehānismus.

Ziņojumā ir rekomendācijas Latvijas valdībai, lai turpinātu cīņu ar cilvēku tirdzniecību. Rekomendēts uzlabot cilvēku tirdzniecības upuŗu identificēšanu, īpašu uzmanību pievēršot personām, kas cietušas piespiedu darba rezultātā un kļuvuŗas par cilvēku tirdzniecības upuŗiem, strādājot mājāsaimniecībās, kā arī palielināt kriminālvajāšanu un

tiesvedību skaitu gadījumos, kad ir aizdomas par cilvēku tirdzniecību mājāsaimniecībās un citos piespiedu darbos. Ziņojumā minēts, ka Latvijai jāturpina ieviest Valsts programma cilvēku tirdzniecības novēršanai 2009.-2013. gadam.

Ziņojumā „Par cilvēku tirdzniecības novēršanu” izvērtē katras valsts centienus cilvēku tirdzniecības – mūsdienu verdzības formas – apkaŗošanā. Šī gada ziņojumā iekļautas 184 valstis, arī ASV.

ASV vēstniecība Rīgā, Preses un kultūras nodaļa

Iesvētības Filadelfijā

Filadelfijas Sv. Jāna baznīcā 22. maijā iesvētes dievkalpojumā mācītāja Ieva Dzelzgalve iesvētīja trīs jaunas draudzes locekles.

Attēlā no kreisās – Ariāna Akkermāne, māc. Ieva Dzelzgalve, Aleksa Akkermāne, draudzes priekšniece Mudīte Jansone, Emily Dolan.

Dabas mūzejā Rīgā no 6. līdz 10. jūlijam rožu izstāde

Grib, lai ārstē par pusvelti

„Latvijas Avīzes” žurnāliste Māra Lībeka sarunājas ar dr. Ēriku Niedrīti

Ģimenes ārsts Ēriks Niedrītis strādā Ņujorkā un uztur latvisko garu, gan ārstējot savus pacientus, no kuriem liela daļa ir latvieši, gan arī aktīvi darbojoties Latvijas Nacionālās operas ģildē, gan arī dejojot tautas dejas, kā arī aktīvi darbojoties Ņujorkas latviešu draudzē un ik pa laikam apmeklējot Latviju, lai varētu savām acīm pārliecināties, kas tad te īsti notiek.

Ēriks Niedrītis: Rīgā ielidoju trešdien, 1. jūnijā, bet ceturtdien, 2. jūnijā, jau biju aculiecinieks lielam notikumam – Valsts prezidenta vēlēšanām. Cītīgi sekoju līdz un biju ne pa jokam satraucis, uzzinot, ka Saeimas deputāti par valstij tik nozīmīgu personu balso aizklāti. Tas tāpēc, ka tauta viņus ievēlējusi. Amerikā visam ir jābūt caurspīdīgam, lai mēs, kas ievēlējām kongresmeņus, zinātu, kā viņi balsojuši. Tad varam arī novērtēt, vai mēs gribam vai negribam par viņiem nobalsot atkārtoti. Bet Latvijā neviens nezina, par ko katrs deputāts ir balsojis šajā kritiskajā momentā. Man šķiet, ka tas ir netīri un nedemokrātiski. Es nekad to nebūtu sapratis, ja nebūtu redzējis.

Latvijā to vien dzird runājam, ka trūkst naudas. Bet Amerikā, tāpat kā Latvijā, arī ir problēmas ar naudu, un tas prezidentu Obama kavē veikt veselības reformas. No 350 miljoniem amerikāņu 40 miljoniem nav apdrošināta veselība, un tagad Obama grib, lai mēs, ārsti, tos cilvēkus, kam nav apdrošināšanas, pieņemam un izmeklējam par astoņiem deviņiem dolariem. Šī Obamas ideja mums nav pieņemama, jo maksa par vizīti būs tik maza, ka mēs nevarēsim atļauties šos cilvēkus apkalpot. Es jau tāpat nereti tos, kas nav apdrošināti un ir trūcīgi, ārstēju par velti. Tie pārsvarā ir ļaudis, kas strādā nelegāli un nemaksā nodokļus. Ja nem vērā, ka caurmērā apdrošināšanas kompānijas par pacienta vizīti ārstam maksā 50 līdz 60 dolarus, tad tie astoņi deviņi dolari, ko Obama sauc par apdrošināšanu, nav nekas. Ārsti nevēlas slimniekus izmeklēt gandrīz par velti, vēl jo vairāk tāpēc, ka mediķiem ir jāmaksā lielas naudas summas par apdrošināšanu pret riskiem profesionālajā darbībā. Piemēram, man apdrošināšanas maksa ir 28 tūkstoši dolaru jeb 14 tūkstoši latu gadā. Par laimi, visus šos daudzus gadus, kopš strādāju par ģimenes ārstu, profesionālajā darbībā nav gadījies neviena neparedzēta, negaidīta kļūda.

Amerikā ir likums, ka slimnīca nedrīkst nevienam atteikt ārstēšanu, tāpēc slimnīcas ir spiestas nodokļu nemaksātājus ārstēt par brīvu. Bet tas ietekmē budžetu. Tiesa, slimnīcas katru gadu ierēķina, ka būs zināms procents, kas nespēs samaksāt, bet no tā slimnīcas budžets lielāks nekļūst.

Esmu ģimenes ārsts Ņujorkas priekšpilsētā *Rockville Centre*, kur ir 28 tūkstoši iedzīvotāju, un puse no maniem 800 pacientiem ir latvieši, tāpēc es katru dienu runāju latviski. Veclatvieši gan visi ir apdrošināti, jo pēc 65 gadu vecuma ir valsts apdrošināšana. Bet jaunajiem ne vienmēr ir privātās apdrošināšanas polise,

jo viņi nav strādājuši legāli un nav maksājuši nodokļus. Dažreiz dodu atlaides, sarunājam, cik viņi var atļauties. Pie manis ir pierakstījušies arī *jaunie latvieši*, kas nesen ieradušies no Latvijas, lai strādātu Ņujorkā, un vēl nav iemācījušies labi runāt angļiski. Viņi strādā galvenokārt būvniecībā, par bērnu auklēm vai aprūpē vecos cilvēkus.

Amerikā ir brīvais tirgus, un pacienti var brīvi izvēlēties savu ģimenes ārstu. Ārstu prakses nav izvietotas ģeografiski pa teritorijām, tās tiek veidotas individuāli un spontāni. Ir ārsti, pie kuriem pierakstījušies ap 2000 pacientu, bet tad viņiem ir nepieciešams palīgpersonāls – medmāsas un grāmatveži, kam jāmaksā lielas algas. Es visu daru viens pats. Līdz ar to pavadu daudz vairāk laika ar saviem pacientiem nekā tad, ja man būtu palīgi, – pats taisu kardiogrammas, ņemu asinis analizēm un daru citus ikdienas darbus. Pacients jūtas drošāk, ja ar viņu darbojas pieredzējis ārsts.

Tos pacientus, kam veselība klibo, es ļoti uzmanu, un viņi pie manis ierodas vismaz reizi mēnesī. Latviešu pacientus esmu pieskatījis un ārstējis daudzus gadus. Salīdzinot latviešus un amerikāņus, esmu pārliecinājies, ka daudziem latviešiem trūkst B12 vitamīna, bet tas ir vajadzīgs smadzeņu darbībai, asins sastāvam, domas asumam... Tad viņi nāk katru mēnesi potēt šo vitamīnu, saka – man vajag to *jaunības šprici*. Latviešiem biežāk nekā amerikāņiem uzbrūk mugurkaula smadzeņu vēzis. Kad sūtu pacientus uz slimnīcu, tur brīnās, kur es visus šos kaulu smadzeņu audzēja slimniekus atrodo. Arī vairogdziedzera mazdarbība vairāk ir latviešiem nekā amerikāņiem. Tur lielākoties vainīgas ģenas.

Manā praksē ir pierakstītas astoņdesmitgadīgas dāmas, kas ļoti labi saglabājušās. Daudzi domā: redz, viņas lieto hormonpreparātus, tāpēc tik labi izskatās. Bet tā nav tiesa, jo Amerikā jau kādu laiku izvairās no hormonu terapijas – pastāv uzskats, ka tā veicina dzemdes un krūts vēža attīstību. Galvenais ir uzturs un dzīvesveids. Amerikā nav tā ļaundabīgā stresa, kāds ir daudziem Latvijā. Saviem pacientiem iesaku, ka vislabākais stresa noņemšanas veids ir nezaļu ravēšana. Par to pats esmu pārliecinājies – man ir vasaras māja Ņūdžersijā. Turp dodos nedēļas nogalēs un metos iekšā savā lielajā dārzā, kur ir daudz puķu, kas jāatbrīvo no nezālēm.

Par laimi, Amerikā, pateicoties mūsdienīgām un efektīvām ārstniecības metodēm, īpaši invazīvajai kardioloģijai, ir krietni samazinājies mirstība no sirds un asinsvadu slimībām. Savus

Dr. Ēriks Niedrītis

ciņijamā vecuma latviešus man izdodas glābt, pirms viņus piemeklējis infarkts.

Esmu izglābis arī vairākus latviešus no zarnu audzēja. Viens no maniem pacientiem bija astoņdesmit septiņus gadus vecs latvietis, viņš gan izskatījās par desmit gadiem jaunāks. Kad atklāju viņam zarnu audzēju, pierunāju izgriezt, un viņš nodzīvoja līdz simt gadiem un 17 dienām. Bez apstarošanas un ķīmijterapijas. Kad kungam apritēja 95 gadi, apsoliņu, ka kopā nosvinēsim simt gadus. Viņš tam neticēja, sacīja, ka es jokojoties – neesot vairs spēka, lai to sagaidītu. Es tik mudināju: saņemies, saņemies, lai skaisti varam nosvinēt tavu gadsimtu! Viņam bija tik laba atmiņa, ka pat dzejoļus no galvas deklamēja.

Tos vecos ļaudis tā labi *uzpasēju*, tāpēc izdevies *noķert* daudz slimību pirmajā stadijā, kad tās var izārstēt ambulatori. No savas pieredzes zinu, ja ģimenes ārsti slimos cilvēkus biežāk pieņem un uzrauga, tad viņus var pasargāt no slimnīcas.

Amerikā, tāpat kā pie jums Latvijā, grib uzlabot ģimenes ārstu darbu. Tiem dakteriem, kuriem ir veselīgāki pacienti, kas mazāk tiek ievietoti slimnīcās, dos lielāku finansējumu. Tas gan izklausās visai dīvaini, jo tad jau ārsti savā praksē pierakstīs tikai veselīgus cilvēkus un no slimajiem atteiksies – lai tos ārstē citi.

Arī Amerikā, tāpat kā Latvijā gatavojas ieviest e-veselību, lai pacientu slimību vēstures varētu rakstīt elektroniski, lai vizītes būtu aplūkojamas datorā. Pacienta slimības vēsture būs jāaizsūta uz tā saukto informācijas noliktavu, tur glabāsies visa informācija par pacientu, un ārsti, pie kuŗa slimnieks būs nosūtīts, varēs operatīvi iepazīties ar viņa kaitēm un ārstēšanu. Tā varēs izvairīties no pārbaudēm, kas jau bijušas agrāk, un ietaupīt valsts naudu. E-veselība jāievieš divu gadu laikā.

Esmu izņēmums arī tādā ziņā, ka joprojām eju mājas vizītēs, kaut gan lielāka daļa ārstu to vairs nedara. Man ir daudz cieņijama vecuma pacientu, ko esmu ārstējis vairāk nekā 20 gadu un kas tagad vairs netiek ārā no

mājas vecuma dēļ. *Vecīši* ir Ņujorkā, bet viņu bērni – Kalifornijā vai Floridā. Gadās, ka izdegusi lampiņa griestos, viņi sēž tumsā un gaida mani, lai atnāku un iegriežu jaunu spuldzi. Pie reizes ielūkojos ledusskapī, vai tur ir pārtika. Ja atrodama tikai šprotu bundžiņa, pasūtu tā saukto ēdienu uz rītiņiem, lai pietiek ilgākam laikam. Ar latviešiem nav viegli, jo tie vecie ļaudis amerikāņu uzturu neēd – viņiem vajag karbonādi, kartupeļus un kāpostus.

Amerika jau nav nekāds izņēmums, arī tur, tāpat kā Latvijā, ir daudz cilvēku, kam ir paaugstināts holesterīna līmenis. Tad jādzēz zāles, un to iesaka darīt arvien jaunākiem cilvēkiem. Līdz šim ārsti ieteica lietot zāles pret paaugstinātu holesterīna līmeni, sākot no 50 gadiem, bet pagājušajā nedēļā Amerikas pediatru asociācija atzina, ka holesterīna līmeni jāsamazina jau no pusaudžu vecuma. Tiem jauniešiem, kam parādās risks saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām, jālieto medikamenti. Mēs jau nezīnām, kas notiek, ja kāds tās zāles dzers četrdesmit vai piecdesmit gadus. Bet mediķu vidū valda uzskats, ka sirds infarkta risks tiem, kam ir augsts

holesterīns, ir lielāks nekā tas risks, tas, ko zāles var nodarīt aknām un nierēm.

Mani pacienti ir arī krievi. Viņi bieži ierodas Ņujorkas žīdu slimnīcā, kur man arī ir darba vieta. Vecākā gadagājuma krievi angļiski nerunā, un viņiem ir nepieciešams tulks, tāpēc slimnīca algo divus tulkus. Ikreiz krievu tulkiem lūdzu man iemācīt kādu krievu vārdu, lai tad, kad atnāk pacients un gaida tulku, varētu ar viņu aprunāties. Saku: *dovļeniĵe horošo iļi ploho, golovniĵe boļi* (spiediens labs vai slikts, galvassāpes – krievu val.) utt., esmu iemācījis apmēram kādus četrdesmit medicīnas vārdus. Kad krievu pacients sāk kaut ko skaidrot, man nav ne mazākās jēgas, ko viņš man saka. Kaut manas krievu valodas zināšanas ir ļoti pieticīgas, tomēr esmu izpelnījies pacientu ievēribu. Krievi reģistratūrā lūdz: dodiet mums to dakteri, kas runā krieviski! Gadījušies arī krievi no Latvijas. Viņi interesējas, kuŗos gados esmu ieradies Amerikā. Skaidroju, ka nekad neesmu atbraucis, te esmu piedzimis. Viņi netic, sak, tas nevarot būt. Skaidroju, ka ne es, ne mani vecāki krieviski nerunājam. Viņi atkal brīnās, kā tā var būt, ka mani vecāki nerunā krieviski. Tad stāstu, ka viņi aizbēga no Latvijas, pirms to okupēja. Šie cilvēki nezina Latvijas vēsturi, nezina, ka pirms kuŗa Latvija bija neatkarīga valsts...

Veselības ministrs Juris Bārdiņš daudz runā par veselīgu dzīvesveidu, un tas ir labi. Nav tā kā Obama, kuŗš stāsta mums, ka jādzīvo veselīgi, bet pats smēķē. Man tas nav pieņemami, jo prezidentam ir jābūt piemēram. Viņš gan tagad košļā to nikotīna gumiņu, kas noņem vēlmi pipēt, bet gan jau pa kluso tāpat uzzpipē.

Pats gan cenšos dzīvot veselīgi. Katru rītu 90 minūtes soļoju, ceturtdienas vakaros divas stundas lecu polku tautas deju kopā, un tā trijos gados esmu zaudējis gandrīz 20 kilogramus.

Pateicamies par sadarbību laikrakstam „Latvijas Avīze”

Kristīna Lagzdīna – fizioterapijas doktore

Kristīna Lagzdīna ar doktora gradu beigusi Tomasa Džefersona universitāti Filadelfijā, Pensilvānijas pavalstī. Viņa saņēmusi trīs ļoti nozīmīgas godalgas – fakultātes augstāko godalgu kā pirmā studente savā kursā, absolventu kursa apbalvojumu par centīgu darbu savā nozarē, kā arī Filadelfijas pilsētas valdes balvu par brīvprātīgo palīdzību fizioterapijā.

Kristīna B.S. gradu veselības nozarē ieguvusi Ņuhempširas universitātē. Viņa beigusi Ņujorkas draudzes skolu, Ņūdžersijas latviešu skolu un Gaņezera Vasaras vidusskolu. Viņa ir ALJAs valdes locekle, darbojas ALJAs ziņu redakcijā un korporācijā Imeria.

Saruna siltā Vašingtonas vasaras vakarā

Sniedze Ruņģe izjautā 3x3 nometnes vadītāju Katskiļos Helēnu Viksniņu

Ko tu atbildi tiem, kuŗi ir pārsteigti, ka piekriti vadīt 3x3 nometni Katskiļos? Tu jau tāpat es pietiekami aizņemta.

Jutu, ka varu nometnes dalībniekiem piedāvāt daudz ko jauku. Esmu piedalījies piecās 3x3 nometnēs gan Katskiļos, gan Latvijā – Raunā, Kalnos un Madonā. Pamanīju iespēju, kā dažādus cilvēkus no dažādām pasaules malām var savest kopā! Atceros brīnišķīgu brīdi Kalnu nometnē netālu no Nīgrandes, Saldus novadā. Visi dalībnieki sadalījās divās garās ķēdēs. Atnesa Latvijas sarkanbaltsarkano karogu, ko sākām dot no rokas rokā; tas peldēja dažas pēdas virs zemes caur mūsu rindām kā dzīva būtne. Un mēs patiešām tai brīdī uzreiz jutāmies cits ar citu vienoti.

Mana māsa Brigita piedalījies 3x3 nometnēs jau vairāk nekā divdesmit gadu, un vienmēr gribēju braukt viņai, mūsu mātei un māsas bērniem līdzī, bet biju aizņemta darbā. Pagājušā vasarā beidzot radās laimīga iespēja atgriezties 3x3 nometnē Katskiļos, kur pirms 30 gadiem biju bērnu audzinātāja vasaras nometnē.

Nometnes vadībai stāstīju par savu darbu – mans pienākums ir vadīt lielas gadskārtējas konferences sarīkošanu, kuŗā izglīto par acu veselību un optometriju. Iedomājos, ka varētu ar savām zināšanām iepazīstināt 3x3 nometņu vadību, un piepeši mani lūdza vadīt 2011. gada nometni Katskiļos. Piedalījies 3x3 nometņu vadības sēdē Klīvlāndē, un mani iedvesmoja ilggadējie 3x3 nometņu valdes locekļi, viņu stāsti par nometnēm. Jā, esmu ļoti aizņemta, bieži jānododas komandējumos, bet ar lielu interesi un degsmi ķeros pie darba.

Uz 3x3 Katskiļu nometnes brošūras vāka attēlots uguns-kurs un sadevušās cilvēku rokas. Kāpēc izvēlējies šo attēlu?

Šī fotogrāfija tapusi Kalnu 3x3 nometnē Saldus novadā. Lielais uguns-kurs vidū man izraisa atmiņas par līdzīgām liesmām citās latviešu nometnēs. Atmiņā tautasdziesmas, vēsā nakts, siltās liesmas, kopības sajūta un miers. Tālumā redzam tautumeitas baltos linu kreklos apli ap uguns-kuru. Tuvplānā trīs rokas saķērušās trīsstūra formā, veidojot Dieva zīmi, kas atspoguļota arī šī gada 3x3 Katskiļu nometnes emblēmā, kur redzam uguni – tieši no pašas saules! Par jauno emblēmu man jāpateicās Aivaram Zandbergam no Masačusetas pavalsts. Tā iemieso ideju: „Saules vara kalna galā”. Saules spēku vienmēr esmu cienījis: saule spēj sadedzināt ražu, bet arī sildīt bāra bērnus, *aiz viņiem kalniņiem*. Zem saules ir arī ūdens, kas nometņotājiem Katskiļos atgādina dzidro, dzestro ezeru, kas var dzesināt karsto sauli.

Kāpēc tu izvēlējies tieši šos lektoros, kas tevi saistīja? Ko viņi varēs dot dalībniekiem?

Uzklāstīju 3x3 nometņu dalībnieku un vadības ieteikumus. Pateicos visiem, kuŗi man palīdzēja sastādīt šī gada programmu! Jau pagājušā vasarā mani pievilka nodarbības „Kustēsimies!” Dažas Katskiļu bērnu nometnes dalībnieku mātes domāja, ka nometnē derētu aicināt vingrot visus kopā grupā. Šis aicinājums atbilst ASV prezidenta dzīvesbiedres Mišelā Obama mērķim – ēst veselīgu barību un kustēties. Nometnē Dace Gulbe sagādās iespēju rast līdzsvaru tiem, kuŗi diendienā rūpējas vairāk par savu ģimeni un mazāk

Helēna Viksniņa

par sevi pašu. Dace pērnvasar bija veselības ievirzes vadītāja, un no dalībniekiem ir ļoti labas atsauksmes.

Politikas ievirzi vadīt aicinājam Andri Sprūdi no Latvijas, un viņa temats būs „Latvijas politiskā un ekonomiskā attīstība un izaicinājumi”. Vērojot notikumus Latvijā, jādomā, ka šis temats interesēs daudzus.

Esmu sajūsmināta arī par pārējām ievirzēm! Filatēlistiem un vēstures cienītājiem Juris Raudseps atklās „Latvijas vēsturi

pastmarkās”, stāstot un parādot pastmarkas no caru laikiem līdz mūsdienām. Būs iespēja papildināt trimdas vēsturi, daloties savā dzīvesstāstā ar Maiju Hinkli. Viņa uzaicinājusi vēl citus lektorus.

Folkloras ievirzi vadīs ventīņu stāstniece un „zāļu sieva” Līga Reitere. Viņa mācīs, kā uzpīt trejdeviņu ziedu vainagu un kā gatavot ziedu un lapu slotas, ar kuŗām pērties pirti. Esmu dzirdējusi, ka Līga ir īpaši iecienīta „nikšanas laika” dalībniece, viņa

zina daudz jocīgu anekdotu.

Televīzijas skatītājiem nebūs pagājis secen, ka pērn *Next Food Network Star* parādījās latvieti Dzintra Dzene! Dzintra 3x3 nometnē Katskiļos mācīs gatavot „Latviešu ēdienus ar modernu pieeju”. Jāpiebilst, ka nometnes virtuvē strādās divas izcilas pavāres: Ilze Bula un Inta Grunde, gatavojot gardas un veselīgas maltītes.

Pēc ēšanas notiks vingrošanas nodarbības. Ikviens varēs izvēlēties sev piemērotāko – kāpt kalnā ar Paulu Pilmani, rīta vingrošanu Brigitas Viksniņas vadībā (*Alignment Sequence, maintain-alignment.com*) vai ievirzē „Kustēsimies!” ar Daci Gulbi, vai arī peldēties aukstajā nometnes ezerā.

Tos, kuŗiem patiek rokdarbi, varēs apgūt jaunas praktiskas iemaņas izcilu mākslinieku vadībā. Metallapstrādi mācīs Gints Grinbergs; rotkalšanu – Maira Dižgalve, Alfons Mednis un Andris Rūtiņš; gleznošanu – Aivars Zandbergs, vitražu – Inga Zariņa.

Dziedot folkloras ansambli „Sudrabavots”, tu noteikti iemācīs daudz interesantu tautasdziesmu. Vai ir īpaša dziesma vai daina, kas tev ļoti mīļa?

Izvēlējos daļu, kas atspoguļo, kā ceru pavadīt 3x3 nometnes nedēļu Katskiļos, tā arī iespiesta brošūra:

*Tautu dēls skaisti dzied,
Vēl skaistāki tautu meita,
Ejam kopā dziedādami,
Tad skanēs vēl skaistāki.*

Man vismīļākā mūsu tautas bagātību daļa ir dziesma. Viena balss var skanēt skaisti, bet, kad dziedam visi kopā, notiek kas pārdabisks.

Informāciju par 3x3 nometni Katskiļos var sameklēt mūsu Facebook lapā.

Lailas Saliņas un Pēterā Plakida koncerts Priedainē

Ņudzersijas latviešu biedrības īpašumā „Priedaine” mecosoprāns Laila Saliņa, komponists un pianists Pēteris Plakidis un vijolniece Una Tone 4. maija saulainajā sestdienas pēcpusdienā iepriecināja klausītājus ar laikmetīgās un romantiskās mūzikas koncerta programmu. Šis bija pēdējais no trim Latviešu kultūras biedrības TILTS Mūzikas nozares rīkotajiem koncertiem sadarbībā ar Ņudzersijas latviešu biedrību, Minesotas latviešu koncertapvienību un Klīvlāndes latviešu koncertapvienību. Koncertā Klīvlāndē Pēterim Plakidam un Lailai Saliņai piebiedrojās vijolnieks Pēteris Briedis, Mīneapolis – amerikāņu vijolniece.

Pēterim Plakidim, tāpat kā visiem profesionāliem mūziķiem no Latvijas, kuŗi piedalās koncertos ASV, bija nepieciešama darba vīza, ko palīdzēja sagādāt TILTS Mūzikas nozare. Laimīgā kārtā darba vīza tika apstiprināta, un ievērojamais komponists ieradās Ņujorkā aprīļa beigās pāris dienu pirms koncertturnejas sākuma.

Koncertā Priedainē, tāpat kā citos centros, klausītāji dzirdēja galvenokārt Pēterā Plakida vokālo

mūziku. Koncerta apmeklētājus sajūsmināja komponista spilgtās solodziesmas Lailas Saliņas smalkjūtīgajā interpretācijā, autoram izteiksmīgi spēlējot pavadījumu.

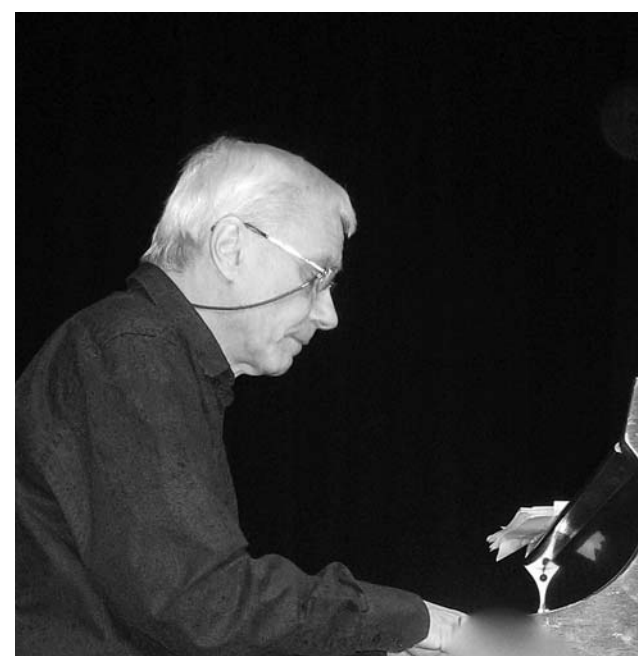
Programmā bija arī E. Melngaiļa, J. Poruka, Jāņa Mediņa, A. Kalniņa, G. Mālera, H. Berliozā, P. Čaikovska sacerējumi. Laila Saliņa iedziļinājās ikvienas dziesmas skaņu un emociju pasaulē. Viņas dziedājums bija niansēts un emocionāli pārlicenošs. Koncerta pēdējā daļā visi trīs mākslinieki aizrautīgi atskaņoja latviešu tango meistara Oskara Stroka dziesmu „Sirds, mana skumjā, jel dusi”. Sekoja Daces Apeŗānes dziesma „Nāc, reibsti līdz’ ar mani” no Andras Berkoldas lugas *Hotel Paradiso* un Kurta Veila (*Weill*) „Barbaras dziesma”, un „Rīgas dziesma” Gunara Saliņa atdzejojumā.

Pēteris Plakidis ir viens no Latvijas izcilākajiem komponistiem un arī mūzikas interpretiem. Tvirtu ar Pēterā Plakida mūziku balsij un kamerorķestrim diriģenta Normunda Šnē vadībā izdevusi firma *Toccata Classics* www.toccataclassics.com

Koncerta beigās Ņudzersijas

Lailu Saliņu koncerta apmeklētāji apsveica, pasniedzot puķes un jūsmīgi aplaudējot

Komponists un pianists Pēteris Plakidis koncertā Priedainē

latviešu biedrības priekšnieks Jānis Students pateicās māksliniekiem par skaisto koncertu un TILTAM par palīdzību koncerta sarīkošanā. Pēc koncerta klausītāji sasveicinājās un patēzēja ar mūziķiem. Šejieniēši cer,

ka Priedainē arī nākotnē būs iespēja noklausīties latviešu nopietnās mūzikas koncertus. Viņi jūsmoja par iespēju dzirdēt Pēterā Plakida dziesmas, pašam autoram spēlējot pavadījumu. Koncerta apmeklētāji un mūziķi

Priedainē, kā allaž, jutās kā mājās, par to jāpateicās Jānim Studentam, Ilonai Studentei un citiem biedrības valdes locekļiem.

TILTS Mūzikas nozare jau plāno 2011.-12. gada sezonas koncertus. Par tiem ziņas būs vasaras beigās.

Dace Apeŗāne

LATVIEŠU LIKTENSTĀSTI

Margaritas Martinsones atmiņas par dzīvi Sibīrijā

Margarita Martinsone-Ozoliņa šogad svinēja savu 80. gadskārtu, bet, it kā tas būtu noticis tikai vakar, spilgti atceras sarkanarmijas ienākšanu Latvijā 1940. gada vasarā, smago automašīnu dārdoņu, nopūtējušos, nogurušos krievu kareivjus, un kā viņas ģimeni – tēvu, māti, divas 11 un 13 gadus vecās meitas – naktī aizveda uz Cēsu staciju un iedzina lopu vagonos. Vagonā, kuŗā atradās Margarita ar vecāko māsu Gaidu, bija vēl 14 bērnu, jaunākam tikai trīs mēneši, bet vecākajai sievietei 80 gadu. Vagonā, saspiedušies cits citam blakus, pavisam bija vairāk nekā 30 „valsts nodevēju”. Divas dien-naktis vilciens stāvējis Cēsu stacijā, pa restotajiem logiem bijušas dzirdamas sievu vaimanas un bērnu raudas. Lokomotīve beidzot uzņēma gaitu, raujot vagonus ar izmisušajiem cilvēkiem tālāk un tālāk no dzimtenes briesošajiem labības laukiem, no ierastās dzīves ritma. Ozoliņu ģimenes sāpju ceļš uz Sibīriju, tāpat kā tūkstošiem izsūtīto no okupētajām valstīm, sākās 1941. gada 14. jūnijā. Stāsti par piepiedu dzīvi Sibīrijā ir līdzīgi un tomēr atšķirīgi.

Vilciens braucis vairākas nedēļas dienu un nakti, dažreiz apstājoties kādā nelielā stacijā, kur iznesa mirušos un dabūja arī mazliet ēdiena. Karavīru uzraudzībā pāris sievietēm pavēlēja izkāpt, un viņas atgriezās, stiepjot vienu spaini ar karstu ūdeni, otru ar prosas biežputru un dažiem maizes klaipiem. Vilciens iebraucot Krasnojarskas apgabala Ačinskas stacijā, vagonus pa sen nelietotām sliežu iestūma iezogojumā, ko apjoza divu metru augsta satrunējusī sēta. Kāri ieelpodami svaigo gaisu, ļaudis sakrituši garajās balandēs. Diena bijusi karsta, visus mocījušas nežēlīgas slāpes. Tērpušies skrandainos, ar auklu apjoztos, maisiem līdzīgos kreklos, krievu kazu gani pārdevuši pudelēs pildītu strauta ūdeni.

Pirmā naksts Sibīrijā pārļaista zem klajas debess. Rītausmā ieradusies pajūgi – augstās orēs iejūgti novārguši, kaulaini zirgi, kuŗus, nežēlīgi plīvējot ar garām pātagām, dzina pusaudži. Visu dienu sievietes ar jaunākajiem bērniem orēs vestas uz kolhoziem.

Dzīve Birīļusos

Vairākas latvietes, arī Ozoliņmāti ar meitām liellaivā aizveda pa rāmo Čulimas upi uz Birīļusu sādžu, apmēram 200 km uz ziemeļiem no Ačinskas. Sādžas iedzīvotāji nodarbojās ar zemkopību un lopkopību, bet, kalnos mītošie, Krimas tatāri arī ar biškopību. Margaritas māte pratusi šūt un norikota darbā šuvēju arteli. Kādā mājēle četras izsūtīto ģimenes noirējušas par 100 rubļiem mēnesī nelielu nemēbelētu istabu ar skārda krāsni.

Mātes visu dienu strādāja, bet bērni stāvēja veikalā pēc maizes devas. Veikali bija tukši, plauktos piramidās sakrautas sērkokciņu

kārbas, tējas paciņas un sāls. Tikai retu reizi atveda ziepes, cukuru un kausēto sviestu, bet visiem jau nekad nepietika.

Abas Ozoliņu meitenes sardraudzējās ar sādžas bērniem, iemācījās krievu valodu un košlāja sveķus, lai pasargātu zobus no cingas. Rudens lietavas Birīļusus pārvērtā dubļu jūrā, kuŗā līdz vēderam iegrimā bada nomērdētie zirgi, velkot augstās ores. Zirgi sisti tik nežēlīgi, ka daži vairs nekad nepiecēlās. Bēdīgi klājās suņiem, kuŗus, līdz ar pirmo sniegu nobendēja, nodirāja ādu un no tās šuva kažokus, cimodus un cepures. Pavasara saule ātri izkausēja biezo sniega kārtu, no visām nogāzēm plūda ūdens un sādža applūda. Iedzīvotāji laivās pārcēlās pie kaimiņiem, kuŗu mājas plūdi neskāra. Pēc plūdiem sādžinieki steidzās sēt, pirms zeme nav izkaltusi. Mājas saimniece Ozoliņām ierādīja pāris vadziņas auglīgajā zemē. Māte iestādīja sīpolus, ķiplokus un mazliet kartupeļu, kuŗus dabūjusi, vakaros šujot apģērbus tatāriem.

Čulimas upē iezējot no krastiem, applūda tuvējās pļavas. Palu siltajā ūdenī bērni peldējās, kaut gan tajā mudžēt mudžēja dēles, varžu kurkuļi un visādi tārpi. Margaritai reiz viens, matam līdzīgs piesūcenis iezīdies plaukstā. Krievu meitenes stastījušas, ka ļoti bīstami, ja tārps nokļūst asinvadā. Pārbiedētā Margarita, raudot un skaitot atlikušās stundas, rāvusi tārpu nost, bet tas satrūcis gabalos. Mazo melnumu, kas palicis plaukstā, centusies izbakstīt ar naža galu un adatu. Izdzīvojusī, bet rēta palikusi. Reiz, mežā ogojot, pēdā iedūries dzelksnis. To kaimiņiene izvilkusi ar stangām, uzlikusi pušumam kādu augu lapas un mālus, un vaina sadzījusī.

Ozoliņas pamazām cik necik pieradušas pie dzīves apstākļiem Čulimas upes krastā – krievi bijuši draudzīgi un izpalīdzīgi, dārzā izauguši sīpoli un kartupeļi. Māte ar vecāko meitu šujot nopelnījusi tik daudz, ka varējusi no tatāriem nopirkt pat medu.

Kādā augusta dienā māte pusdienlaikā pārnākust no darba un teikusi, ka pēc divām stundām jābūt krastmalā. Saimniece atdoties iedevusi līdzī sīpoluoku saišķi, un māte ar abām meitām devušās ceļā. Piestātnē jau gaidījusī liellaiva pilna ar latvietēm, bet citās pieturās iekāpušast mātes ar bērniem. Kurp vedis, nevienam neteica. Pēc nedēļas sasniegta Ačinska, kur visi iesēdināti vilcienā un aizvesti uz Krasnojarsku, bet no turienes kuģi pa Jeņiseju uz ziemeļiem. Tā 1942. gada augusta otrajā pusē sākās Margaritas gandrīz divu nedēļu ilgais ceļojums uz Turuhanskas apgabalu pie Polārā loka.

Dzīve Gorošinas sādžā

Šur tur kuģis piestājis, krastā izsēdināti Pievolgas vācieši un latvieši. Liktenīgā stunda pienāca

Margarita Martinsone 80 gadu jubilejā ar māsu Gaidu. Gadu pirms atgriešanas Latvijā Margarita apprecējās ar Zigfrīdu Martinsonu, arī izsūtīto, kas miris pirms pieciem gadiem. Ģimenē piedzima trīs meitas. Savu māju Stalbe, 19 km no Cēsīm, Margarita atguva 1992. gadā un to pamazām atjaunoja.

arī trim Ozoliņām. Viņas un vēl kādas astoņas sievietes izsēdina Gorošīnā. Nevienam nosalušos un nogurušos ceļinieku te nesagaidīja. Bijis tumšs, auksts, snidzis. Kuģis trīs reizes nosvilpis un nozudis nakts melnumā. Izsēdinātos pārņēmis izmisums. Margaritas māte prata krievu valodu un apņēmības pilna devās izlūkot. Viņa ieraudzīja gaismu pirtiņas logā un sauca krastā palikušos viņai sekot. Jauna krieviete ar zīdainīti uz rokām bijusi pāsteigta, ka atnācēju tik daudz, bet projām nedzina, pacienāja ar karstu tēju. Mazajā, siltajā pirtiņā visi pārnakšņoja, tupot uz grīdas. No rīta kājas visiem notirpušas, bet tas tīrais nieks. Labi, ka siltumā!

Nākamajā rītā visi devušies uz zivju fabriku. Direktors bijis dusmīgs: „Kā zvejas darbos nodarbināt sievietes ar bērniem?” Sādžas vīrieši, izņemot evenkus, bija iesaukti kaŗā. Sievām iedevis diegus un koka adatas tiklu mešanai. Adatas bieži lūzušas, darbi nevedās. Jeņiseju klāja biezs ledus, darbariki ledus ciršanai primitīvi, zvejojot nevarēja. Nebija arī piemērota apģērba, mājokļa, uztura. Uzdoto plānu bija neiespējami izpildīt, un jau tā niecīgā maizes deva bērniem tiek samazināta līdz 200 gramiem dienā. Margaritas māte šo to pašu vietējiem un nopelnīja kādu zivi, sauju putraimu un mazumiņu miltu. Pa sādžu kā ēnas klīda no bada pietukuši cilvēki. Dažreiz no 40-60 km attāļām sādžām briežu pajūgos atvesti milti, taču to pietika tikai dažām dienām, un Gorošinas iedzīvotāji atkal bija badā un sāka ēst suņu barību. Ziemā mājas bija ieputinātas sniegā līdz jumtam. Tādu salu, -40°C un snieguputeņus latvieši savā dzimtenē netika piedzīvojuši. Ap Ziemsvētkiem gāja bojā pirmā latviete. Vītoli Maija, velkot malku no meža, pakritusi sniegā, citi nav pamanījuši, un viņa nosalusi. Jaunākās sievietes ar ragaviņām sūtītas pēc miltiem. Ceļā astoņas nosalušas. Bērni izdila kā žagariņi un mira. Kā gan mazuļi, ēdot saļo maizi un piedzeŗot mazliet saldīnāta ūdens, lai izdzīvo? Ozoliņu meitenes vēl turējušas, jo māte piepelnījās ar šūšanu.

Margarita ar māsu mācījās vietējā skolā. Bērni pie puspievērtajām krāsns durtiņām mācījušies

ja maisu zveju. Dažreiz miltu bijis tik daudz, ka sāka cept maizi, tādējādi pabarojot vēl dzīvos sādžiniekus. Sniegs jau bija gandrīz nokūsis, bet zeme vēl sasalusi, un suņi pa sādžu vazājuši apgrauztus cilvēku ķermeņu daļas. Novārgušie cilvēki nespēja sasalumā izrakt bedres, lai mirušos pienācīgi apbedītu. Lielās mirstības dēļ vainoja un apcietināja zivju rūpnīcas direktoru.

Ūdens limenim upē ceļoties, ledus kalni nozuda, un sākās lielā zveja. Zvejniekiem bija jāstrādā dienu un nakti, lai izpildītu plānu. Mazās zivis zvejoja ar tīkliem, bet lielās, vērtīgās ar ūdām, āķiem un naktsšņorēm.

No lielākām zivīm, kas katrā svēra gandrīz 50 kg, varēja iegūt 5 kg melno ikru. Stores un melnie ikri eksportēti, bet uz kurieni, neviens nezināja. Pēc mācībām skolā Margarita ar draudzeni strādājušas zivju sālitavā, kur lielos sālijuma apcirkņos maisījušas zivis un likušas mucās. Mucas darināja pusaudžu zēni vai večuki, bet Gaida strādājusi pie mucu uzrakstiem. Skolniekiem par darbu iedota kāda zivs vai zivju iekšas, kaut gan Jeņisejā ir lielas zivju bagātības.

Pēc gaŗas, bargās bada ziemas Margaritas māte lūdza Turuhanskas valdībai atļauju strādāt šuvēju arteli *Krasnij Turuhanec* un 1943. gada rudenī ar meitām pārcēlās dzīvot 200 km uz dienvidiem no Polārā loka.

Ozoliņas atgriezās Latvijā 1946. gadā, taču izsūtītas uz Krasnojarsku otrreiz, kur nodzīvoja līdz 1957. gadam. Latvijā tikmēr viss bija pārmainījies līdz nepazīšanai, bet tas ir cits stāsts.

Margaritas stāstā ieklausījās
Laima Dzene

Lekcija par Latviešu leģionu Atlantā

Atlantā, Džordžijas pavalstī, darbojas organizācija *WWII Round Table*. Tajā iestājas cilvēki, kuŗi dienējuši ASV Bruņotos spēkos vai kuŗus interesē kaŗa vēsture. Organizācijas 25 gadu darbības atceres sanāksmē 16. jūnijā tās ilggadējais biedrs, atvaļinātais ASV pulkvežleitnants Visvaldis Ķīmenis teica galveno runu – par Latviešu leģionu.

Parādot daudzas fotografijas, kartes, ilustrācijas un diagrammas, V. Ķīmenis izskaidroja Latviešu leģiona vēsturi un sarežģītās Latvijas aizstāvēšanas cīņas. Lekciju noklausījās 134 personas, par viņu interesi liecināja daudzie jautājumi. Pēc referāta sanāksmes apmeklētāji aplaudēja un pateicās Visvaldim Ķīmenim par informāciju.

Vpm

No kreisās: *WWII Round Table* komandieris Flečers Tompsons (Fletcher Thompson), Diāna Ķimene, Visvaldis Ķīmenis, *WWII Round Table* komandiera vietnieks Randolfs Goldings (Randolph Goulding)

Minesotā nodibināta Meirovica biedrības atbalstgrupa

Ilze Garoza

Reaģējot uz nesenajiem politiskajiem satricinājumiem Latvijā, trīs domubiedri – agronoms **Juris Plēsums**, ķīmiķis un sabiedriskais darbinieks **Jānis Robiņš** un Latviešu ārstu un zobārstu apvienības valdes priekšsēdis, ārsts **Jānis Dimants** š. g. 14. jūnijā ar vairāk nekā desmit personu līdzdalību Minesotā nodibināja Meirovica biedrības atbalstgrupu, kuŗas galvenais mērķis ir vākt finansiālus līdzekļus Meirovica biedrības atbalstam. Nedēļas laikā kopš Meirovica biedrības atbalstgrupas dibināšanas tajā iestājušies 22 dalībnieki.

„Meirovica biedrība par progresīvām pārmaiņām” ir 2007. gadā pēc tā dēvētās „Lietussargu revolūcijas” Latvijā nodibināta sabiedriska organizācija, kuŗas galvenie mērķi ir mobilizēt sabiedrību progresīvām pārmaiņām, veicināt sabiedrības līdzdarbību un izpratni par kvalitāti – un atklātu politiku, kā arī sagatavot priekšlikumus uzlabojumiem dažādās nozarēs, kas ilgtermiņā palīdzētu nodrošināt Latvijas attīstību un izaugsmi. Organizācijas dibinātāji ir sabiedrībā pazīstami diplomāti, akademiķi, sabiedrisko organizāciju pārstāvji, uzņēmēji un sabiedriskie darbinieki. Organizācija piesaistījusi dažādu nozaru ekspertus, viens no viņiem ir agronoms Juris Plēsums. Atbalstgrupas dibināšanas sapulces dalībnieki norādīja, ka Meirovica biedrība ir politiski neitrāla organizācija, tomēr cenšas ietekmēt politiskos procesus valstī. Juris Plēsums dzīvo Viskonsinā. Maija sākumā viņš saņēma *Distinguished Agriculturalist Award*.

Tiekoties ar Juri Plēsumu, lūdzu viņu atbildēt uz dažiem jautājumiem.

Kāds ir Meirovica biedrības atbalstgrupas Minesotā dibināšanas mērķis?

Vispirms atbalstīt iespēju ekspertiem un nacionāli noskaņotiem cilvēkiem paust savu viedokli par valdību un amatpersonu rīcību un arī mēģināt vākt līdzekļus, ja bez tiem neviena organizācija nevar pastāvēt. Darīsim to, kas atbalstgrupai iespējams, jo mēs tomēr atrodamies vairāku tūkstošu kilometru attālumā un savas domas varam izteikt tikai tieklī. Mēs vēlamies, lai arī šeit cilvēki būtu labāk informēti par Latvijā notiekošo.

Kā vērtējat prezidenta Valža Zatlera lēmumu atlaist Saeimu?

Domāju, viņš kļūdījās, neatlaizdams jau 9. Saeimu, bet tolaik šādai rīcībai vēl nebija pietiekami nobriedis. Tas bija drosmīgs gājienš. Kā gan var piešķirt imunitāti cilvēkam, ja ir aizdomas par korupciju! Latvijā, kur politiku rīcība diezgan bieži ir nekorrekta, imunitāti varbūt nevienam nevajadzētu piešķirt. Katrā ziņā es atbalstu prezidenta Zatlera lēmumu atlaist Saeimu, bet, kā jau minēju, to vajadzēja izdarīt agrāk. Ko tur vairāk komentēt? Mēs nezinām, kas notiks turpmāk.

Ko sagaidāt pēc referenduma 23. jūlijā un iespējamām ārkārtas Saeimas vēlēšanām?

Referendumā noteikti nobalsos par Saeimas atlaišanu, un

Juris Plēsums

jaunas Saeimas vēlēšanas notiks. Kādi būs to rezultāti? „Vienotība” varbūt izpelnījies nepamatotu kritiku, jo šīs politiskās apvienības biedri centušies darboties diezgan daudzās nozarēs un darīt to labāko. Taču koalīcija nav bijusi vienota, jo partneris, Zaļo un Zemnieku savienība, visur darbojās pretim.

Manuprāt, Latvijas premjermiņistra Valža Dombrovska panākumi un arī finanču ministra Andra Vilka darbs Latviju zināmā mērā izglābis no krīzes. Var rasties vēl lielākas problēmas, ja turpmāk kas mainītos, un par to pirms gaidāmām vēlēšanām noteikti jādomā. „Vienotībai” jāmeģina atrisināt nesaskaņas. Ideāli būtu, ja varētu vienoties un strādāt kopā, pievienojot „Visu Latvijai”. Šīs partijas biedriem ir kvēla sirds un pareiza domāšana, varbūt vienīgi reizēm mazliet radikāla. Koalīcijā daudzām ir pilnīgi citāds viedoklis, vēl aizvien izceļas oligarchu intereses. Korupciju vajadzēja sākt apkarot jau pirms 20 gadiem. Reiz kādreizējā zemkopības ministra Dainā Ģeģera kabinetā runājām, ka ikviens, kaut vai tuva radnieka nelegāla rīcība ir jānovērš, un par to jāziņo. Toreizējais Zemkopības ministrijas valsts sekretārs Jānis Lapše, kas tagad jau miris, sacīja: „Cik jūs esat negants!”

Mums jāuzņemas atbildība katram par sevi un saviem tuviniekiem, valsts bez godīguma nevar attīstīties.

Kā jūs kopumā vērtējat pašreizējo politisko situāciju Latvijā?

Būdam amerikānis, Amerikas latvietis, es neesmu sajūsmā par Eiropā un arī citur tik populāro parlamentāro sistēmu. Tas ir liels solis demokrātijas virzienā, bet tā nav pilnveidota demokrācija. Ja premjers nevar izvēlēties pats savu kabinetu, noteikšana ir nevis premjēram, bet gan politiskām partijām, kas veido koalīciju. Šādos apstākļos nav ko cerēt uz valsts interesēm mērķētu politiku. Es atbalstīju Valdi Dombrovski. Viņu pazīstu un iepriekšējo vēlēšanu pašās beidzamās dienās arī finansiāli diezgan dāsnī atbalstīju, kas varbūt mainīja rezultātu. Visi domāja, ka uzvarēs Saskaņas centrs. Mums izdevās to novērst, visu izšķīra apmēram sešas balsis. Saskaņas centra frakcijas vadītājs Jānis Urbanovičs bija tik satriekts, ka zaudējuma vakarā pat nespēja atbildēt uz intervētāja jautāju-

miem. Mēs ar nieka 12 000 dolāru panākām, ko Maskavas pārstāvji nevarēja izdarīt ar vairāk nekā miljonu latu. Taču biju cerējis, ka rezultāti būs labāki nekā tie ir pašlaik. Latvijas Nacionālajā operā satiku Eiropas Parlamenta deputāti Inesi Vaideri, un mēs mazliet patērzējām. Inesi pazīstu jau no tiem laikiem, kad viņu te iepazīstināju ar saviem kollegām Minesotas un Viskonsinas universitātē. Es teicu Inesei: „Nezinu, kādas ir tavas domas, bet šaubos, vai šādu ceļu ejot, Latvija pastāvēs kā uz rietumiem orientēta valsts vairāk nekā desmit gadu.” Inese toreiz atbildēja: „Diemžēl man pilnīgi tev jāpiekrit.”

Vai jūs varētu paskaidrot, kas vedina uz tādām domām?

Notiks, kas jau notiek. Ietekme no Maskavas. Saskaņas centrs ir ārkārtīgi labi organizēts. Un viņi ir vienoti. Mēs, latvieši, neesam tik vienoti. Mēs cits citu ēdam nost. To mēs nevaram atļauties. Vispirms mēs izmirstam. Ekonomikā mums jādara viss iespējamais, lai valstī radītu vidi, kuŗā rodas jaunas darbavietas un uzņēmējdarbība. Visu cieņu finanču ministram Andrim Vilkam un viņa spējam, bet viņš ir baņķieris. Būdam ražotājs un ekonomists, redzu, ka pašlaik ārkārtīgs slogs ir nodokļi un birokrātiskā sistēma, kas kavē attīstību. Mums noteikti jāpārveido nodokļu sistēma. Un ir ļoti daudz veidu, kā iespējama konsolidācija, nepaaugstinot un pat pazeminot nodokļus.

Vai jūs varētu minēt kādus piemērus?

Nupat Amerikas latviešu apvienības kongresā ieteicu reformēt augstākās izglītības sistēmu. Patlaban ārkārtīgi daudz līdzekļu pilnīgi nevajadzīgi tiek izšķērdēti šausmīgi daudzām universitātem, kur katrai ir sava administrācija. Turklāt to līmenis ir ārkārtīgi zems. Daži apgalvo, ka vēlas, lai Latvijā būtu viena no simt labākajām universitātem Eiropā. Angliski ir izteiciens *Pipe Dream* – „pūst tukšā trubā”. Ir jāmaina atestācijas sistēma, un tā ir kļūdaina visā Eiropā. Nopietni jānovērtē Amerikas modelis. Te arī ir kļūdas, bet tās iespējams novērst. Mēs varam izstrādāt vēl ko labāku, kas mums kritiski nepieciešams. Izglītība mazai valstij ir pamats, un tai jābūt labā līmenī. Diemžēl jāsecina, ka pēdējo 20 gadu laikā augstākās izglītības līmenis pazeminājies, nevis uzlabojies. Tiesa, vietām ir uzlabojumi.

Jāsāk ar pārmaiņām universitātes vadībā. Nav kompetentas, kā angliski saka, *search committee* (atlasē komitejas), kas izraugās labākos kandidātus. Darbavietas tiek nodrošinātas arī nekompetentiem mācībspēkiem, kādu diemžēl ir daudz. Tas ir kļūdainais process, kas jāpārveido. Te, Amerikā, ir ļoti izcili akademiķi, kuŗi labprāt ietu talkā Latvijai un strādātu. Taču viņus nepieņem. Mani četrus piecus gadus saukāja gandrīz vai par Čhruščevu, kad ieteicu Latvijā audzēt kukurūzu. Taču kopā ar progresīviem zemniekiem un tālredzīgiem zinātniekiem panākām, ka izvēloties piemērotas šķirnes, kukurūzu Latvijā tagad audzē ļoti sekmīgi.

Diemžēl Latvijā nemēdz uzslavēt vai atzinīgi novērtēt tos, kuŗi kaut ko ievieš. Tas vērojams arī gaļas lopkopībā. Nesen mani pārņēma liels gandarījums, kad kāda konsultāciju dienesta darbiniece izteicās, ka tagad saprot – mana vizija bija 10-15 gadu nākotnei. Tagad pieprasa grāmatas par lopu audzēšanu, tās daļēji arī bija mana iniciatīva un mans darbs, ko izdevām ar Amerikas latviešu apvienības atbalstu. Šo grāmatu izplata Meirovica biedrība vai konsultāciju dienests. Jebkuŗš to var saņemt par brīvu. Amerikas latviešu apvienība financēja grāmatas digitālā ieraksta izmaksas. Mums vajadzētu piestrādāt, lai atbalstītu neattīstītos lauku rajonus Latgalē, Vidzemes augstienē, kur dzīvoju un kur man viegli darboties, jo esmu tur labi pazīstams. Tur man saka: „Tu esi mūsējais!”

Jūs ierosinājat augstākās izglītības reformas. Kāds ir šo reformu mērķis?

Mērķis ir vispirms uzlabot izglītības kvalitāti, tad konsolidēt visu sistēmu un apvienot. Latvijā, ja nekļūdos, ir 37 augstākās izglītības iestādes. Visur ir nevajadzīga administrācija. Esmu gadiem mēģinājis apvienot Jelgavā, Latvijas Lauksaimniecības universitātē, Veterinārmedicīnas un Lopkopības katedru. Ne vienai, ne otrai nav pietiekami daudz studentu, daudz kas dublējas, izņemot chirurģiju un anatomiju, kas lapiem nav vajadzīga. Es ieteiktu saglabāt Veterinārmedicīnas katedru, jo tā ir mazliet augstākā līmenī. Ārkārtīgi bēdīgas ir augšnes un erozijas novēršanas mācības. Praksē esmu novērojis, ka nepieciešami ļoti lieli uzlabojumi. Protams, tur ir spējīgi cilvēki, piemēram, profesors Dainis Lapiņš. Taču jāsašaurina birokrātiskā sistēma, vismaz puse darbavietu ir liekas. Esmu dzirdējis: „Tas dullais Plēsums atkal grib mūs atlaist no darba!” Bet tur ir tādi, kuŗiem piespiedu kārtā būtu jāiet pensijā. Daudzi skandina to pašu, ko pirms 20-40 gadiem, lai gan pilnīgi novecojis. Ir pilnīga dezinformācija par ģenētisko modifikāciju un moderno selekcijas darbu. Jāsaprot, ka jebkuŗš selekcijas darbs ir ģenētiska modifikācija. Neviens augs nevar uzņemt organiskas vielas. Auga saknes spēj uzņemt tikai neorganiskas vielas. Latvijā par to radīta sensācija, vairāk tirgus aizsardzības dēļ.

Kāds mācībspēks izteicās, ka kartupeļu gena jau ieviesusies cilvēku genomā. Tas ir neiespējami, tas ir pilnīgs blefs, tā ir tikai cilvēku baidīšana. Persona, kas izplata šādu informāciju, ir nekompetenta, bet uzņēmusies mācīt par ģenētisko modifikāciju. Esmu par to ziņojis Lauksaimniecības fakultātes dekānei Zintai Gailei. Jāsāk mainīt attieksme pret moderno zinātni, ja pasaule grib izdzīvot un Latvija būt konkurētspējīga.

Eiropā varbūt Latviju paredz kā rezerves teritoriju. Latvijā lielākie zemes iepircēji ir rietumeiropieši. Tādējādi mūs izspiež, un mēs būsīm tikai kalpi un lēts darbaspēks. Nekustamais īpašums Latvijas lauku rajonos ir ļoti lēts, salīdzinot ar pārējo Eiropu.

Negatīvi jāvērtē atļauja krieviem iegādāties īpašumus, toties rietumniekiem tos nedrīkst pārdot vēl divus trīs turpmākos gadus. Vērtīgāk drīzāk būtu atļaut tos iegādāties rietumniekiem. Pašlaik, ja nemaldos, dažas no labākajām Latvijas augsnēm pieder ārzemniekiem – dāņiem, vāciešiem utt. Viņi maksā divreiz vairāk nekā latvieši, jo var to atļauties subsidiju un resursu dēļ. Pērnruuden es pārdevu divus savas brālīm piederošus īpašumus par stipri zemāku cenu nekā varēja par to dabūt, bet latviešiem un jaunām ģimenēm, kas tiešām grib strādāt. Es zinu arī citus, kuŗi principa pēc rietumniekiem zemi nepārdod. Pazīstu rietumu latviešus, kuŗi ir tikpat naudaskāri kā daudzi Latvijā. Tādi cilvēki ir atrodami visur.

Latviešu dabiskais pieaugums nav pietiekams. Piemēram, grūti atrast kādu kārtīgu, jūsu vecuma latviešu vīrieti. Taču par latvieti nav jāpiedzimst, par latvieti var kļūt. Uz Latviju atbraukusi vairāki jauni dāņi, sākuši saimniekot, apprecējuši latviešu meitenes un kļuvuši par latviešiem. Ļoti labs, pazīstams un darbīgs cilvēks, Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja atbalstītājs ir Juris Petričeks, ceturtdaļčechš. Lielāku Latvijas patriotu neatrast.

Kāpēc latviešu tauta no ģenētiskā viedokļa ir tik attīstīta? Tāpēc, ka pa visiem šiem kaŗu laikiem notikusi dažādu tautību genu sajaukšanās.

Vienlaikus man vienmēr jābrīnās, kā spējīga, gudra tauta būt tik dumja? Acīmredzot tas ir vides iespaids, kādā maisā esam bijuši un kāda mentalitāte vēl ir tagad.

Ir jādomā valstiski. Un pirmais solis tagad būtu izvēlēties to labāko, varbūt kaut ko jaunu, nevis tos kandidātus, kuŗi tiek politiski virzīti. Šis process ir kļūdainš. Prezidents jāvēl tautai, un arī viņa pilnvarām jābūt lielākām. Es vēlētos, lai sasauktu, kā angliski saka, *Constitutional Convention*, un pārskatītu Satversmi. Oriģināli bija divas Satversmes versijas. Un tā otra versija, ko vajadzētu izcelt no arhīviem un no jauna izskatīt, ir stipri labāka. Taču politisko partiju intereses uzvarēja toreiz un turpina savu uzvaras gājienu vēl tagad.

(Turpināts 16.lpp)

Katskiļu vissvarīgākā telpa

Latviešu mājās virtuve mēdz būt vissvarīgākā telpa. Mājas saimniece savus viesus pacienā ar virtuvē gatavotajiem ēdieniem. Virtuvē pirmajā nonāk „ciema kukulis“ un arī ciemiņi paši. Ņujorkas latviešu draudzes lauku mājās Katskiļu kalnos šī virtuve, šis centrs ir ēdamzāle. Pusgadsimteni tautas vajadzībām nokalpoja varena vecā celtne, bet tā laiku mijās novecoja, un mūsdienu vajadzībām vairs nederēja. Draudze nolēma celt jaunu, kārtīgu zāli, kas kalpotu ne tikai bērnu nometnes vajadzībām, bet varētu uzņemt kuplu skaitu ļaužu visvisādām viesībām – iesvētībām, kāzām un citiem svētkiem.

18. jūnijā, pēc neskaitāmu stundu talkām, darbiem, sviedriem un pūlēm pienāca jaunās ēdamzāles atklāšanas brīdis. Tik daudzi tautieši iesaistījās jaunās zāles celšanā, ziedojot gan naudā, gan graudā, tāpēc šo jūnijas nedēļas nogali svinēja ar plašiem svētkiem. Jau piektdienas vakarā *sajāja tautieši* „Melnajā lācī“, pļāvā uzceltajā teltī. Tur svaigā kalnu gaisā draugu sabiedrībā baudīja atspirdzinājumus un dziedāja, liksmojās un nīka līdz agrīnai rīta stundai.

Sestdienas rītā kupls skaits tautiešu sapulcējās karoga laukumā pie jaunā nama, kur notika zāles iesvētīšanas svētki, ko vadīja draudzes mācītājs Laris Saliņš. Jauno ēdamzāli nosauca Ņujorkas draudzes mācītāja Richarda Zariņa vārdā. Tas ir ļoti zīmīgi, jo savā mūžā mācītājs Zariņš pūlējās Ņujorkas latviešus turēt kopā vienotā draudzē. Pēckaņa gados citās Ziemeļamerikas lielpilsētās dibinājās vairākas draudzes, savukārt vienotā Ņujorkas latviešu luterāņu draudze spēja padarīt lielus darbus, tostarp iegādāties un uzturēt brīnumaini skaisto īpašumu Katskiļos.

Atklāšanasceremonijas vadītājs Raimonds Baumanis uzrunāja klātesošos, pateicoties draudzei

un draudzes labvēļiem par visiem ziedojumiem, centieniem un pūlēm: „Stāvo te – jaunās, skaistās un greznās zāles pagalmā, redzam, ko mēs, draudze, esam spējīgi panākt. Bet, kā jau varat iedomāties, šāds pasākums nebūtu iespējams, ja nometnei nebūtu entuziasma pilnu atbalstītāju.“

Skaitlim deviņi ir sevišķa nozīme latviešu folklorā.

Sajāja bramaņi augstajā kalnā,

Sakāra zobenus svētajā kokā.

Svētajam kokam deviņi zari,

Ik zara galā deviņi ziedi,

Ik zieda galā deviņas ogas.

Pie trepēm, kas no laukuma ved augšup uz ēdamzāles verandu, tika izlikta deviņas ķiršsarkanās lentes. Baumaņa kungs aicināja īpašos viesus nākt priekšā lentes pārgriezt, tā atklājot ceļu uz jauno zāli. Pirmo lenti pārgrieza mazo bērnu „Ikšķiņu“ nometnes vadītājas Linda Zālite un Māra Asta. Otro lenti uzdeva pārgriezt Bērnu un Valodas nometnes vadītājam Anitai Bataragai, Ievai Alversonei, un Elisai Millerei. Trešo pārgrieza „Senču“ nometnes pārstāve Ingrida Mieme. Ceturto lenti pārgrieza Rigas 90. skautu un Zilākalna 4. gaidu vienības vadītājas Inta Šķinķe un Diāna Rudzīte. Piekto lenti pārgrieza kaimiņu

Kopīgiem spēkiem tiek sagatavota pirmā maltīte jaunajā ēdamzālē

draudzes pārstāvji – prāveste Anita Vārsberga-Pāža no Vašingtonas draudzes, Mārtiņš Rāčenis no Bostonas Trimdas draudzes, Andra Zvārgule un mācītāja Ieva Dzelzgalve no Filadelfijas Svētā Jāņa draudzes un Skenektedijas draudzes pārstāvis Jānis Rožāns. Sesto lenti pārgrieza Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes loceklis Alberts Plostiņš, kas pārstāvēja Džamaikas novadu, Ņudžersijas novada vecākajam Juris Bļodnieks, Ziemeļu novada pārstāvis Gunārs Ziediņš, Jānis Riekstiņš no Salas novada un Iekšpilsētas novada pārstāve Māra Dajevska.

Septīto lenti lūdza pārgriezt mācītāja Zariņa bērniem – Dr. Bertramam Zariņam ar māsu Antru Zariņu-Thrasher. Astoto lenti pārgrieza draudzes lauku īpašuma pārstāvji Janina Brīge un Ervīns Kurēns, bet devīto – Ņujorkas latviešu draudzes priekšnieks Andrejs Lazda.

Savā uzrunā Lazdas kungs stāstīja, ka daudzos latviešu centros runā par sabiedrības un draudžu izsīkšanu, to īpašumu likvidēšanu un izteica gandarījumu par to, ka Ņujorkas latvieši sev vēl ceļ un būvē klāt. „Šodien mēs neskatāmies uz pagātni ar nožēlu, nežēlojam to, kas kādreiz bija un vairs nav. Mēs raugāmies uz nākotni – uz to, kas ir iespējams un vēl būs. Svinot Zariņa zāles iesvētīšanu, mēs svinam arī kaut ko cēlāku. Šodien svinēsim to, kas padarītu to iespējamu.“ A. Lazda izcēla Ņujorkas latviešu draudzes un sabiedrības sadarbību un vienotību, brīvprātīgās darba stundas un labdarības ziedojumus. Sevišķu pateicību izteica jaunās ēdamzāles projekta dzinējspēkiem Albertam Ziediņam, Mārtiņam Zālītem, Ervīnam Kurēnam, Maikla Izraela ģimenei un visiem, kas pielikuši roku pie projekta.

Pēc uzrunas Andrejs Lazda pārgrieza pēdējo lenti un svinīgi atslēdza Zariņa zāles durvis, aicinot viesus zālē uz šampanieti un pīrādziņiem. Talcinieces Vinetas Zālītes vadībā bija izpušķojušās zāli ar zariem un ziediem. Maijas Laiviņas veidotā izstāde teicami atspoguļoja draudzes iemīļotā mācītāja dzīvi un darbību. Lazdas kungs stāstīja, ka viena no viņa tēva pirmajām atmiņām par izkāpšanu Amerikas krastā ir tā, ka mācītājs Richards Zariņš sagaidījis latviešu bēgļus Ņujorkas ostā un piedāvājis patvērumu. „Tāpēc tas ir ļoti piemēroti, ka Zariņa zāle tagad dos patvērumu mūsu nometnes apmeklētājiem.“

Zariņu ģimenes vārdā Dr. Bertrams Zariņš pateicās kopsaimi par pūlēm un atbalstu: „Mūsu ģimene ir pagodināta, ka šī zāle tiek nosaukta mūsu tēva vārdā. Mēs turpināsim to atbalstīt ne tikai mūsu tēva piemiņai, bet visu mūsu bērnu latviskai un garīgai izglītībai. Mācītājs Zariņš būtu priecīgs redzēt, ka draudze, kuŗu viņš tik ļoti mīlēja, turpina savu aktīvo darbību un ka nometne, kuŗa ir tik svarīga mūsu nākotnei, turpina augt.“

Roberts Laiviņš

Svētku turpinājumā dejas un rotaļas

LASĪTĀJU BALSIS

Pazaudētā un atrastā identitāte

Laikraksta *Laiks* 2006. gada 14. - 20. janvāra numurā bija ievietota mana vēstule „Meklēju savu identitāti”. Diemžēl neviens neat-saucās.

Visa mana dzīve pagriezās par simt astoņdesmit grādiem 2010. gada 20. maijā, kad no Starptautiskās meklēšanas dienesta Vācijā saņēmu vēstuli ar dokumentu kopijām un fotokopijām, un atklājās, kas ar mani noticis. Mani pārņēma šoks, pārsteigums, dusmas un naids. Naids pret cilvēkiem, kuŗi pastrādāja un palīdzēja veikt noziegumu. Es tiku nozagts savai mātei, ģimenei Beļģijā, man atņēma visu, ko vien var atņemt – vārdu, uzvārdu, māti, māsu, vecmāmiņu un citus ģimenes locekļus. Pret savu gribu (man bija tikai nepilni četri gadi) tiku burtiski vazāts pa latviešu bēgļu nometnēm Libekā, Minchenē, līdz Anna Jaunzeme, sieviete, kas mani bija nolaupijusi, no Minchenes emigrēja uz

Jaunzēlandi. Viņai palīdzēja Vēma Ira, kas 1947. gadā kopā ar mazu bērnu, meitu Enidu, emigrēja uz Angliju, un Irina Šatta (dz. 1919. gadā Rīgā), kas 1949. gadā emigrēja uz ASV. Viņas abas iestāžu darbiniekiem, kuŗi bija sākuši manu meklēšanu, apgalvoja, ka Anna Jaunzeme esot mani adoptējusi, bet dokumenti esot Briselē – Beļģijā.

Nav iespējams sīki aprakstīt visu notikušo, jo Starptautiskā meklēšanas dienesta atbildes dokumenti ir uz apmēram uz 150 lappusēm.

Annai Jaunzemei tikt ar mani uz Jaunzēlandi palīdzēja Antons Silkalns, apgalvojot, ka 1893. gadā dzimusi Anna Jaunzeme ir viņa audzumaite!

Es uzaugu un jaunību līdz aiziešanai pensijā nodzīvoju Jaunzēlandē.

Pateicos liktenim un Vijai no Latvijas, kas man palīdzēja daudz uzzināt. Latviešu sabiedrība

Jaunzēlandē mani nepieņēma (slikti runāju latviski).

Jaunzēlandē 1998. gadā ciemojās Vija no Latvijas. Viņa runāja ar latviešiem – Ainu Apsi, Martu un Vili Gavariem, mācītāju Reinfeldu, bet visi klusēja, lai gan tagad, pēc publikācijām laikrakstos, sākuši runāt, ka zinājuši par mani. Vai atkal jauni meli? Kāpēc viņi klusēja, ja zināja, ka Anna Jaunzeme nav mana īstā māte, ka neesmu adoptēts, ka mana īstā māte ir Beļģijā un prasa, lai mani sūta atpakaļ. Vismaz būtu palīdzējuši ar Ženēvas bērnu meklēšanas komitejas starpniecību man kontaktēties ar māti. Šāda iespēja man netika dota. Neviens darbinieks Jaunzēlandes iestādē nav ar mani runājis. Tagad saprotu, ka esmu audzis tādā kā dvēseļu cietumā. Man trūka ģimenes siltuma, mātes mīlestības, ko Anna Jaunzeme nespēja man dot. Nekad nesvinēja manu dzimšanas atceres dienu, man nekad nav bijuši Ziemsvētki. Biju viens, izsalcis, trūcīgi ģērbts. Vairākkārt biju ievietots bērnu

namā, bet Annai Jaunzemei vienmēr izdevās mani izņemt no bērnu nama.

No 1952. līdz 1957. gadam faktiski atrados Sociālā dienesta aprūpē. Kāpēc? Kāpēc netiku atdots saviem vecākiem? Kāpēc no agras bērnības man bija jādzīvo pie svešas, neizglītotas sievietes?

Kas ir atbildīgs par man atņemtajam bērnam un pieaugšai cilvēka tiesībām? Par morālām un fiziskām ciešanām?

Apsveņu iespēju pieprasīt kompensāciju par morālo kaitējumu no Jaunzēlandes valdības. Ceru, ka atradīšu zinīgu advokātu cilvēktiesību jautājumos, jo šim nodarījumam nav noilguma.

2000. gadā repatriējos uz Latviju un apprecējos ar Viju. Mēs kopā astoņus gadus meklējām pa arhīviem, baznīcu grāmatā ziņas par Annu Jaunzemi un mani. Paldies manai sievai Vijai par milzīgo neatlaidību, atbalstu un lielo pacietību brīžos, kad cerības zuda, ka izdosies kaut ko atrast.

Liels paldies kundzei no Vācijas par manu dokumentu meklēšanu Vācijā. Paldies Starptautiskam meklēšanas dienestam par milzīgo darbu un par manu sirsniņo uzņemšanu.

Ar Viju ieradāmies Berlinē 14. maijā, un tā mums bija liela diena. Satiku savas māsas dēlu, vēlāk Magdeburgā citus radus, kuŗi mani sagaidīja ar mīlestību un lielu sirsniņu.

Diemžēl nekad nesatīkšu savu mīlo māsu Gerdu, kas bija par mani trīs gadus vecāka un visu savu dzīvi veltīja manis meklēšanai, bet nevarēja mani atrast, jo man taču tika mainīts vārds. Māsa nomira 2007. gadā. Mana māte nomira 2009. gadā.

Vēl daudz kas jānoskaidro. Esmu laimīgs, ka man ir liela, skaista, draudzīga ģimene. Man ir mīļa sieva un viņas bērni, kuŗi mani sen jau pieņēmuši.

Esmu dzimis Vācijā, Magdeburgā, un mans vārds piedzimis-tot bija *Pēter Thomass*.

Georgs Jaunzemis

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Jaunievēlētais Valsts prezidents Andris Bērziņš

nolēmis nerīkot inaugurācijas balli. Etiķetes speciālistu ieskatā parasti tā nedara – inaugurācijas balle ir tradīcija. Taču, ja ļoti cienā savu valsti un ņem vērā finansiālo stāvokli, kādā tā šobrīd atrodas, tas ir ļoti labs žests. Paša Bērziņa pārstāvji izteikušies, ka jaunievēlētais prezidents pieņēmis lēmumu nerīkot balli, jo viņa ieskatā balles var rīkot tikai pēc labi padarītiem darbiem.

Valsts prezidents Andris Bērziņš savā pirmajā darba dienā pēc zvēresta došanas Saeimā noliks ziedus pie Brīvības pieminekļa un Brāļu kapos, pēc pusdienā ieradīsies Nītaurē, kur apmeklēs vietējo vidusskolu.

Jaunievēlētais Valsts prezidents Bērziņa preses sekretāre Karīna Rāviņa-Vimba sniegusi informāciju, ka Latvijai būs pirmā lēdija. Andris Bērziņš apprecējis Stradiņa slimnīcas ārsti Daci Seisumu, ar kuŗu līdz šim dzīvoja neregistrētā laulībā. Nekādi komentāri par šo faktu netiek sniegti.

Veidojas prezidenta komanda

Par jaunievēlēto Valsts prezidenta Andra Bērziņa preses sekretāri piekritusi strādāt Līga Krapāne. Darba attiecības ar Valsts prezidenta kanceleju Krapāne sāks 8. jūlijā.

Kopš 2009. gada marta līdz šai gada aprīlim Krapāne bija Ministru prezidenta Valža Dombrovska (*Vienotība*) preses sekretāre. Savulaik bijusi arī Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa preses sekretāre.

Par jaunievēlēto Valsts prezidenta likumdošanas padomnieku izvēlēts Saeimas Juridiskā biroja juridiskais padomnieks Edgars Pastars, darbu Valsts prezidenta kancelejā turpinās pašreizējais Valsts prezidenta padomnieks nacionālās drošības jautājumos Raimonds Rožkalns un padomnieks vēstures jautājumos Antonijs Zunda. Valsts prezidenta kancelejas vadītājs būs Gundars Daudze (ZZS).

Mežaparkā svin ASV Neatkarības dienu

ASV vēstniecība Latvijā 4. jūliju – savas valsts neatkarības dienu – svinēja dienu agrāk. Mežaparka Lielajā estrādē 3. jūlijā dārza svētkos simtiem lūgto viesu baudīja amerikāņu burgerus, picas, kūkas, ābolu pīrāgus, kolu, latviešu alu un citus atspirdzinājumus. Mūzicēja kantri grupa. Daudzo viesu vidū bija Saeimas deputāti, uzņēmēji, augsta ranga policisti un drošībnieki.

Nedaudz skumju noti sarīkojumam pieskāra ASV vēstnieces vietnieka Brūsa Rodžersa pēkšņā nāve. Viņš aizgāja mūžībā naktī uz 28. jūniju 54 gadu vecumā. Vēstniece Džūdita Gārbere svētku uzrunā atgādināja, ka Rodžers bijis liels Latvijas draugs, nostrādājis mūsu valstī divus termiņus, baudījis latviešu alu un svinējis Ligo svētkus.

ASV vēstniece Latvijā piedalījās Latvijas ebrēju kopienas 450. gadadienas sarīkojumos

ASV vēstniece Latvijā Džūdita Gārbere un Lī Simena, viesņa no ASV, 30. jūnijā piedalījās Latvijas ebrēju kopienas 450. gadadienai un holokausta sākuma 70. gadadienai veltītajos sarīkojumos. Lī Simena pārstāv ASV Komisiju Amerikas vēsturiskā mantojuma saglabāšanai ārzemēs. Viņa ir arī Ņujorkas pavalsts Greitnekas apgabala padomes locekle. Par ASV Amerikas vēsturiskā mantojuma saglabāšanas Komisijas locekli Lī Simenu 1995. gadā apstiprināja prezidents Bils Klintonš un atkārtoti – prezidents Džordžs V. Bušs. Šajā amatā viņa palīdzējusi izveidot vienu no lielākajiem Polijas pieminekļiem, kas veltīts holokausta laikā bojāgājušajiem. Igaunijas teritorijā Lī Simena apzināja bijušo vergu darba nometņu un koncentrācijas nometņu vietas. Nākamais projekts – no 30 laukakmeņiem izveidot pieminekli Polijā, uzkalnā netālu no Serockas kapsētas.

ASV vēstniece Dž. Gārbere un L. Simena teica uzrunu, atklājot piemiņas zīmi Vecajos ebrēju kapos Rīgā. Viesņas piedalījās 8. starptautiskajā konferencē "Ebrēji mainīgajā pasaulē", kuŗas laikā atklāja 6. Latvijas izcelsmes ebrēju salidojumu.

Klintonē novēl Latvijai sasniegt jaunu demokrātijas kvalitāti

ASV valsts sekretāre Hilarija Klintonē bija ieradies Viļņā, lai piedalītos Demokrātijas Kopienas konferencē. Klintonē tikās ar Lietuvas prezidentu Daļu Gribauskaiti un citām Lietuvas amatpersonām, kā arī ar Latvijas ārlietu ministru Ģirtu Valdi Kristovski (*Vienotība*).

Hilarija Klintonē, tīkoties ar Ģirtu Valdi Kristovski, novēlēja, lai priekšā stāvošie izaicinājumi sāktā konstitucionālā procesa rezultātā Latvijas sabiedrībai palīdzētu sasniegt jaunu demokrātijas kvalitāti.

"1991. gada janvārī tūkstošiem Lietuvas iedzīvotāju nedēļām ilgi uzturējās pie Lietuvas parlamenta, lai sargātu tos, kas atradās ēkā, un nodrošinātu savas valsts brīvību. Četrpadsmit lietuvieši zaudēja dzīvību, aizstāvēdams savas trauslās demokrātijas institūcijas. Latvieši un igauņi apvienojās, lai nepieļautu Padomju Savienības varas atjaunošanu savās valstīs," savā paziņojumā uzsvēra Klintonē.

Pieminot 20. gadskārtu, kopš atjaunotas Latvijas, Lietuvas un Igaunijas diplomātiskās attiecības ar ASV, Baltijas valstu ārlietu ministri un ASV valsts sekretāre svinīgas ceremonijas laikā nolika ziedus pie barikāžu piemiņas vietas Viļņā.

Stankevičam piešķir palliju

Pāvests Benedikts XVI 29. jūnijā Vatikānā svinēja Sv. Pēteru un Sv. Pāvila svētku Svēto Misi.

Mises laikā mēropolita amata zīmi – palliju uzlika 45 nesen amatā ieceltiem archibīskapiem no visas pasaules. Viņu vidū bija arī Rīgas archibīskaps mēropolīts Zbignevs Stankevičs.

Pallijs ir pāvesta piešķirta amata zīme. Romas bīskapi palliju ir valkājuši kopš ceturta gadsimta. Pāvests palliju piešķir latīņu rita Baznīcas archibīskapiem mēropolitiem, un šī zīme apliecina kopību ar Apustulisko Krēslu. Mūsdienās pallijs ir aplveidīga, apmēram 5 cm plata jēra vilnas lente, ko liek virs ornāta (virstērpa, ko priesteris velk Svētajā Misē un Euharistikajā procesijā).

Pallijs simbolizē pazudošo avi, ko pāvests vai archibīskaps, tāpat kā Kristus – Labais Gans, nes uz saviem pleciem. Palliju parasti rotā seši krustiņi, kas agrāk bijuši sarkani – Kristus asiņu krāsā, bet vēlāk – melni, savukārt simbolizējot ticīgos jeb avis Kristus ganāmpulkā. Trijos no šiem krustiņiem tiek iespraustas naglveida zelta spraudes, kas ir Kristus ciešanu simbols.

Egilam Siliņam tituls Chorvatijā

Latviešu basbaritonam Egilam Siliņam piešķirts gada labākā dziedātāja tituls Chorvatijā. Godpilno titulu dziedātājs saņēmis 27. jūnijā par Amfortasa lomas atveidojumu Richarda Vāgnera operas „Parsifāls” iestudējumā Zagrebas operā.

E. Siliņš 26. jūnijā ar panākumiem piedalījās šīs Vāgnera operas iestudējuma pirmizrādē Čīriches operā, kur dziedāja Klingzora lomu. Starp viņa skatuves partneriem šajā iestudējumā ir arī slavenais baritons Tomass Hempsons un bass Mati Salminens. Operas „Parsifāls” nākamās izrādes ar E. Siliņa daļību skatāmas arī jūlijā.

Egils Siliņš 16. jūlijā dziedās Mančesteras Starptautiskajā festivālā, kur atveidos Votānu Richarda Vāgnera operas „Valķīra” koncertiestudējumā, kas tiks ieskaņots tvartā.

Atbalsta grozījumus Darba likumā

Saeima pēc ilgām diskusijām pirmajā lasījumā konceptuāli atbalstīja grozījumus Darba likumā. Grozījumi darba devējam aizliedz pieprasīt konkrētas svešvalodas prasmi, ja darba pienākumi neprasis šīs svešvalodas lietošanu.

Likumprojekta autori anotācijā atzīst, ka grozījumi izstrādāti, lai pārtrauktu krieviski nerunājošo darba ņēmēju lingvistisko diskrimināciju. Turpmāk, publicējot darba sludinājumus, veicot darba intervijas, dibinot darba tiesiskās attiecības, kā arī darba tiesisko attiecību pastāvēšanas laikā darba devējiem būs aizliegts noteikt nesamērīgas prasības par konkrētu svešvalodu prasmi. Svešvalodu prasmi turpmāk varētu pieprasīt tikai tad, ja darba pienākumus nav iespējams veikt bez attiecīgās svešvalodas prasmes. Latvijas darbaspēka tirgū arvien biežāk vērojama situācija, ka darba ņēmējam bez īpaša

pamatojuma tiek pieprasītas noteiktas svešvalodas (visbiežāk krievu) zināšanas.

Lielajās pilsētās tikai 40% latviešu

Pēc statistikas datiem, septiņās lielākajās Latvijas pilsētās dzīvo puse valsts iedzīvotāju, bet tikai 40% no tiem ir latvieši. Līdz ar to tur ir pilnīga krievu valodas pašpietiekamība, it sevišķi privātuzņēmumos. Šādā situācijā darba devēji vai nu brīdī, kad pieņem darbinieku darbā, vai arī pēc pieņemšanas darbā obligāti pieprasa krievu valodas prasmi, jo vairākums viņu klientu un arī vairākums strādājošo ir krieviski runājošie.

Savukārt Latvijas novados un mazpilsētās latviešu īpatsvars ir 75% (Kurzemē un Vidzemē pat 90%) un nav reālas nepieciešamības mācīties un lietot krievu valodu.

Šo novadu un pilsētu pašvaldības pat teorētiski nespētu nodrošināt skolas ar pietiekamu skaitu krievu valodas skolotāju, ja skolēni, piemēram, vācu valodas vietā gribētu mācīties krievu valodu. Skolās ar latviešu mācību valodu 16 gadu laikā tikai aptuveni 35% skolēnu kā svešvalodu ir apguvuši krievu valodu.

Par Gruzijas nosaukuma maiņu

Gruzijas Ārlietu ministrija vērsusies ar aicinājumu pie citām valstīm turpmāk viņu valsti oficiāli dēvēt nevis par Gruziju, bet gan par Georgiju. Tbilisi vēlas, lai valsts nosaukumam svešvalodās par pamatu tiktu ņemts jau senatnē pazīstamais grieķu un latīņu apzīmējums valstij *Georgia*, nevis krieviskais *Gruzija*. Uz aicinājumu pagaidām atsaukusies tikai Dienvidkoreja.

Valsts valodas centra direktors Māris Baltiņš norādē, ka Gruzija nevar prasīt, lai citas valstis to sauc par Georgiju, jo tā pati savu gruziņisko nosaukumu *Sakartvelo* nav mainījusi. "Visās valodās citu valstu nosaukumu atveide notiek pēc šo valodu loģikas, pēc šo valodu vēstures un valodu likumiem. Ja vārds Gruzija ir sastopams latviešu valodā vismaz 130 gadu, mums nav nekāda pamata to mainīt. Tas ir viens un tas pats vārds – šī vārda vairāk grieķiskā forma *Georgija* vai *Gruzija* ir pēc krievu valodas pārveidota forma, kuŗu esam pārņēmuši ar krievu valodas starpniecību. Mēs nevaram atbalstīt šādu praksi," skaidro Baltiņš.

Ventspilī būs rūpnīca

Laikraksts *NRA* ziņo, ka Latvijā attīstās elektronikas nozare. Ventspilī būs trīsdimensiju (3D) attēlu veidošanas tehnoloģijas rūpnīca, kas ražos šķidro kristallu LCD (*liquid crystal display*) plāksnes, brilles, kas nepieciešamas 3D kino baudīšanai, un arī 3D monitorus, kuŗos trešā dimensija saskatāma bez brillēm.

Jaunās rūpnīcas iecerē autori ir veicamīgais pašmāju elektronikas uzņēmējs Ilmārs Osmanis un zviedrs Oke Hornels. No amerikāņiem nopirkti patenti, no japāņiem – ražoša-

nas iekārtas. Ventspils par rūpnīcas būves vietu izvēlēja tāpēc, ka šeit atrasta brīva zeme un jau darbojas cits Osmaņa uzņēmums – Ventspils elektronikas fabrika. Ražošanas ēku jaunajai rūpnīcai apņēmusies uzbūvēt brīvosta. Rūpnīca darbu varētu sākt pēc gada.

Speciālistu ieskatā 3D tehnoloģijām ir liela nākotne. Visas pilnmetrāžas multfilmās jau tiek filmētas 3D tehnoloģijās, arī sports pamazām tiek rādīts 3D. Latvijas uzņēmēju iespēšanās šajā jomā ir stratēģiski gudrs gājieni.

Spriež par Tautas partijas likteni

Pirms 9. jūlijā gaidāmā Tautas partijas (TP) kongresa šaurā lokā par vienu no iespējamiem variantiem apspriesta arī partijas likvidācija. Kāds TP valdes loceklis uzsvēris, ka likvidācija ir tikai viens no iespējamiem rīcības variantiem, kas pagaidām tiek apspriests vienīgi teorētiski.

Šāds juridisks risinājums atbrīvotu TP no tiesas piespriede 1,03 miljonu latu atmaksas valsts budžetā, – tā nelikumīgi iztērēta "pozitīvisma kampaņa". Otrs iespējams ieguvums no partijas likvidācijas tiek minēta TP biedru "brīvlaišana", ļaujot daudziem no viņiem meklēt citas iespējas, kā realizēties politikā.

Divi citi apspriestie TP turpmākās darbības varianti esot nestartēt septembrī gaidāmās Saeimas ārkārtas vēlēšanās vai startēt ar "jauniešu sarakstu", kuŗa nebūtu ne Andra Šķēles, ne kāda cita plaši zināma TP politiķa. Partijā pašā vēl kvēlo cerība, ka tādejādi TP būtu noņemts "oligarchu partijas" zīmogs.

Liels vides piesārņojums

Pēc ugunsgrēka naktī uz svētdienu, 3. jūliju, biroja ēku kompleksa "Baltais vējš" angārā Rīgā, Ulmaņa gatvē 119, Mārupītē nokļuva bīstamas vielas. Ugunsgrēks izcēlās noliktavā ar profesionāliem sadzīves ķīmijas – mazgāšanas, dezinfekcijas līdzekļiem un medicīnā izmantotajām vielām. Ugunsgrēka laikā kaitīgās vielas kopā ar dzēšanā izmantoto ūdeni ielplūda lietus kollektorā, pēc tam grāvī, tad Mārupītē un Māras diķī. Pēc Valsts vides dienesta (VVD) ģenerāldirektoa Viļa Avotiņa domām, Mārupes grāvju un Mārupītes piesārņojums ir otrs nopietnākais ekoloģiskais nelaimes gadījums Rīgā pēdējo gadu laikā.

Ūdens paraugi ņemti nelaimes vietā, aiz izliktajām norobežojošām bonām Mārupītē un upītes izplūdes vietā Māras diķī un pie Raņķa dambja Daugavā. Analīžu provizorisks rezultāts liecina, ka Mārupītes ietekā pie Māras diķa novērojams ķīmiskais piesārņojums.

Ekspertu ieskatā SIA *Eco Lab* ķīmisko vielu un ķīmisko maisījumu noliktavā notikušā ugunsgrēka piesārņotā Mārupītē un Māras diķis pašattīrīsies, jo ķīmisko vielu maisījums ir ļoti dažāds. Tās ir ūdenī gaistošas vielas, kuŗu savākšanai nav iespējams izmantot bonas.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Staļins sūtīja Baltijas židus atpakaļ drošā nāvē

LAIKMETA LIECĪBA

Pirms 70 gadiem, 1941. gada 22. jūnijā, Lielvācijas karaspēks pārgāja "Molotova-Ribentropa"

robežu. Sākās vācu-padomju karš. 28. jūnijā mūsu ģimenei izdevās kopā ar citiem židū bēgļiem saspīsties garā vagonu virtenē: "ripojošais sastāvs" tika izvests no Rīgas uz aizmuguri. Pusnaktī atskanēja blāvienis: "Atbrīvot vagonus – jāved ievainotie sarkanarmieši!" Juceklis, chaoss, mātes meklē bērnus. Labi vēl, ka blakus uz cita sliežu ceļa stāvēja vēl viens vilciens. Sadrūzmējamies tajā. Uz rīta pusi sastāvs sakustējās, bet ap pieciem no rīta apstājās Zemitānu stacijā, un tikai pēc kādas stundas beidzot tika uzņemts kurss uz Pleskavu. Bija jau 29. jūnijs, Rīgā t.s. padomju vara vairs nebija manāma. Kalnbērziņš, Lācis, Kirchenšteins pasteidzās aizmukt jau 26. jūnijā. Mūsu ģimenei un pārējiem šī vilciena pasažieriem veicās tai ziņā, ka neviens nepārbaudīja bēgļu dokumentus: vagonos saspraucās visi, kuņģi nojauta, ko viņiem nozīmētu nacistu okupācija.

Man jau ir gadījies rakstīt, ka sliktāk klājās daudzām citām Latvijas židēm, kuņģi no Latgales pilsētām un miestiem kājām, pajūgos un ar divriteņiem devās uz austrumiem. Kad šie nelaimīgie bija sa-

snieguši veco Latvijas un PSRS robežu, viņiem ceļu aizšķērsoja īpašas NKVD karaspēka vienības: "Stop, tālāk nedrīkst! Ceļš slēgts, dodieties atpakaļ, citādi šausim!" Kremlis bija devis rīkojumu bēgļus pāri robežai nelaist. Židū bēgļi bija spiesti doties atpakaļ, pretim drošai nāvei.

Telavivas krievvalodīgās avīzes *Vesti* pielikumā sakarā ar vācu-padomju kara 70. gadskārtu publicētas satriecošas Reuvena Rucha atmiņas.

Reuvenam 1941. gada 22. jūnijā bija 14 gadi. Ruchu ģimene mīta Rokiškos – vienā no daudzajiem Lietuvas miestiem. No 7500 Rokišku iedzīvotājiem 3000 bija židi.

Reuvena mātes vecāki – vārgi invalīdi Mordechajs un Rachele Gurviči – nevarēja nekur braukt. Reuvena matei bija jāizšķiras: palikt Rokiškos ar vecākiem vai doties bistamajās bēgļu gaitās kopā ar vīru un bērniem. Reuvena vecākais brālis Saša mudināja visus, kas vien var, – bēgt.

23. un 24. jūnijā garām Ruchu mājai sāka plūst bēgļu straume – kājām vai pajūgos. Viņu tuvākais mērķis bija Daugavpils. Pirmā pasaules kara laikā vācu karaspēks tā arī nebija pārcēlies pār Daugavu, un ļaudis nosprieda, ka Daugavpili viņi varēs nogaidīt līdz kara beigām. Naīvie!

24. jūnija vakarā sākās pānīka, jo

miestu spēkratos pameta "partaktīvs", un milicija izklīda. Trešdien, 25. jūnijā, agri no rīta Reuvena Rucha vecāki ar abiem dēliem devās ceļā. Viņiem piebiedrojās kaimiņi – Michails Kurs ar sievu Hindu. Seši cilvēki, divi divriteņi, četras mugursomas...

Bija jānoiet seši kilometri līdz Obeļu stacijai. Tur bēgļi iekāpa pēdējā vilcienā. Pulksten 23.30 bija saniegta Daugavpils. Bēgļus pārsēdināja citā vilcienā, un pulksten 1.00 naktī tas sāka virzīties uz vecās PSRS robežas pusi.

Tai pašā 25. jūnijā pulksten 8.00 Lielvācijas 4. tanku korpusa ieņēma tiltus pār Daugavu un pulksten 12.00 Daugavpils bija vācu rokās. Tātad bēgļi bija apsteiguši vāciešus par septiņām stundām.

Bet prieks bija priekšlaicīgs! Ceturtdien, 26. jūnijā, pulksten 6.00 no rīta vilciens apstājās Bigosovā – 8 km austrumos no vecās PSRS robežas. No pasažieru vagoniem izkāpa virsnieku sievas, NKVD un partijas darbinieku ģimenes. Viņiem t.s. caurlaides punkts bija vaļā. Bet vairāk nekā 1000 židū bēgļus, kas brauca 16 vaļējos pusvagonos, apturēja. Viņiem pat neļāva tikt uz stacijas tualeti. Pie katra vagona nostājās bruņots kareivis. Jautājumiem sekoja uzblāviens: "Ne položeno!" (nav likts). Dabiskās vajadzības bija jākārt vagonā. Labi

vēl, ka atnesa spaini ūdens.

Drīz bēgļus noveda līdz citam sliežu ceļam un ļāva iekāpt vilcienā, kas devās pretējā virzienā – uz Latviju, pretim uzbrūkošajai vācu armijai.

Vilciens lēni brauca visu nakti, un 27. jūnijā pulksten 5 no rīta galīgi apstājās posmā starp Krāslavu un Daugavpili, kur jau saimniekoja vācieši.

Mašīnists bija aizbēdzis. Bēgļi kājām devās pa sliedēm, atpakaļ uz Krāslavas pusi. Tā bija gaŗa židū bēgļu kolonna. Vārgākie palika 3 kilometrus no Krāslavas un apmetās kādas fabrikas teritorijā. Divas dienas vēlāk, 29. jūnijā, visi tika nošauti.

Sestdien, 28. jūnijā, vācieši bija iekarojuši Minsku, kas atradās 150 km uz dienvidiem no šīs bēgļu grupas, kuŗa plkst. 10 no rīta sasniedza Indru. Vēl tikai 7 km līdz vecajai PSRS robežai. Ap 12.00 rīkojums – visiem sapulcēties dzelzceļa stacijā. Saplūda jau divi tūkstoši bēgļu. Visapkārt žogs. Visur sarkanarmieši ar šautenēm. Bēgļus uzrunāja kāds virsnieks: "Bez pānīkas! Mūsu varonīgais karaspēks aizturēja vāciešus pie Dvinskas (Daugavpils), atvairā uzbrukumus, uzbrūk un dzen vāciešus atpakaļ. Tāpēc visi bēgļi no Latvijas var mierīgi atgriezties mājās, bet bēgļus no Lietuvas mēs pagaidām izvietosim

viensētās un sādžās, un visi mierīgi nogaidīs dažas dienas, kamēr viņu pilsētas Lietuvā tiks atbrīvotas no vācu iebrucējiem. Dižais Staļins taču teica – uzvara būs mūsu!"

Latvijas židus nošķīra no Lietuvas židēm, kuŗus iesēdināja vilcienā, kas devās uz rietumiem – atkal uz vācu pozīciju pusi. Labi vēl, ka pēc dažām minūtēm vilciens apstājās, un bēgļu grupa, cenzdamies aizmukt gaŗām sargkareivim, ātri izkāpa. Kādus divus kilometrus pa kreisi no sliežu ceļa viņi sasniedza lauku mājas, kur viņiem ļāva pārnakšņot. Tur viņi palika visu dienu pilnīgā neziņā, kur un kas notiek.

30. jūnijā plkst. 4 no rīta Reuvenam un Sašai ar vecākiem atkal devās ceļā un plkst. 13.00 sasniedza Indru – jau otru reizi... Turēdamies tālāk no dzelzceļa stacijas, bēgļi ieraudzīja, ka nekādas varas tur vairs nav, ļaudis steidz izlaupīt veikalus un pamestos dzīvokļus.

Vēl septiņi kilometri līdz vecajai robežai. Caurlaides punktu nāksies apiet. Bet tālāk draudīgi uzraksti: "Stāt! Robeža! Minēts!"

Pēkšņi dzirdams troksnis, jezga: izrādās, ka padomju kareivju grupa, kas bija izrāvusies no ielenkuma, klimst uz austrumiem. "Nemiet mūs līdz!" Zaldātiņi piekrita, un visi kopā pa kādu taku pārgāja robežu. Brīnumus!

* * *

Te prasās slēdziens: Staļins, nupat vēl Hitlera sabiedrotais, faktiski veicinājis holokaustu.

Franks Gordons

Vārda spēks

Svētdien, 3. jūlijā, pirms Valsts prezidenta Valža Zatlera rīkotā saietā "Tas vārds,

kam spēks" lija tā, ka vienu brīdi likās – nekas nenotiks, nav iespējams stāvēt zem vēja plosītas ūdens sienas. Tomēr, tuvojoties Koknesei, debesis pamazām skaidrojās, un *Likteņdārzā* vairāki tūkstoši cilvēku gaidīja, ko aizejošais prezidents sacīs pirms savu amata pilnvaru nolikšanas.

"Un nebaudīsimies sapņot un skaļi pateikt savus sapņus. Jo *Likteņdārzā* sākās ar Viļa Vītola sapni – redzēt šādu kultūrvietu, svētvietu visām mūsu dvēselēm, un tagad tas ir mūsu visu sapnis. Tāpēc, ka tas ir pateikts skaļi. Un šodien, kad mēs visi esam tik tuvu kopā plecu pie pleca, stāstīsim cits citam par saviem sapņiem. Lai tie kļūtu par mūsu kopīgiem sapņiem un piepildītos, un lai tie kļūtu arī par mūsu bērnu un mazbērnu sapņiem un arī piepildītos. Jo vārdam ir liels spēks. Tad, kad to izrunājam, mēs sadzirdam otru cilvēku. Tad, kad to izrunājam, mēs vienojamies kopībā. Lai mūsu vārdam šovakar ir vislielākais spēks! Paldies jums visiem, ka esat šeit, spītējot lietum un vējam," sacīja Prezidents, un cilvēki uzgavilēja viņam un arī paši sev.

Pēc dažām dienām Valža Zatlera amata pilnvaru laiks beigsies, un daudzi Latvijas vēlētajiem cer, ka viņš veidos jaunu partiju, tajā aicinot kopā cilvēkus, par kuŗu godīgumu un profesionālītāti nav ne mazāko šaubu. Savā ziņā tas varētu būt kaut

kas līdzīgs izlasei – kā sportā, kad pēc stingriem atlases kritērijiem tiek izveidota vienība no labākajiem. Lai gan Zatlers pavisam konkrēti par saviem nākotnes plāniem runās tikai pēc tam, kad būs nolīcis amata pilnvaras, jau tagad ir skaidrs, ka partija acīmredzot taps un ka viņa komandā iesaistīsies cilvēki gan no nevalsts organizācijām, gan no citām partijām.

Vārdam ir spēks dažnedažādās tā nozīmēs, un šobrīd Zatlera vārds ir stiprs, tas var aicināt un apvienot.

Bet nekas jau tā vienkārši nenotiek, galu galā šajos divdesmit gados valstī ir izveidojusies politiskā elite, kas ir bijusi mainīga, tomēr aiz sevis atstājusi dzelzainu sistēmu, ar kuŗu cīnīties nav joka lieta. Aizvien biežāk prātā nāk Valsts kontrolīeres Ingūnas Sudrabas intervijā šī laikraksta lasītājiem pirms diviem gadiem teiktie vārdi. Vaicāta, kāpēc Latvijā tik daudz kas iznāk pavisam ačgārnī, viņa atbildēja, ka manta un nauda diemžēl ir tas, kas nosaka ietekmi un kvalitāti, tā ir galvenā vērtība, pēc kuŗas cilvēki tiecas. Un tāpēc ir bijis iespējams organizēt valsts pārvaldes sistēmu tā, lai tā varētu bagātību individuāliem cilvēkiem vai grupām, bet ne sabiedrībai un valstij.

"Ja tāda sistēma izveidojas – un Latvijā tā ir noticis –, tad tā ir stabila sistēma, kuŗā visi spēlētāji zina noteikumus, pēc kuŗiem viņi spēlē. Visi labi apzinās – ja viens no spēlētājiem izstāsies no spēles vai mainīs tās noteikumus, viņš būs zaudētājs. Lai arī spēles noteikumi nav taīsnīgi, kaut ko nopelnīt var visi, kas ir sapratuši, kā spēle notiek. Pie kaut kāda labuma sev var tikt katrs spē-

lētājs, tāpēc sistēma ir tik stabila un pašsaglabājas. Spēļu teorijā, ko apgūst, mācoties ekonomiku, ir jēdziens „Neša līdzsvars”, kas zināmās situācijās iestājas spēlē. Tā var būt negodīga, netaisnīga un tamlīdzīgi, bet ar zināmiem nosacījumiem spēles rezultāts vairs nemainās arī tad, ja tiek mainītas atsevišķas detaļas. Latvijā ir šis „Neša līdzsvars” un spēles rezultātu nespēj mainīt atsevišķu spēlētāju maiņa. Ir vajadzīga pilnīga spēlētāju maiņa, lai mainītos spēles rezultāts. Latvijā tas ir jāizdara, jautājums – vai mēs to varēsim. Ir kādi piecdesmit, septiņdesmit nozīmīgi amati, un, tajos nomainot cilvēkus, mainītos spēles gaita un rezultāts,” – Valsts kontrolīeres toreiz sacītais ir apstiprinājies neskaitāmas reizes. Katrs, kas mēģina darboties pret šīs it kā abstraktās sistēmas interesēm, tiek no tās izstumts, nomelnots un pazudināts, ja nav ar mieru tai pievienoties.

Valdis Zatlers jau ir kļuvis par draudu un, iespējams, kļūs par vēl lielāku draudu šai pašlabuma sistēmai, un tā jau ir sagatavojusi "rungu nepaklausīgajam". Lasītāji varbūt atceras – pēc stāšanās amatā Zatlers atzina, ka reizēm ir pieņēmis no pacientiem pateicības aploksnas (citiem vārdiem, pieņēmis naudu, kas ielikta aploksnītē), gan apgalvojot, ka nekad aploksnas nav pieprasījis. Nupat portāls *Pietiek.com* ir nācis klajā ar interresantu informāciju: Lembergs sagatavojis atvadu dāvanu Zatleram. Proti, drīzumā gaidāms „Zatlera pateicību skandals 2”, ko aizejošam Valsts prezidentam uz atvadam sarūpējis smagos noziegumos apsūdzētais Ventspils pilsētas galva Aivars Lembergs.

Scenārijs, ko līdz septembrim gaidāmajām ārkārtas vēlēšanām prognozē zinātnieki, ir šāds: kāds bijušā chirurga Valža Zatlera patients, iespējams, Kurzemes pusē dzīvojošs, pieredzēs pēkšņu atmiņas uzplaisnījumu un atcerēsies, kā viņam par operācijas veikšanu prasīta aploksnē ar papildu atlīdzību. Pirmā atmaskojošā publikācija, visticamāk, varētu parādīties kādā ar Lemberga ietekmi saistītā preses izdevumā. Pāris dienu pēc Zatlera uzrunas tautai, kuŗā viņš ierosināja 10. Saeimas atlaišanu, Lembergs intervijā ziņu aģentūrai LETA paziņoja, ka pret Zatleru jebkuŗā brīdī nākamo astoņu gadu laikā iespējams celt apsūdzību kukuļņemšanā, atgādinot prezidentam savulaik pārmesto ārstu *pateicību* pieņemšanu. Lembergs piebilda, ka, spriežot pēc komentāriem tīmekļa forumos un pēc atsevišķu aptauju rezultātiem, Zatlers pašlaik, iespējams, bauda lielāku tautas atbalstu nekā jaunievēlētais prezidents Andris Bērziņš, tomēr situācija varot mainīties. Protams, Ventspils galvas paustās domas var ignorēt, tomēr Lembergs pērk raidlaiku LNT televīzijā un to izmanto, lai pārmestu visu iespējamo un neiespējamo Valdim Zatleram, Stratēģiskās analīzes komisijas vadītājam Robertam Ķīlim un mistiskajiem "Latvijas sorosītiem".

Kamēr svētdien *Likteņdārzā* pulcējās cilvēki no visas Latvijas, lai būtu kopā ar aizejošo Valsts prezidentu, Lembergs jau trešo reizi savā nopirktajā raidlaikā LNT kritizēja, atmaskoja un lika klausītājiem saprast, ka Sorosa spēki ir savzērējušies pret viņu, lai neļautu

neko labu darīt. Jā, pamazām Lemberga uzstāšanās un dažādie krāšņie apgalvojumi kļūst smieklīgi un jau tiek dēvēti par lemerģosiem. Ir skaidrs – jo lielākas nepatīkšanas Lembergam draud, jo skaļāk viņš uzvedas, taču *Zaļo* un Zemnieku savienības Saeimas frakcijas vadītājs Augusts Brigmanis aicinājis Lembergu startēt gaidāmajās Saeimas vēlēšanās. Jāvārdus Lembergs gan vēl nav devis, taču zīmīgs ir pats aicinājums.

Lai nu kā, skaidrs ir viens – ikkatram, kas gaidāmajās ārkārtas Saeimas vēlēšanās plāno piedalīties ārpus *sistēmas* akceptētos sarakstos un noteikumos, jāreķinās ar dažādiem "atmaskojumiem". Vēl jo vairāk tāpēc, ka jaunievēlētais prezidents Andris Bērziņš ir minētās sistēmas sastāvdaļa un jau ir paudis, ka Saeimas atlaišana nav vajadzīga, ka Saeimā strādā tik labi, gudri un stipri cilvēki, ka viņiem vajadzētu tur palikt un ka viņš uz referendumu iešot gan un balsosot atbilstīgi saviem ieskatiem. Dabiski, katram ir tiesības balsot pēc saviem ieskatiem, bet šoreiz runa ir par to, ka prezidenta Bērziņa ieskati ir sistēmas daļa. Tāpēc ļoti iespējams, ka pirms ārkārtas vēlēšanām, kas, visticamāk, notiks, prezidents kopā ar t.s. oligarhiem izmantos visas plašsaziņas telpas iespējas, lai politiskajā laukā izpūstu dūmaku, kas aizsedz skatienu. Pateiktam vārdam ir liels spēks, tāpat kā mūsu sapņiem. Tāpēc domāju, ka ir pienācis laiks nedzirdēt melnos un skaudīgos vārdus, tāpat kā mums beidzot ir laiks atšķirt svešos sapņus no savējiem, Latvijas sapņiem.

Sallija Benfelde

Aleksandrs Gārša

Savulaik es rakstīju, kā mūsu ģimene iebrauca Austrālijā. Teicu, ka par trušiem ir atsevišķs stāsts. To nu tagad pastāstīšu.

Austrālija kādreiz bija tikpat slavena ar saviem trušiem kā ar saviem ķenguriem. Trušu Austrālijā toreiz bija daudz, daudzāk vairāk nekā cilvēku. Ķenguriem Austrālija bija sensenās mājas, bet truši, tāpat kā mēs, „iebraucēji” no Eiropas. Gan daudz agrāk. Truši, ar kuriem bērni Eiropā spēlēja, Austrālijā bija kļuvuši par sērgu. Visa zeme mudžēja no trušiem, kas lopiņiem esot noēduši visu zāli.

Bērnbā Latvijas vasarā man Jūrmalā bija jauks balts trusītis ar rozā austiņām. Mīlīgs, bet nerātus zvēriņš. Austrālijas truši gan nebija nedz balti, nedz mīlīgi. Tie kā pelēkas dzijas kamoli lielā ātrumā pārvietojās dažus desmitus metru un tad apstājās, lai atvilktu elpu tālākskriešanai.

Kad iebraucām Bonegillas imigrantu nometnē, tālu iekšzemē, vispirms pārsteidza neparasta daba: zeltaino mimosu ziedu kupenas, daudzkrāsainie papagaiļi un megpaju apburtās dziesmas, kas šķita kā fletas skaņas.

Bet truši, jā, tie bija visur. Bieži to pelēkās, pūkainās līpiņas pazibēja pat starp barakām, un nekaunīgākie grauza gaŗo zāli pie baraku ieejām. No cilvēkiem tie tomēr baidījās.

Draugi Bonegillas nometnē bija kaut kur aizņēmušies „plinti”, un tā nu gājām uz trušu medībām tuvējos pakalnos. Trušu papildnam. Visās malās. Šauts tika daudz, bet, kā trāpīt nevarēja, tā nevarēja. Pēc pāris stundām nesekmīgo medību mēģinājumu izbeidzām.

Dažas dienas vēlāk mans tēvs ar saviem draugiem un to dēliem nolēma doties dienu gaŗā „ekspedīcija” uz krietni patālu paaugstāka kalna virsotni. Pa ceļam bija jātiek pāri Kievas upītei – pa diezgan slidenu baļķi. Vēlāk, šķērsojot kādu aploku, pamanijām trusi. Pavisam tuvu. Mūs ieraudzījis, tas pārsteigts aizlipoja līdz tuvēja eikalīptu koka dobumam un pazuda tajā. Mēģinājām to ar nūjām izbakstīt ārā. Nesekmīgi. Radās doma uzskatīt mazu ugunskurīgu koka dobumā un tad ķert trusi, kad tas muks ārā. Minūtes piecpadsmit vai divdesmit vēlāk truša kā nebija, tā nebija.

Truši

Nevarējām īsti saprast, kur šis palicis. Ūdens bija tālu, bet ar pieejamiem līdzekļiem kaut kā nebūt nodzēsām uguni un gājām tālāk.

Pēc vairākām stundām, atpakaļ nākot, meklējām ugunsкура koku. Atradām arī: tas gulēja zemē un vareni dega visā gaŗumā! Truša cepeti gan nevarējām sasmaržot. Labi, ka bija ziema un apkārtne slapja, tā ka vismaz ugunsgrēka briesmas nedraudēja. Tomēr krietni paātrinājām gaitu, lai pēc iespējas ātri no šīs vietas tiktu tālāk, jo nedomājām, ka vietējais saimnieks par mūsu izdarībām būtu bijis sevišķi iepriecināts. Pieaugušie par mūsu izricībām vareni šķendējās.

Mēnesi vēlāk, kad tēvam norādīja darbu Melburnā, mani ar māti aizsūtīja uz Kovras (Cowra) ģimeņu nometni Jaundienvidvetslas pavalsts iekšzemē. Tur nu iznāca mana istā un daudz nopietnākā saskarsme ar trušiem. Vajadzēja naudas. Ļoti vajadzēja naudas, lai būtu par ko pirkt apelsīnus un sakrāt divritenim. Saprotams, arī ik sestdienas kino izrādei pilsētiņas centrā.

Staigājot pa priekšpilsētiņu ar

savu draugu Pēteri, uzgājām saldētavu ar uzrakstu, ka par katru trušu pāri maksā toreizējā valūta divus šiliņus un sešus pensus, kas mums, zēniem, toreiz šķita tīri laba naudiņa! Noskaidrojām, ka trušiem jābūt ar veselu kažociņu, svaigiem, ar iztīrītām iekšām un ik pāritim jāsavieno pakalkājas. Tik tālu viss bija labi. Glabājām noslēpumu un lauzījām galvu, kā tikt pie trušiem.

Ap nometni bija lielas aitu fermas. Milzu aploki, daudz aitu un visur trušu alas. Šaujamo ieroču mums nebija. Sadabūjām vecu lāpstu. Sākām rakt. Iemanījāmies trušu labirintus atrakt. Aizsprotojām pārējās izejas. Ja trušu alas bija jaunas, rakšanas darbus vienmēr pabeidzām ar pāris trušiem. Žel bija mazulišu. Nevarēju sevi nekādi piedabūt, atliecot lielo trušu galviņas, tos nogalināt. Atstāju šo nepatīkamo izdarību Pēterim. Viņš par to nebija sevišķi iepriecināts un man uzkrāva „patīkamo” nodarbību iztīrīt trušu iekšas pēc priekšrakstiem un savienot pakalkājas. Pēc nedēļas nogales darba parasti sanāca kādi astoņi pāriši. Kad citi

jaunieši brauca uz ģimnaziju ar autobusu, mēs sakārām trušu pārus uz gaŗas kārts un, katrs savā galā ejot, nesām savu medījumu uz saldētavu vairāku kilometru attālumā. Ja skolas autobuss mūs pa ceļam kaut kur panāca, bija ļoti neērti. Autobusa braucēji svilpa un sveica mūs ar visādām rupjībām.

Tā nu nomocijāmies vairākas nedēļas nogales. Tad prātā mums ienāca laba doma: saldētavas uzpirkšanas noslēpumu zinājām tikai mēs un to, kā jau minēju, labi glabājām. Piedāvājām vairākiem citiem zēniem vienu šiliņu par katru labu trušu pāriti. Atsaucība uz mūsu piedāvājumu bija pārsteidzoši laba. Nebija vairs pašiem jāmokās pa sestdienu rītiem un svētdienas ar rakšanu un atļaujas prasīšanu fermeriem. Piegādātie truši kaut kur līdz pirmdienai bija jāuzglabā. Atradām tukšu baraku, turpat mūsu baraku puduri. Atmūķējām kādas platēm izliktas istabiņas durvis, pacēlām griestu plāksni un uz blakus istabiņas griestiem rindā nolikām trušu pārišus.

(Turpinājums sekos)

Atgriešanās pie bijušā

Māra Zālite, Trīs drāmas, apgāds „Karogs”, 2011. g., 216 lpp.

Zemes nodoklis ir vienīgais Māras Zālites skatuves darbs, kas nāk prātā, kam norise ir Latvijas pašreizējā reālajā ikdienā un kas neatsaucas uz latviešu folkloru, Latvijas vēsturi vai senāk citu autoru sacerētām lugām. Drīzāk nekā laist vaļu pilnīgi brīvai izdomai Zālitei tik izgaismot, variēt, apironizēt, turpināt vai kā citādi apstrādāt reiz faktiski notikušo vai tautas vai kāda noteikta autora galvā dzimušo.

Jaunā krājuma **Trīs drāmas** pirmā luga – dokumentālā drāma **Lācis** parāda bēdīgi slavenā Viļa Lāča nožēlojamo lomu Latvijas vēsturē no 1939. gada jūnija līdz 1949. gada jūnijam. **Pērs Gints nav mājās** jeb **Troļļu dejas** ir Henrika Ibsena **Pēra Ginta** (1867) it kā mūsdienīgots variants. Kamerspēle **Margarēta** ir Gētes **Fausta** pirmās daļas (1808) tāds kā turpinājums. Ridzniekiem un teātra mīļotājiem, kas Rīgā palikām iebrauc, ir bijusi izdevība visas trīs lugas redzēt skatuvē: **Lāci** 2009/10. g. sezonā rādīja Nacionālais teātris, mājās nesošo **Pēru Gintu** 2007. gadā Dailes teātris, bet **Margarēta** Jaunā Rīgas teātra Mazajā zālē jau daudzus gadus no vietas savu cietumsodu laiku pa laikam izcieš allaž no jauna.

Lāci izlasīt grāmatā ir vērts arī tiem, kas lugu jau redzējuši skatuvē. Vienkārt, jau tāpēc, ka te atrodam Māras Zālites pašas iecerētās cerīgās beigas režisora īsināto vietā. Otrkārt, tāpēc, ka autore režisoram domātas norādes izpleš un papildina ar informatīvu vielu, kādas nav lugas runātajā tekstā, bet kas tagad padarīta pieejama lasītājam. Piemēram, izrādes iestudētājiem jāzina, ka pirmā cēliena 5. ainā, kur Lācis pie spoguļa mazgājas, kļūst redzams viņam uz labās rokas augšdelma uztetovēts milzīgs enkurs. Taču neobligāts, bet

interesants papildinājums ir Māras Zālites norādes nākamie divi teikumi: „Tā sevi tolaik iezīmēja zema ranga jūrnieki un cietumnieki. Lācis šo izcelsmes apliecinājumu visu mūžu slēps, nevienā fotografijā viņš nekad nebūs redzams bez gaŗām piedurknēm.” Vēl izteiktāk no drāmatīķes par stāstnieci Zālite uz brīdi pārtop pirmā cēliena beigās.

Vietumis mazāk veikla iznākusi lasītāju vai skatītāju informēšana par apstākļiem un notikumiem (ekspozīcija) caur darbojošos

pus skatuves notikušo vai vēl notiekošo citādi kā ar dialogu jau nevar eksponēt.

Vili Lāci Māra Zālite notēlo kā vāja rakstura, ar glaimiem un lišķību viegli ietekmējamu cilvēku, kuŗa cietā sirds lūst tikai paša dēlēna nāves sakarā. Zālites luga ir derīgs pretpēks literatūrpētnieces Ingridas Sokolovas centieniem īpašā Monografijā Lāci viņai noticētāju acīs pirms dažiem gadiem rehabilitēt, iezīmējot viņā daudz simpātisku īpašību.

Par **Pēru Gintu**, kuŗa nav mājās, laikā, kad lugu Dailes teātris izrādīja, izraisījās diskusija: vai ir pareizi, ka tautā tik populāra, iecienīta dzejniece un drāmatīķe lugas nosaukumā varoņa vārdu pirms „nav” tūsuprāt izvēlējusies rakstīt nominatīvā, nevis ģenitīvā, kā būtu klājies. Te jāsaka, ka konkrētajā teikumā savi procenti deviņdesmit tautas arī būtu izvēlējusies valodas pūristu noniecināto nominatīvu. Nolikta izvēles priekšā starp pareizu un patiesīgu lugas virsraksta skanējumu, autore izšķirusies par patiesīgo. Protams, varēja jau mīļā miera labad izvēlēties pavisam citu virsrakstu...!

Šo rindu rakstītājam jāatzīstas, ka no krājuma trim lugām **Pērs Gints** viņam patika vismazāk. Jau skatoties iestudējumu teātrī, gribējās tā vietā redzēt sākotnējo Ibsenu. Zālites variantā ieskanas laba tiesa Ibsena **Ginta** motīvu (Gints ļauj noslikt kuŗa pavāram, sešu bērnu tēvam, lai izglābtu pats savu dzīvību; tad ir Pogu lējēja motīvs; tad ir sevis kā sīpola nolobīšanas motīvs; protams, Solveigas ilgaiss – vēl ilgāks nekā Ibsenam – mājās gaidīšanas motīvs; pazib tas pats konjunktūru izmantotājs, hēdonistiskais Gints, kas lielas peļņas nolūkā pamišus eksportē gan elku dievus, gan misionārus, un šis darbošanās cita citas efektu neitralizē...). Tomēr šiem motīviem pietrūkst pirmreizības svaiguma.

Jau ar lugas pirmo teikumu – Solveigas vaicājumam

Ar kuŗu smēru šorīt, mīlais,

Gan ieziedi tu slēpes?

Ar trešo numuru? –

autore liek manīt, ka Ibsens tiks atromantizēts un mūsdienots. Vēl vairāk nekā rakstnieku īpašība, tā ir mūsdienu režisoru indeve visādi rādīt un pierādīt, ka tagadējie cilvēki nav nedz labāki, nedz sliktāki par klasiskiem varoņiem un nevaroņiem.

Ir tomēr lugā arī teicamas detaļas. Daļēji saistītā valodā rakstītajā tekstā ir asprātīgas asonances (Ingmaram – lavinām) un atskaņas:

Kungs, vairs nekādu pasāžu!

.....

Kuŗš nākamais uz masāžu?

Ir ar meistarīgu vieglumu izteiktas atziņas par cilvēku sadzīves kārtību vai nekārtību. Uz Rondes jautājumu, ko darīt ar uzskatiem, Pērs Gints atbild:

Ar uzskatiem?

Tie visa ļaunā sakne.

Ja tev ir uzskati,

Tos gribas aizstāvēt.

Ja gribas aizstāvēt, –

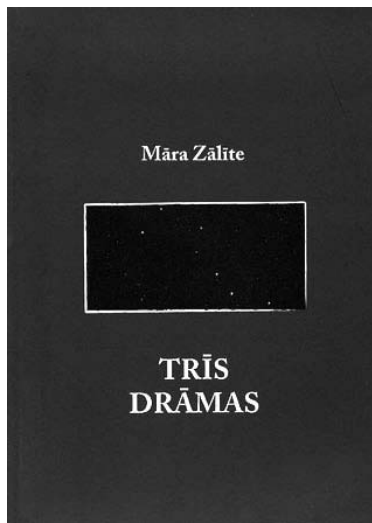
Tad jāņem rokās vāli.

Un beidzas viss katastrofāli.

Margarēta, krājuma trešajā lugā, Gētes laikmets, 19. gs. Sākums, ko pārstāv titulvarone, Grietiņa no Gētes **Fausta**, disonē ar mūsu laikmetu, kuŗu pārstāv viņas tirditājs un reizē palīdzētgrībētājs advokāts. Kaut Grietiņa apsūdzēta par savas mātes noindēšanu, sava bērna noslicināšanu un daltu vainu arī sava brāļa nāvē, viņa ir arī naīva, vienkārša, pirmsindustriālā nevainības laikmeta tipisks eksemplārs, kas bieži citē vārdus, kuŗus viņas mutē liciš jau Gēte. Advokāts, kas Grietiņu uzmeklē cietumā, savukārt ir mūsdienīgi glums, pablēdīties gatavs, uz izdevīgumu orientēts. Paša gods viņam liek censties uzvarēt grūti uzvaramajā Grietiņas tiesāšanā, jo viņu aicina uz Eiroparlamentu, kur viņam būs jāpalīdz veidot jauno Eiropu. Gan teātrī ar baudu skatāms, gan ar tādu pašu baudu grāmatā lasāms darbs!

Reizē ar **Trim drāmām** apgāds „Karogs” izdevis arī Māras Zālites **Trīs latviskas dziesmuspēles**.

Eduards Silkalns

personu mutēm. Kad nacionālās pretestības kustības dalībnieks Aleksis saviem brāļiem Edgaram un Oskaram 1. cēliena 10. ainā raksturo vispārējo situāciju (nogatolināts ģenerālis Goppers, Stūra mājā ierīko jaunus pagrabus), grūti noticēt, ka tikpat nacionāli ievirzītajiem brāļiem šie fakti vēl nav bijuši zināmi. Otrā cēliena 6. ainā grūti noticēt, ka jau mēnesi pirms 1949. gada marta deportācijām padomju varas organi būtu precīzi izrēķinājuši, cik procentu deportējamo būs bērni līdz 10 gadu vecumam, cik ļaudis, kas vecāki par 70 gadiem u. tml. Taču, ja neķeras pie veclaicīgā iekšējā monologa vai Brechta episkā teātra paņēmieniem, ar-

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.
SIA “L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Koncerti jūnijā Rīgā

Vasaras viduci iezīmēja koncertu serija **Rīgas festivāla ietvaros**. Šoreiz pirmais koncerts bija veltīts vienam no šī gada jubilāriem – **Pēterim Vaskam**,

kuŗam nu ir 65. Koncerts solījās būt visai interesants, jo komponists prezentēja pirms pāris gadiem sacerēto Mesu korim (bez *Credo*), ko atskaņoja Valsts akadēmiskais koris *Latvija*. Grūti ko teikt par ieceri, jo, lai nu kas, bet mesu pēdējā gadsimtā sarakstīts krietni daudz. Tostarp arī latviešiem.

Protams, mesa, viena no senākajām kristīgā rituāla lielformām, vilina komponistus dažādu iemeslu pēc: Nīderlandes meistariem 15. gadsimtā tā kalpoja par radošo spēku pārbaudi – kuŗš spēš uzrakstīt daudzbalssīgi vēl komplicētāk nekā iepriekšējais. Dižrenesanses meistari savās mesās attīrīja savu dvēseli no ikdienas sārnēm, gremdējoties garīgās meditācijās. Ne velti vēl šodien šarlatāniskie „mūzikas terapeiti” iesaka depresijas brīžos klausīties Palestrinas un Derē mesās, lai atgūtos no ikdienas stresa. Stravinskis savā 1948. gadā sacerētajā Mesā korim un pūšamo instrumentu oktetam risina visai laicīgas mūzikālās problēmas: ritma un skaņu modeļu savstarpējo attiecību kārtošanu, bet Džeimss Makmilans (*James Macmillan*) var lepoties ar veselām trim mesām, katrā

izvirzot jaunus kompozīcijas uzdevumus. Arī latviešu komponistiem ir mesas. Tagad turpat vai sešas.

Taču Vaska Mesa ievēd miera un labskanības pasaulē, kur valda komponistam ierastie mūzikālie tēli un paņēmieni. Varbūt par daudz pazīstami un zināmi...

Patikami iepriecināja viņa lieldarbs vijolei un orķestrim *Vox amoris* (Milas laiks). Ar mīlestību bija, kā bija, taču ekstatisko viņu šūpas nomierināja satrauktos prātus, mūzikā pavidēja kaut kas no Arvo Pērtas pasaules, taču tikai nedaudz, jo Vasks prot savu mūziku veidot individuāli un mērķtiecīgi. Vijoles partiju spēlēja Alina Pagostina, diriģēja Māris Sirmāis.

Lielākais mūzikālais notikums nenoliedzami bija Bruno Skultes operas „**Vilkaču mantinieci**” uzvedums uz Latvijas Nacionālās operas skatuves. Beidzot pēc ilgiem gadiem un tikai ar ASV Operas gildes neatlaidīgu spiedienu un diriģenta Andreja Jansona menedžera meistarību šī opera ieraudzīja skatuves gaismu. Pirmizrādei sekoja pozitīvu atsauksmju gūzma. Operas izrādes apspriešanās piedalījās pat vairāki zināmi mūzikas žurnālisti. Citiem vārdiem, opera bija gaidīta un kļuva par ievērojamu notikumu Latvijas kultūras dzīvē.

Taču gaŗš un sarežģīts bija ceļš no 1947. gadā sacerētās operas līdz šai pirmizrādei. Oldenburgas bēgļu nometnē veidotais klavieru

uzmetums vēl ne tuvu nebija opera, kaut gan klusībā komponists to cerēja iestudēt ar latviešu opermāksliniekiem, kuŗi bija nonākuši Vācijā. Taču pārtraukšana uz Amerikas kontinentu un varen aktīvais diriģenta darbs ar latviešu koriem aizvien attālināja operas galīgo izstrādi un orķestrāciju. Pēc vairākiem gadu desmitiem to paveica Andrejs Jansons. Tagad opera ir uzsākusi savu dzīvi uz mūsu operaskatuves. Taču cik ilgi?

Operas vadības necinātāja attieksme pret latviešu operu ir izskaidrojama ar latviešu operas vēstures nezināšanu un imūnītāti pret latvisko kultūru vispār. Vai mēs kādreiz ieraudzīsim Jāņa Kalniņa, Lūcijas Garūtas, Jāņa Ķepiņa, Imanta Kalniņa un citu latviešu komponistu operas mūsu Baltajā namā, jeb vai repertuāru aizpildīs konjunktūras diktēti „eiropiski orientēti” opusi ar latviskās mūzikas *piešprici*?

„Vilkaču mantinieci” solistu kopa komplektēta galvenokārt no jaunajiem solistiem. Varbūt te bija pieredzes trūkums galveno lomū veicējiem, taču to kompensēja cenšanās un paļaušanās režisores I. Sluckas mērķtiecīgajai uzveduma koncepcijai. Ināra Slucka ir iesācēja operas režijas laukā, taču labā mūzikas izjūta un radošs gars ir viņas veiksmju atslēga.

Andrejam Jansonam šīs operas sakarā ir īpaša loma. Viņš ir stāvējis klāt darba pirmajā stadijā –

autora darba pārtraukšanā ar orķestra partitūru; viņš turpināja aizsākt, un Bruno Skultes opera, jāsaka, faktiski ir arī viņa autor-darbs, jo, sākot ar otro ainu, mūzika iegūst spārnus, orķestris kļūst krāsains un sāk elpot. Gribu uzteikt Jansonu par ļoti lietpratīgu, profesionālu mūzikālā materiāla sagatavošanu un iestudējumu. Par to nevienam nav ne mazāko šaubu.

Runājot par operas iestudējumu, jāpiekrīt dažiem mūzikas kritiķiem, kuŗi teica, ka zālē nav bijusi manāma jaunā paaudze. Pārsvārā tikai vecākā un vidējā gadagājuma ļaudis. Tas ir satraucošs simptoms nevis operai, bet mūsu kultūrai vispār. Vai tiešām „ziņģu kultūra” būtu jau tik dziļi iespiēdusies tautas apziņā, ka neko citu kā tikai šļāģerū mums vairs nevajag? Vai „riebums pret kultūru” Latvijā, kā apgalvo rakstniece Gundega Repše, ir kļuvis par masveida parādību? Tad mums visiem pienācis pēdējais brīdis par to runāt! Šļāģerū, ziņģu kultūra vairs nav tikai abstrakts jēdziens, tā jau lielā mērā nosaka mūsu uzvedību, valodu, sabiedriskās attiecības, pat politiku. Paklausieties, kā no Saeimas tribīnes runā viens otrs deputāts – tukša valoda, tukši solījumi ar piedziedājumu galā: netraucējiet mūs, mēs netraucēsim jūs! Paši pūšam, paši degam...

„Liekas, Skultes operā daudz kas notiek. Toties mani aizrāva, ka varēju izjust latviešu nacionālo

identitāti. Tā ir ļoti spēcīga! Tas ir kaut kas tāds, ko es agrāk neesmu pazinis,” – tā par operas uzvedumu izteicās Anglijas *Opera Magazine* mūzikas žurnālists Jehuda Šapiro. Savukārt Krievijas teātra zinātniece Eleonora Potapova atzina, ka Skultes operas partitūra ir interesants, oriģināls dažādu intonāciju sakausējums (Pučini, R. Štrauss, Čaikovskis, latviešu tautas melodijas).

Savukārt latviešu jaunie kritiķi meklēja Bruno Skultes operā to, kā tur nemaz nebija, – archaiskāku folkloras slāni: „Tikko no skatuves atskan „Tautiešam roku devu” – tas ir smieklīgi, un citādi tas nevar būt!” katēgoriski apgalvo žurnāla *Mūzikas Saule* redaktors Orests Silabriedis. Protams, var tagad paust iebildumus pret populāras tautasdziesmas citēšanu operā, jo tā nobremzē skatuves darbību. Taču jāatceras, ka opera tapusi 1947., nevis 2007. gadā Bēgļu nometnē nebija Nacionālā opera. Šeit bija citi dzīves principi – izdzīvot un saglabāt! Saglabāt latvisko esamību un identitāti ar visiem iespējamiem līdzekļiem, kaut vai ar tiešu citātu, tautasdziesmu, izteiktu palīdzību. Šajā operā jāsaskata ne tikai tas, ko vēlamies šodien redzēt, bet arī tā laika priekšstatu zīmogs, kas operā ir skaidri pateikts. Kā teica operas režisore Ināra Slucka, – naidu nevar noslāpēt ar naidu. Te var līdzēt tikai mīlestība. Šķiet, tā arī ir operas galvenā doma un tās spēks.

Pauls Dambis

„Vilkaču mantinieci” Rīgas Operas festivālā Latvijas Nacionālajā operā

Trīs bērniņi bez tēva, divi milzīgi ugunsgrēki, viena vētra, Jāņu nakts burvestības mežā un milas stāsts, kas galu galā beidzas laimīgi, – „Vilkaču mantinieci” balansē uz melodrāmas robežas.

Bruno Skultes 1947. gada kaislīgajai odai, kas veltīta zaudētai dzimtenei, vajadzēja gaidīt ilgāk nekā pusgadsimtu, lai nonāktu līdz skatuvei. Nokļuvis trimdā Oldenburgā, pag. gs. 40. gados komponists sāka strādāt ar operu, Ilonas Leimanes tāda paša nosaukuma romāna iedvesmots. Tā bija atbilde uz šoku par piespiedu pārvietošanu, taču komponists nepaspēja pabeigt šo operu, kad liktenis aizveda viņu uz Ņujorku, kur viņš rakstīja citus darbus, un „Vilkaču mantinieci” tā arī palika nepabeigta.

Bruno Skulte nomira 1976. gadā, un viņa opera būtu lemta aizmirstībai, ja vien Latvijas Nacionālās operas Ģilde ASV nebūtu to „izrakusi” un rosinājusi diriģentu Andreju Jansonu pabeigt šā darba orķestrāciju un saudzīgi to aizvadīt tālāk līdz skatuvei. Šonedēļ šī nostalgija pēc hipotētiskās Latvijas rada izpausmi Ināras Sluckas ironiskajā Skultes meistardarba inscenējumā.

Ir grūti ierādīt „Vilkaču mantinieci” vietu tās vēsturiskajā kontekstā. Jūs klausāties viegli plūstošajās melodijās, deju ritmos, dusmu izvirdumos un spalgos kliegzienos un domājat: „Dvoržaks... Vāgners... Pučini...

Stravinskis... Debisi...” Tik tiešām – kad pilnveidojās Bruno Skultes talants, Latvija daudzējādā ziņā piederēja pie Eiropas mūzikas dzīves centra. Kuŗā brīdī kaut kas mūsdienīgs top par kaut ko atvasinātu? Ja nebūtu Otrā pasaules kara, varbūt mūzikas pasaulē

izspēlētā melodrāma un neveikli dekoratīvais folklorisms nesaņiedz iecerēto mērķi; publika ķiķina un novaidas neatbilstīgās vietās, un šis kiķis ir gandrīz vai patīkams. Kaut arī režisorei bijuši vislabākie nodomi, Skultes opera mūs visvairāk aizkustina intimo

Pēc operas „Vilkaču mantinieci” pirmizrādes Latvijas Nacionālajā operā 3. jūnijā. No kreisās: Raimonds Braņmanis, Andrejs Jansons, Dana Bramane, Armands Siliņš un Inga Šļubovska

būtu atradusies vieta B. Skultes „Vilkaču mantinieci” rotaļīgajam un nevainīgajam nacionālismam.

Lietpratīga diriģenta vadība un spēcīgs tēlotāju sastāvs palīdz šim darbam iedvest dzīvību Latvijas Nacionālās operas pirmizrādē. Ināras Sluckas iestudējums cenšas ar emocionālu pārbīdi labvēlīgi ietekmēt Skultes visai smagnējo teātrālismu. Taču tiši

pārdzīvojumu, niknuma un kritiska lūzuma brīžos.

Lai gan „Vilkaču mantinieci” nav gluži latviešu „Jenufa”, tas ir spēcīgs sarežģīta laikmeta dokuments, melodiska un saistīga opera, un to noteikti bija vērts celt gaismā.

Šerlija Aptorpa (*Shirley Apthorpe*), *Financial Times* 2011.g. 16. jūnijā

Labdarības projektam „Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa” atklāts ziedojumu tālrunis

Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa

BĒRNU ŽŪRIJA

Labdarības projektam „Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa” tagad ir iespējams ziedot, arī piezvanot par 1 lata ziedojumu tālruni 90006881. Joprojām ziedot būs iespējams arī portālā www.ziedot.lv. Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība (Biedrība) uzsākusi projektu, lai palīdzētu labākajām un jaunākajām bērnu grāmatām nonākt bibliotēkās.

Biedrības valdes priekšsēde Undīne Būde saka: „Ziedojumu tālrunis izveidots, lai ziedot būtu ērti un viegli ikvienam, kas to vēlas. Pieckārtēja zvanišana uz ziedojumu tālruni ļaus iegādāties un uzdāvināt kādai bibliotēkai vienu bērnu grāmatu! Dosim iespēju mūsu bērniem lasīt!”

„Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa” mērķis ir nepieļaut, ka Latvijas bibliotēkās tiek apturēta bērnu lasīšanas veicināšanas programma „Bērnu žūrija”, kas nodrošina bibliotēkas ar labāko bērnu grāmatu izlasi un interesantu sarīkojumu programmu. Katru gadu tūkstošiem bērnu tiek iesaistīti grāmatu lasīšanā un vērtēšanā. Līdzekļu trūkums daudzās Latvijas bibliotēkās jau licis apturēt „Bērnu žūrijas” darbību,

lasošo bērnu skaits strauji sarucis.

Par vēstniekiem projektam „Sirsniņa prasa, lai bērniņš lasa” piekrituši būt daudzas sabiedrībā zināmas personības. Tie ir cilvēki, kuŗi novērtē lasīšanas nozīmi bērnu attīstībā un vēlas palīdzēt, lai labas grāmatas būtu pieejamas ikvienam bērnam visā Latvijā neatkarīgi no ģimenes rocības vai dzīvesvietas: Evelīna Strazdiņa, Kārlis Kazāks, Andris Sejāns, Una Gavare, Irina Pigozne, Mārtiņš Zemītis, Lauris Liepa, Inese Zandere, Sarmīte Ēlerte, Ilze Dobeļe, Elīna Biviņa, Ilze Egle, Toms Auškāps, Dace Vizule, Indra Sproģe, Gatis Rozenfelds, Lienīte Osipova, Aurēlija Anužīte-Laučiņa, Lauris Aleksejevs, Dāvis Auškāps, Ingus Ulmanis, Daina Jāņkalne, Pauls Raudseps.

Papildu informācija:

Sanita Kitajeva
67843767
29355624

sanita@gaisma.lv
www.draugiem.lv/sirsnina-prasa/
www.twitter.com/LNB_AB
www.facebook.com/pages/LNB-Atbalsta-biedriba/

RE, KĀ!

Labdarības iestādes ļoti bieži kādas mājas vai dzīvokļa pastkastītē ieliek plastmasas maisiņu un aicina cilvēkus ziedot drēbes vai ko citu viņu iestādes labdarībai, piemēram, slimiem bērniem, vēža slimniekiem, neredzīgiem utt. Tā vismaz notiek tur, kur dzīvoju es, – Londonā, Anglijā. Reizēm šī uzbāzība kaitina, taču cilvēki lielākoties ziedo, lai palīdzētu tiem, kuņģiem dzīvē klājas sliktāk nekā pašiem. *Lūdzu, nedod drēbes un neliec maisus mūsu durvju priekšā!* – Tā mani rāj mans vīrs. Viņš ir pārliecināts, ka ziedotās drēbes nonāk nevis tiem, kam tās ir ziedotas, bet gan zagļu rokās, kuņģi tās pārdod un tādējādi kļūst stāvus bagāti. Es tam īsti neticēju. Esmu redzējusi, kā melnīgšnējas sievas mūsu mājas apkārtnē zog drēbes no labdarības veikala sliekšņa. Viņas atplēš melnos maisus, kas nolik-

ti pie veikala durvīm, paņem to, kas viņām patīk. Angļi to uzskata par zagšanu, jo labdarības iestādēm vienīgais ienākumu avots ir ziedojami.

Laikrakstā *Times* nesen lasītais pierāda, ka manam vīram tomēr ir taisnība, ziedotās drēbes tiešām tiek zagtas, transportētas uz Austrumeiropu pārdošanai. Lietotas drēbes pēkšņi šķiet kļuvušas ļoti labs ienākumu avots. *Mājās labdarība izbeidzas, kad gangsteri zog drēbju maisus eksportam*, – tā rakstīts laikrakstā *Times* un sīki izstāstīts, kā sistēma darbojas. Divu lappušu rakstā atklāts, kā tas viss notiek. Foto uzņēmumi papildina rakstu – vienā redzamas tikai cilvēka kājas un dibens, galva iebāzta lielā drēbju tvertnē, galvu viņš vairs nav varējis izdabūt ārā un ir vajadzējis saukt pēc palīdzības. Gangsteri strādā bandās,

Apģērbu kari!

viņiem ir sazināšanās tīkls, liela konkurence, un pēdējā laikā savstarpēja varmācība. Katra tonna lietotu drēbju esot £500+ vērtā.

Clothes Aid, kas sadarbojas ne tikai ar policiju, bet arī ar labdarības iestādēm, korespondentam stāsta, ka 2011.gadā drēbju maisu vākšana samazinājusies par 20% kopš 2010. gada ziedojumiem tajā pašā laikā sprīdī. Vainoti tiek nelegālie saiņu savācēji. Policija riko sapulces, lai izstrādātu stratēģiju, kā apkaņot labdarības maisu zagšanu. Londonas pilsētas policijas pilnvarotais teicis: „Labdarības maisu zagšana ir topošais drauds, kas organizētām kriminālām bandām ienes miljoniem mārciņu, tās izmanto sabiedrības labvēlību un zog no tiem, kuņģi palīdz sabiedrības vārgākiem locekļiem.” Nākotnē uz labdarības maisiem būšot

jādrūkā ne tikai iestādes nosaukums, bet arī tā vārds, kuņģam pieder maisa saturs. Maisu zagšanā pieķerti vairāki austrumeiropieši un sodīti ar naudas sodu vai brīvības atņemšanu. Citi atrasti un apcietināti pat tik tālu prom kā Polijā. Rakstā minēti vairāki lietuvieši, kas iesaistījušies šajā kriminālajā pasākumā. Britu publika šādu zagšanu uztver par dziļi satraucošu, viņu ieskatā tā tiek pārkāpti visi sabiedrības morālie standarti.

Par šo pašu tematu raksta Gunta Sloga *No lietotām lupatām līdz bagātībai Rīgā*. Stāsta aizkulises – veikala *Humana* izplatīšanās visā Latvijā. Mazie veikaliņi žēlojoties, ka *Humana*, *DGS*, *Degas* un *RDA* apdraud viņu pastāvēšanas iespēju. Rīgā cilvēki nekaunoties iegādāties lietotas drēbes no Lielbritānijas, jo tām esot labāka

kvalitāte. Sevišķi iecienīts ir *Marks & Spencer*. G. Sloga apgalvo, ka visi Latvijas veikali iegādājoties preces no likumīgiem vairumtirgotājiem, kuņģi ievēd konteinerus tieši no Lielbritānijas. Lai arī tā būtu, bet veikalam *Humana* ir partneri Lietuvā, Igaunijā un Norvēģijā. Neticu, ka partneri nesadarbojas savā starpā un ka starp viņiem nav nekāda apmaiņas tīkla.

Līdzīgi *Humana* Latvijā Anglijā ir *T.K.Max*, latviešu meitenes, un to šeit saukā par *Tikimeks*. Klist baumas, ka *Tikimeks* iegādājoties iepriekšējās sezonas drēbes no Amerikas. Vai tās ir zagtas vai pirktas, nemāku teikt, bet *Tikimeks* veikali vienmēr ir labi apmeklēti, jo tur var atrast noderīgus apģērbus, kurpes, rokassomas, traukus un daudz ko citu...

Marita V. Grunts

VIEDOKLIS

Nevainojama?...

Latvijas politikā viss notiek pa vecam. Mums ir ievēlēts jauns prezidents, par kuņģi simtprocentīgi nobalsoja tie, kam svarīgāk par visu citu pasaulē ir palikt pie varas grožiem un valsts siles. Jaunajam prezidentam nepietiek ar vislielāko pensiju valstī, viņam vēl nepieciešams par brīvu padzīvot prezidenta Jūrmalas rezidencē, vēl vajadzēs jaunu dzīvokli par brīvu kaut kur kādā no labākajiem Rīgas rajoniem. Tagad jau dzirdamas arī šaubu pilnas reportāžas par to, ka viņa tiešā ģimene ir iesaistīta Eiropas Savienības fondu izkrāpšanā. Vēl vairāk, nu jau ir noskaidrojies, ka šis kungs ir ne tikai viens no bagātākajiem Latvijas pilsoņiem, bet arī visbagātākais Latvijas pensionārs. Nozīmīgi liekas arī tas, ka viņš savā laikā pie augstās valsts ierēdņa algas, starp citu, ir ticis vismaz ar divu no prezidenta Zatlera minētajiem oligarhiem – Lemberga un Šķēles pulēm. Citādi viņam vislielākās pensijas nebūtu. Vai tagad man būtu jātic, ka viņš kādam par to nebūs pateicīgs? Vai tas nav vienīgais iemesls, kāpēc šis kungs pats pieteicās uz augsto amatu un atrada piecus vīrienesišus, kas viņu oficiāli izvirzīja?

Nepiekrītu viedoklim, ka man jārespektē cilvēks, kas ir kļuvis par prezidentu. Manā skatījumā cilvēks, lai kādā amatā kad un kā ir ievēlēts, tikai tāpēc vien nav respektējams. Respekts ir jānopelna, un šajā gadījumā es vēl līdz šim nekā respektējama nesmu redzējusi. Drīzāk gan pretēji. Ja esmu pareizi sapratusi, tad par prezidentu ievēlētai personai vispirms svarīga ir nevainojama reputācija. Ja šoreiz Saeima par to ir domājusi, tad es vairs nesaprotu, ko vēl varētu saukt par nevainojamu reputāciju. Visvairāk mani sanikno vārdi, ko pirms prezidenta vēlēšanām teica frak-

cijas ZZS galva Augusts Brigmanis. Viņš esot pārliecināts, ka Latvijā nav tāda cilvēka, kam varētu būt nevainojamāka reputācija. Vai tiešām viņš nevienu tādu nepazīst? Iespējams tas ir, jo parasti pēc tā, kas ir cilvēka draugi, var pateikt, kas ir viņš pats, un tas būtu izskaidrojams vairākiem ZZS frakcijas balsojumiem kopā ar *Saskaņas centra* (SC) deputātiem.

Interesanti, ka prezidents Zatlers pauž pārsteigumu, ka Saeimā tie, kuņģi balsoja par Bērziņu, debatēs tikpat kā neesot piedalījušies. Mani tas nepārsteidza. Laikam gan šiem deputātiem nekas labs par topošo prezidentu nav bijis zināms un tāpēc tie nobalsoja tikai saskaņā ar rīkojumu "no augšas". Žēl gan, ka tik daudziem mūsu ievēlētajiem deputātiem pašiem savas galvas nav.

Vienīgais jaunums, ko es Latvijas politikā uzskatu par labu, ir tas, ka prezidentam Zatleram vēl savu pilnvaru pēdējā posmā pietika drosmes, lai Saeimā pateiktu, ka viņi savu darbu nav darījuši valsts un tautas interesēs. Fantastiski! Prezidents, kuņģi arī tika ievēlēts pret tautas vairākuma gribu, gandrīz vai pēdējā brīdī kļuva par pirmo Latvijas atjaunotās neatkarības laika valstsvīru šī vārda labākajā nozīmē. Tagad gan no Saeimas ir dzirdami pārmetumi, ka prezidents atļāvis arī tos 60 jaunos deputātus, kam vēl nav bijis pietiekami daudz laika, lai sevi pierādītu. Toties tagad mums ir iespēja nākamajā Saeimā neieļaut arī tos 40, kas tur palikuši no iepriekšējiem gadiem. Vairākums no tiem nav bijuši savu veicamo uzdevumu augstumos.

Parlamenta pēdējos balsojumos, šķiet, ZZS deputāti sāk maksāt par *Saskaņas centra* balsim viņu izvēlētajam prezidentam. SC iesniegums parlamentā par krievu valodas ieviešanu Lat-

vijas augstskolās ar ZZS balsim nonāca bīstami tuvu piepildījumam. To izdevās novērst tikai atkārtotā balsojumā, jo pirmā balsojuma laikā vairāki deputāti nebija atradušies zālē. Loti, ļoti ceru, ka ZZS ārkārtas vēlēšanās zaudēs lielu daļu savu vēlētajū. Ar tādu attieksmi pret savu valsti un tautu viņi tiešām nav pelnījuši nevienu vietu nākamajā parlamentā. Tas arī nav vienīgais iemesls, kāpēc mēs ārkārtas vēlēšanās noteikti nedrīkstētu balsot par ZZS. Jau ilgu gadu Zemkopības ministriju vada cilvēki no viņu partijām. Viņus varam vainot par to, ka Latvijā tika pārtraukta cukura ražošana, līdz ar to novedot nabadzībā daudzus cukurbiešu audzētājus. Viņus varam apsūdzēt arī par sistēmātisku Latvijas mežu iznīcināšanu, kas pēdējos gados ir kļuvusi satraucoša. Diemžēl valdība to liekas neredzam, jo mežu izciršana ir labs veids, kā uzlabot eksporta skaitļus un IKP procentus.

Tajā pašā laikā viens no galvenajiem prezidentu Zatlera minētajiem oligarhiem Aivars Lembergs televīzijā samaksa sev raidlaiku, lai it kā atspēkotu viņam domātos apvainojumus, aizrautīgi skaidrojot, ka prezidents melo, neviens valdības, ne parlamenta lēmums nav bijis viņa, t. i., Lemberga, interesēs. Gribētos zināt, kā interesēs tad ir bijis lēmums, ka gandrīz vai tai pašā laikā ZZS partijas pārstāvja satiksmes ministra Ulza Auģuļa pakļautībā nodots valsts uzņēmums Latvijas dzelzceļš (vai kāda tā meitas kompanija) ir noslēdzis līgumu divu miljonu latu apmērā ar firmu, kas pieder Lemberga bērniem. Vai varbūt arī tā ir cena par pašiem savu prezidentu? Vēl šis ļoti pašpārliecinātais kungs atzīst, ka pret viņu vērsto nomelnošanas kampaņu samaksā „starptautiskais

oligarhs”, miljardieris Džordžs Soross. Vai varētu būt, ka Lemberga kungs nule ir nobijies – Soross Latviju iebāzīs kabatā un līdz ar to sagrābs viņa „Puzes vasaļvalsti”? Es gan nekādu kaitējumu Latvijai no Sorosa puses nu nekādis nevaru saskatīt.

Par jaunā prezidenta nevainojamo reputāciju es apvaicājos kādam juristam – kāda ir iespēja iesniegt Satversmes tiesā sūdzību, jo, lai kā es gribētu savas valsts prezidentu respektēt un cienīt, man tas nav iespējams. Diemžēl jurists man paskaidroja, ka tas neko nelīdzēs, jo Saeimas balsojumā nelikumību neesot. Tomēr par jauno prezidentu kopš viņa kandidāturā izvirzīšanas daudz kas ir nācis atklātībā, un tas nekādā ziņā nerada pārliecību, ka viņa reputācija

ir nevainojama. Bet vēlēšanu rezultāts rāda, ka 53 no 100 Saeimas deputātiem tā liekas valsts prezidentam piemērota. Laikam taču viņi nezina, kas tā nevainojamā reputācija vispār tāda ir.

Uzdrošinos cerēt, ka nākamā Saeimā neieklūs arī neviens no pārējo divu prezidenta minēto oligarhu – Andra Šķēles Tautas partijas un Aināra Šlesera Pirmās partijas, jo viņu apvienības lielais balsts – eksprezidents Guntis Ulmanis raisās vaļā no abiem, teikdams, ka viņi Latvijas politikā sevi ir izsmēluši. Vienīgais, at ko es šis pārdomas varu nobeigt – ļoti, ļoti ceru, ka no cilvēkiem, kas šos 53 nevainojamas reputācijas nepazinējus Saeimā ir ievēlējuši, septembri neviens vairs to nedarīs.

Astrida

SEB		SEB bankas standartkurss 9. JŪLIJS		
Valūta	Banka pārķ	Banka pārķod	LB kurss	
AUD (Austrālijas dolārs)	0.5133	0.5333	0.519	▲
BGN (Bulgārijas leva)	0.3526	0.3726	0.359	▲
BYR (Baltkrievijas rublis)	0.000049	0.000099	0.000097	▲
CAD (Kanādas dolārs)	0.4993	0.5193	0.504	▲
CHF (Šveices franks)	0.569	0.5842	0.571	▲
CZK (Čehijas krona)	0.0286	0.0298	0.029	▲
DKK (Dānijas krona)	0.09367	0.09647	0.0942	▲
EUR (Eiro)	0.7032	0.7152	0.702804	▲
GBP (Lielbritānijas sterliņu mārciņa)	0.7754	0.7962	0.778	▲
HKD (Honkongas dolāri)	0.06132	0.06452	0.0622	▲
HRK (Horvātijas kuna)	0.0929	0.0989	0.0953	▲
HUF (Ungārijas forints)	0.002601	0.002781	0.00266	▲
ISK (Islandijas rublis)	0.003178	0.004378	0.00423	▲
JPY (Japānas jēna)	0.005892	0.006192	0.00599	▲
LTL (Lietuvas lits)	0.2028	0.208	0.204	▲
LVL (Latvijas lats)	1	1	1	▲
NOK (Norvēģijas krona)	0.08977	0.09317	0.0902	▲
NZD (Jaunzēlandes dolārs)	0.3958	0.4158	0.401	▲
PLN (Polijas zlots)	0.175	0.185	0.178	▲
RON (Rumānijas leja)	0.1621	0.1761	0.166	▲
RUB (Krievijas rublis)	0.01731	0.01785	0.0174	▲
SEK (Zviedrijas krona)	0.07714	0.07918	0.0774	▲
SGD (Singapūras dolārs)	0.388	0.41	0.395	▲
TRY (Turcijas lira)	0.2927	0.3127	0.301	▲
USD (ASV dolārs)	0.4837	0.4957	0.484	▲
ZAR (Dienvidāfrikas rends)	0.0707	0.0747	0.0718	▲

Dīpiši un skaistie baltieši

The Long Road Home, The Aftermath of the Second World War,
Ben Shephard; Publisher: Alfred A. Knopf

Otrais pasaules karš bija gana šausmīgs, bet dažkārt tā sekas bija vēl šausmīgākas. **Bena Šeparda (Ben Shephard) grāmata „Garais ceļš mājup” (The Long Road Home)** spilgti stāsta par ciešanām, ko izraisīja miljoniem cilvēku pārvietošana Otrā pasaules kara laikā un pēc tam. Pamatīgu faktu sakopojumu viņš atdzīvina ar anekdotiskiem stāstiem par atsevišķu cilvēku bieži aizkustinošiem, bet dažreiz arī uzjautriņošiem piedziņojumiem. Grāmatu vērts lasīt it sevišķi tiem, kuŗi paši bijuši „pārvietotas personas” (*displaced persons* – saīsināti angļiski „DīPis” vai latviski „dīpiši”), kā arī viņu paziņām un radiem. Tas pilnīgi attiecas uz baltiešiem, kuŗi grāmatā pieminēti cildinoši.

Skatuves centrā saprotamā kārtā darbojas dīpiši, bet galvenā loma piešķirta UNRRAI – Apvienoto nāciju aprūpes un rehabilitācijas administrācijai (*The United Nations Relief and Rehabilitation Administration*). Iestigusi iekšējās birokrātiskās cīņās un nemākulībā, bez kompetentas vadības, bez dziļākām zināšanām par dažādās izcelsmes dīpišu vēsturi un kultūru, ar kvalificēta darbspēka, finanču un materiālo resursu trūkumu, UNRRA, šķiet, ārprātīgi smagos pēckara apstākļos samērā sekmīgi atrisināja savu **aprūpes** uzdevumu. Lielāki daļai dīpišu dzīve tiešām bija grūta, bet gandrīz neviens nemira aiz bada vai sala, jo par viņiem rūpējās centīgi darbinieki, kuŗi

iesaistījās UNRRĀ. Diemžēl **rehabilitācija** bija cits stāsts – UNRRAs kritiķi to pārdēvēja par „Tu nekad īsti nerehabilitē nevienu” (*You never really rehabilitate anyone*).

Bens Šepards sistematiski aprakstījis sarežģītos apstākļos, kuŗos grūti dzīva un nedroši turējās UNRRA. Dīpišu problēmas pirmsākumi meklējami jau Otrā

eiropas. Tas vien Vācijā radīja jau ap 2 miljonus dīpišu. Tos vēlāk papildināja miljoniem bēgļu no Padomju armijas.

Rietumu sabiedrotie labi atcerējās chaosu, badu un epidēmijas, kas bija plosījušās Eiropā pēc Pirmā pasaules kara, un bija apņēmības pilni neatkārtot tās pašas kļūdas. Jau 1942. gadā Vācijas sa-

kā parasts, Padomju Savienības darbība bija bijusi izteikti traucējoša, tomēr 1943. gada 9. novembrī darbs vainagojās ar ASV prezidenta Rūzvelta (*Roosevelt*) parakstītu vienošanos dibināt UNRRA. Apjaušana par darba milzīgo apjomu uzausa lēnām. Bija aplēsts, ka 1944. gadā Eiropā ir 11 69 000 dīpišu. No tiem ap 7 738 000 atradās (drīz izpostītā) Vācijā. Savukārt no tiem ap 100 000 (vai tikai 1,3%) bija no Baltijas valstīm. Vēlāk – 1946. gadā UNRRA savās nometnēs saskaitīja 187 000 baltiešu. Skaitliski viņus krietni pārspēja ukraiņi (800 000) un poļi (422 000). Žīdu dīpiši bija 104 000 un dienviņslavu – 23 000.

Bēgļu bari Rietumu virzienā bija milzīgi. Kara korespondents Alans Mūrheds (*Alan Moorehead*) rakstīja: „Puse Eiropas nāciju soļo, visas akli pa ceļiem kustēdamās rietumu virzienā, pēc kāda kopēja instinkta taustoties uz britu un amerikāņu līnijām cerībā tur atrast ēdienu, patvērumu un transportu.”

Šīs soļojošās nācijas pārpildīja ceļus un nopietni kavēja Rietumu sabiedroto virziņus uz priekšu. Turklāt Rietumu sabiedrotajiem bija nepieciešams viņus kontrolēt un paēdināt. Vairākas grāmatas nodaļas veltītas poļu, ukraiņu un

pasaules kara pirmajos gados, kad Vācija savus armijā iesauktos un uz fronti nosūtītos fabriku un lauksaimniecības strādniekus aizstāja ar spaidu kārtā atvestu darbaspēku no okupētajām zemēm, galvenokārt no Austrum-

kāve un sekojošā postaža Eiropā likās vairāk nekā iespējama. Atbilstīgu rīcību sāka pārrunāt tai pašā gadā. Īpaši nozīmīga bija konference, ko Oksfordā decembrī rīkoja britu Fabiana biedrība (*Fabian Society*). Pārrunas ievilkās, –

žīdu likteņiem. Sīki aprakstīts t.s. *skrīninga* vai filtrācijas process, lai noskaidrotu, kuŗiem bēgļiem piešķirt dīpiša statusu, līdz ar to mājvietu un aprūpi UNRRAs no-metnēs. Aprakstīts arī Padomju spiediens repatriēt pilsoņus uz viņu izcelsmes zemēm. Viņu centienus baltiešus klasificēt par padomju pilsoņiem Rietumu sabiedrotie tomēr noraidīja.

Atsevišķa nodaļa veltīta centieniem sameklēt pazudušos bērnus un to vecākus, apvienot ģimenes. Te „ērskškinākā” bija problēma, ko darīt ar bērniem, kuŗus viņu āriskā izskata dēļ nacisti okupētajās zemēs bija nolaupijuši, lai nodotu vācu ģimenēm izaudzināšanai par krietniem vāciešiem.

Lai veicinātu satīcību un novērstu nacionālo rīvēšanos, bēgļus izvietoja katru savas tautības no-metnēs. (Dažkārt baltiešus uzskatīja par vienu tautību!) No-metņu savstarpējos novērtējumos baltiešu no-metnes ieņēma pirmo vietu, jo tajās bija sakārtotība, kārtīga pašpārvalde un augsta kultūras dzīve. (Recenzents var pats par to liecināt pēc savām atmiņām par dzīvi latviešu dīpišu no-metnē Blombergā, mazā, patīkamā pilsētiņā britu armijas zonā, kur dīpiši dzīvoja nevis barakās, kā citās no-metnēs, bet no vāciešiem rekvizētās privātmājās.)

Valdis Liepiņš,
bijušais dīpītis Blombergas no-metnē, atgriezies Latvijā caur Angliju un Kanadu
(*Turpinājums sekos*)

IN MEMORIAM

Annas Brigaderes lugā „Maija un Paija” Kaupiņš saka: „Nāk! Balta ēna pārskrēja.” Velēnu vecītis atbild: „Labs cilvēks nāk.” Cilvēks, kas meta baltu ēnu, bija arī **Gulbišu Jānis**. Nu viņš ir aizgājis. Pavisam. Bet baltā ēna – baltā gaisma palikusi. Gadu skaitu viņš bija sakrājis krietni lielu, bet dvēseles gaišumu nezaudēja nekad. Atceros viņa pirms piecpadsmit gadiem rakstītos vārdus pēc tam, kad biju viņu sveicis kārtējā – astoņdesmitajā – dzimšanas dienā: „Dāns paldies par sveicieniem un labiem vārdiem, man to gadu nastu kamiešos kraujot. Un tomēr labi tā, kā ir vēl šodien. Nākotnē, ja būs dzīvošana, būs vēl vairāk. Gribētos jau laiku aiz kādas stērbeles pieturēt, bet nekā... Mierinājums – tas pats mums visiem... Aunu kājas uz Rīgu – pēdējās divas maija nedēļas būšu tur. Varbūt saskrienamies?”

Protams, toreiz – kā jau bija parasts daudzas reizes – „saskrējāmies”, taču prāvo gadu nastu Gulbišu Jāņa plecās nekad nejutu: nācām abi no Vecrīgas – no Radio mājas, kur Jānis bija piedalījies intervijā, vienā rokā viņam tad gan bija spieķis, bet no vecuma – ne vēsts! Gaita vienkārīga, stalta, un domu gājienis – gaišs un skaidrs. Par ko runājām? – Nu, protams, galvenokārt par teātri. Šodien prātā nāk rindas no 2009. gada oktobrī rakstītās Gulbišu Jāņa vēstules: „Kārtīgi lasu Tavus apcerējumus par teātri *Brīvā Latvijā*. Tu raksti tā, it kā ikdienas nepieciešamība ir teātris, bez tā mūsu dzīve būtu daudz, daudz pelēkāka, ja vispār to varētu saukt par dzīvi? Tavs Gulbišu Jānis.”

Gaišs cilvēks aizgājis

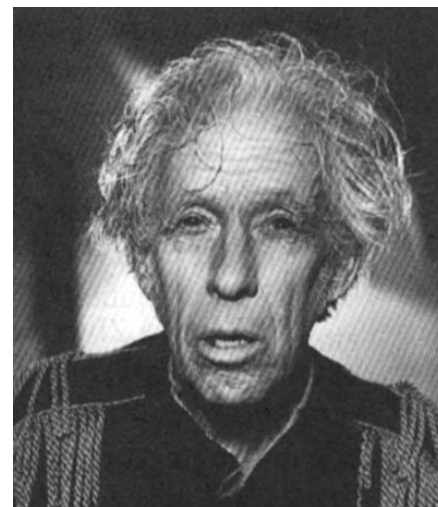
Teātris bija mūsu saskarsmes un draudzības avots. Gulbītis mīlēja teātri, bet, pats galvenais, viņš dzīvē un cilvēkos saskatīja labo un nekad nekautrējās otram pasacīt labus, sirsnīgus vārdus.

Teātra mīlestība – tie nebija tukši vārdi, tā apstaroja Gulbišu Jāņa dzīvi. Drīz pēc Otrā pasaules kara, nokļuvis Zviedrijā, Gulbītis saprata, ka bez teātra dzīve šajā zemē nav domājama, tāpēc uzsāka darbību Lundas latviešu teātra trupā un jau 1946. gadā notēloja Medumu Mārtiņu Zīverta lugā „Karātavu komēdija”, ko toreiz iestudēja režisors J. Zanders. Par šo pirmo savu lomu viņš vēstulē rakstīja: „Savos skatuviskos pienākumos metos ar prieku, lomas tekstu apgūstot jau pirmajos mēģinājumos. Pēc putekļainā un vienmuļā darba eternita plāksņu rūpnīcā bija patīkama bauda pārslēgties uz kādu nodarbību, iejusties tēlā, kas daudzējādā ziņā bija tuvs un pazīstams.” Sekoja Andrievs R. Blaumaņa lugā „Lāunais gars” un Juris „Trīnes grēkos”, bet Gulbīti neatstāja doma, ka, arī trimdā dzīvojot, vajadzīgas savas – latviešu oriģināllugas.

Un pēc darbā pavadītās dienas Gulbišu Jānis sēdās pie galda, ņēma rokās pildspalvu (datoru taču toreiz nebija!), un tapa luga „Nozaudētais vilķis”, ko 1952. gadā izrādīja Lundas latviešu teātris. Ceļš lugu rakstniecībā bija iesākts, uz trimdas teātru skatuvēm cita pēc citas parādījās Gulbiša (toreiz viņš sāka saukties par Jāni Viesienu) lugas – „Viņa pēdējā griba”, „Jānis Reiters”, „Pēc pārbaudītas receptes”, „Koeksis-

tence”. Ar katru jaunu lugu Gulbītis centās mīt jaunu, neparastu taku. Pēc savas ievirzes tās ir ļoti atšķirīgas un kuplīna ne tikai trimdas, bet visas latviešu drāmatiskās rakstniecības kopainu. Pret savu devumu drāmā Gulbītis vienmēr bija paškritiski noskaņots, vēl 1995. gada vēstulē viņš rakstīja: „Par sev vistuvāko lugu uzskatu savu traģikomēdiju „Nozaudētais vilķis”. To rakstījis Gulbišu Jānis, tāds, kāds viņš ir: panaivs, drusku nopietns, drusku jocīgs, mazliet sentimentāls un plāpīgs.” Visam teiktajam varu piekrist, tikai tam, ka Gulbišu Jāņa lugas būtu plāpīgas, – gan ne!

Jānis Gulbītis rakstīja lugas savas mītnes zemes latviešu teātriem – no Lundas pārgāja uz Upsalu, tur tika izrādīta viņa luga „Viņa pēdējā griba”. Vēlāk Gulbiša gaitas vairāk savijās ar Stokholmas Latviešu teātri, skatuves gaismu ieraudzīja drāmas „Jānis Reiters” (1976) un „Pēc pārbaudītas receptes” (1981), bet arī Stokholmas Latviešu teātra pēdējā – 1995. gadā izrādītā uzveduma „Mēs dibinām” autors bija Gulbišu Jānis. Taču viņa lugas dzīvoja ne tikai uz Zviedrijas latviešu skatuvēm, tās apstaigāja dažādus kontinentus: lugu „Nozaudētais vilķis” izrādīja ALT Bostonas ansamblis, „Jānis Reiters” iestudēts Daugavas Vanagu teātri Kanadā, un tā režisors bija G. Vērenieks. Lielu atsaucību šī luga iemantoja Austrālijas Latviešu teātri Melburnā, kur īpaši mirdzēja Guna Kūlniece Hedvigas lomā, savukārt Brisbenē rādīta Gulbiša luga „Viņa pēdējā griba”.

Jānis Gulbītis Veča lomā E. Jonesko lugā „Krēslī”

drusku ironiski atrunājās: „Sirdi jau silda Tava doma un vēlme izdot arī Viesiena lugu krājumu, bet prāts par to stipri šaubās. Un kā mierinājums varētu būt apstākļi, lugām neiznākot, ka nebūs jādzird pārmetumi un nicinošas kritikas: „Ko tas Hausmanis laiku tērējis, no tām lugām jau nekas nav!” – „Švaka manta” un tā joprojām. Redzi, kā es protu sameklēt arī ķibelēs kādu gaišas stariņu! Arī pats esmu mazliet nedrošs, vai manas lugas

iztur „pārlaika mēru”.

Tāds nu reiz bija Gulbītis – paškritisks, pret sevi prasīgs un reizēm arī ironisks. Uznāca bargie krīzes gadi, grāmatu izdevējiem lugu publicēšana sāka likties neizdevīga. Un tomēr, tomēr es ceru, ka kaut kā sagrabināsim santimus un latus, lai vismaz grāmatu plauktos paliktu Jāņa Gulbiša lugas – kā piemiņas zīme viņam un kā mūsu drāmas krātuves papildinājums.

Protams, visi esam pakļauti negrozāmajam laika ritumam: tam bija pakļauts arī Gulbišu Jānis. Maijā viņam palika deviņdesmit pieci gadi. Dižs vecums! Tā nastu viņš izjuta. Šī gada janvārī saņēmu Gulbišu Jāņa rakstītu vēstuli: „Labo Viktor! Guļu vecuma mājā un rakstu Tev šīs rindas. Ceru, ka vari salasīt. Tavs ierosinājums sagādāt man Tavu grāmatu par Austrālijas teātrījiem man iet pie sirds.

Savu bibliotēku esmu tikpat kā likvidējis. Liela daļa grāmatu ies uz Latviju, galvenokārt Kusas pagasta skolai, kuŗā skolojies mans tēvs Jūlijs. Manā grāmatu plauktā te, vecuma mājā, ir Tavas, Līvijas Volkovas un vēl daži man tuvu autoru darbi. Sirsnīgi sveicieni Tev un kundzei. Jānis.”

Tie ir pēdējie Jāņa Gulbiša man sūtītie vārdi. Sirsnīgs sveiciens. Nu viņš aizgājis. Un ir skumji, ka nekad vairs nesāņemšu viņa gaišuma apspīdētās vēstules. „Balta ēna pārskrēja.” Nu tā ir izdzisusi. Paldies Tev, Gulbišu Jāni, par visu labo! Par gaišumu!

Viktors Hausmanis

NOVADU ZIŅAS

Gulbenes-Alūksnes bānītim – 10 gadi

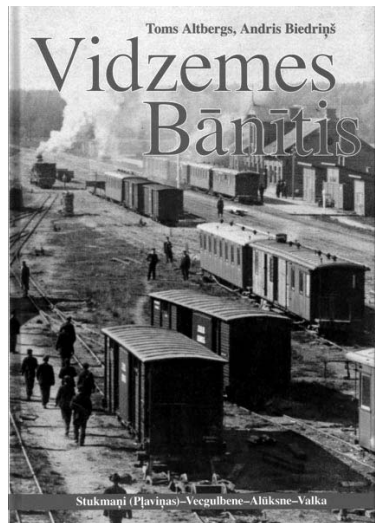
2011. gads Gulbenes-Alūksnes bānītim ir 10 gadu jubilejas gads. Savukārt Gulbenes-Alūksnes šaursliežu dzelzceļam ar stacijām Gulbene-Birze-Pūriņi- Stāmeriene-Kalniene-Dunduri-Paparde-Umernieki-Vējiņi-Alūksne šogad aprit 108 gadi. Mazais bānītis iet ik dienas, 33 km garo ceļu posmu no Gulbenes novada centra līdz Alūksnes novada centram veicot 1 stundā un 25 minūtēs. Pēc pasažieru pārvadājumu pārņemšanas no valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš” Gulbenes-Alūksnes bānītis oficiāli kļuvis par vienīgo pasažieru rēģulāru pārvadātāju šaursliežu dzelzceļu Baltijas valstīs.

Gulbenes-Alūksnes bāniša sabiedrisko attiecību speciāliste un Bāniša draugu kluba koordinatore Marina Deļikatnaja-Buša ar lepnumu stāsta par bāniša un šaursliežu dzelzceļa vēsturi Vidzemē un par šovasar rīkotajiem notikumiem.

Pirms 10 gadiem uzņēmumu SIA „Gulbenes-Alūksnes bānītis” dibināja Gulbenes un Alūksnes pilsētas un Stāmerienes pagasta pašvaldība, Latvijas Dzelzceļnieku biedrība un sešas privātpersonas ar mērķi pārvadāt pasažierus, saglabājot un attīstot kultūrvēsturisko dzelzceļa līniju Gulbene-Alūksne (būvēta 1903. gadā) tūrisma un reģionālās attīstības interesēs, jo bija radušās pamatotas bažas par Gulbenes-

Alūksnes dzelzceļa iecirkņa likvidēšanu. Līdz 2009. gada vidum vadītāja pienākumus veica viens no uzņēmuma dibinātājiem Osvalds Lucāns, kas tā vadību nodeva tālāk dzelzceļa patriotam – Tomam Altbergam. Darbinieku skaits uzņēmumā no 26 cilvēkiem pirmajā darbības gadā pieaudzis līdz 34.

Desmit gadu laikā atjaunoti pasažieru vagoni un lokomotīves,

Gulbenes-Alūksnes bānītim vēltā grāmata „Vidzemes Bānītis”. Tās autori ir īstie dzelzceļa patrioti Toms Altbergs un Andris Biedriņš

restaurēta tvaika lokomotīve, atjaunots izmaiņas punkts Kalnieņu stacijā, restaurēta šaursliežu motordrezīna un veikti citi darbi

ritošā sastāva uzlabošanā. 2008. gadā SIA „Gulbenes-Alūksnes bānītis” kļuva par pirmo dzelzceļa operātoru Latvijā, kas saņēma jauno, Eiropas Savienības standartiem atbilstīgo Drošības sertifikātu.

Līdz ar pasažieru pārvadājumiem tiek izkārtoti arī dažādi tematiski sarīkojumi un svētki. Septembra pirmajā sestdienā svin Gulbenes-Alūksnes bāniša svētkus, Lieldienās un Ziemsvētkos notiek īpaši svētku braucieni. Rīko arī koncertus ar Latvijā iecienītiem māksliniekiem un izstādes.

Laba velte Gulbenes-Alūksnes bānītim ir grāmata „Vidzemes Bānītis”, kuras autori ir īstie dzelzceļa patrioti Toms Altbergs un Andris Biedriņš.

Grāmatā stāstīts par Gulbenes-Alūksnes šaursliežu dzelzceļa tapšanas un saglabāšanas vēsturi, kā arī par tā darbību no 1903. gada līdz pat mūsdienām. Grāmatu izdevis Latvijas Industriālā mantojuma fonds.

Bānītim rit rosīga vasara, jo ir liels tūristu pieplūdums, tāpēc arī jūlijā, augustā un septembrī labā sadarbībā ar Valsts akciju sabiedrību „Pasažieru vilciens” tiek rīkoti tematiski atpūtas braucieni no Rīgas līdz Gulbenei, Stāmerienei un Alūksnei. Līdz šim braucieniem jau izmantojušas gan skolēnu un studentu grupas, gan individuāli ceļotāji, dodoties apskatīt vietējos muzejus, izbraucot zirga pajūgos vai ar

divriteņiem baudot dabas skaistumu, kā arī rīkojot kāzas. Bānītim ir sava pirts, iecienīts tūrisma un relaksācijas objekts, un kafējnīca. Šovasar Gulbenes-Alūksnes bānītis piedalās tūrisma projektā “Dižā Baltijas apceļošana 2011” (www.greatbaltic.eu).

Katru sestdienu dīzelvilciens Rīga-Gulbene atiet no Rīgas pulksten 8.29 un Gulbenē pienāk pulksten 12.16. Tur var iepazīties ar vienu no ievērojamākajiem tūrisma objektiem Vidzemē – kultūrvēsturisko dzelzceļa muzeju „Gulbenes-Alūksnes bānītis”, ko šogad Baltijas valstu žurnālisti atzinuši par vienu no pievilcīgākajiem tūrisma objektiem reģionā. Pēc bāniša depo apmeklējuma, kur var iepazīties arī ar Igaunijas kompartijas vadības ekskluzīvo salonvagonu, un pēc vizināšanās ar drezinām pulksten 13.00 ceļš no Gulbenes stacijas turpinās jau mazajā bānītī. Bāra vagonā iespē-

jams baudīt uzkodas un atspirdzinājumus.

Līdz ar atpūtniekiem un tūristiem var doties speciāli organizētās ekskursijās un apskatīt Vidzemes reģiona skaistākos objektus krāšņajā Stāmerienes apkārtnē vai Bībeles tulkotāja Ernsta Glikas pilsētā Alūksnē.

Aktīvās atpūtas cienītājiem piedāvā ar divriteņiem doties izglītojošā velobraucienā Stāmeriene-Gulbene vai, gaidot mazo bānīti, izpeldēties Stāmerienes ezerā. Divriteņu pārvešanai līdz Stāmerienei tiek nodrošināts speciāls vagonis. Pēc brauciena bānītis nogādā ekskursantus atpakaļ Gulbenē, un no Gulbenes pulksten 17.10 viņi ar dīzelvilcienu Gulbene-Rīga var atgriezties mājās.

Plašāka informācija pa tālruni: 20228884; 64473037 vai e-pastu irena@banitis.lv Grupām paredzētas atlaides.

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Pļaviņu novada ģimnaziju absolvēja 47 audzēkņi. Vairākiem no viņiem izlaidumā pasniedza prēmijas un stipendijas. Šogad uz 1933. gada ģimnazijas absolventa Kārļa Daktera 1000 dolāru prēmiju kandidēja seši audzēkņi, bet saņēma trīs. Prēmiju piešķir kopš 1994. gada, bet no 2003. gada, kad K. Dakteris aizgāja mūžībā, prēmijas saņēmējus izvēlas ASV dzīvojošie labdarība bērni Inese Švalbe un Kārlis Dakteris.

Iesvētīts jaunais Jaunjelgavas novada karogs. Tas veidots, izmantojot Sēlijas novada pamatkrāsas – uz purpursarkanā un zaļā fona izvietots novada ģerbonis. Sēlijas krāsas izraudzītas tāpēc, ka Jaunjelgavas novads vēsturiski ir bijis Sēlijas daļa.

Lai piedalītos festivālā, uz Zalburgu Austrijā devās Tukuma novada Tumes vidējās paaudzes deju kopa “Solis”. Tumes pagasts tikmēr uzņēma viesus no citiem “ēdamajiem” pagastiem – Zirņiem, Bārbeles, Pampājiem un Kūkām, lai kopīgi piedalītos Jaunmoku pils Dārza svētkos.

Bībeles mūzejs Alūksnē kļuvis par vienu jaunu Bībeli bagātāks. Tā saņemta dāvinājumā no japāņu Nakagawa Susumu viņa dzimtajā japāņu valodā.

Kāds Seces iedzīvotājs uzņēmies sakopt daudzus gadus aizmirstus Pirmajā pasaules karā kritušo karavīru kapus Seces pagastā. Tajos 1915. gadā apglabāti 163 karavīri, kas krituši kaujās netālu no Seces – par Talsiņas pusmūižas augstieni.

Līdz 10. jūlijam Tērvetes dabas parkā norisinās starptautisks mākslinieku plēnērs, kas vēltis Annas Brigaderes 150. dzimšanas dienai.

Ar svinīgu olimpiskās lāpas iedegšanu Ventspils Zilā karoga plūdmalē tika dots starts Latvijas jaunatnes olimpiādai, kas norisinājās Jūrmalā.

Strenču novada pašvaldība izsludinājusi konkursu “Vislabāk sakoptā mājvieta Strenču novadā”. Tajā aicināti piedalīties individuālo māju un lauku sētu saimnieki, daudzdzīvokļu mājas, uzņēmumi, iestādes un organizācijas.

Valkā no 4 līdz 9. jūlijam norisinās VI Starptautiskā pierobežas kultūras nedēļa, kas vēltis pilsētas 725. gadskārtai. Notiks arī IX Starptautiskais teātru festivāls „Tālvils 2011”, kas vēltis Valkas pilsētas teātra 140 gadu jubilejai.

P. Stradiņa Medicīnas kolledžas Rēzeknes filiālē jūnijā notika 28 ārsta palīgu izlaidums. Trīs mācību gadu laikā studenti apguva cilvēka anatomiju, fizioloģiju, farmakoloģiju, chirurgiju un daudz ko citu, kā arī bija praksē Rēzeknes slimnīcā un Neatliekamās medicīniskās palīdzības stacijā. Visi absolventi paliek strādāt Latgalē.

Salacgrīvas ostas pārvaldes iesniegtais projekts Kuivižu ostas modernizācijai saņēms Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalstu. Tikš ieguldīti gandrīz 1,5 miljoni latu. Paredzēts izbūvēt 120 m garu piestātņu piekrastes zvejniekiem, sakārtot pievedceļus, elektrības un ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu.

Ogres novadā no 27. jūnija līdz 4. jūlijam ES Mūžizglītības programmas Comenius apakšprogrammas reģionālās partnerības projekta Role of Sport Activities in the Present and Further Life of Young People (“Sporta nozīme jauniešu karjēras veidošanā”) laikā viesojās Turcijas Hatai (Hatay) reģiona pārstāvji, kas iepazīstināja ar savu pieredzi.

Alūksnes ezerā 9. un 10. jūlijā notiek Pasaules un Latvijas meistarsacīkstes ūdensmotosportā septiņās laivu klasēs. Pieteikušies piloti no visām trim Baltijas valstīm, Vācijas, Francijas, Zviedrijas, Ungārijas, Polijas, Krievijas, Ukrainas un Dienvidāfrikas.

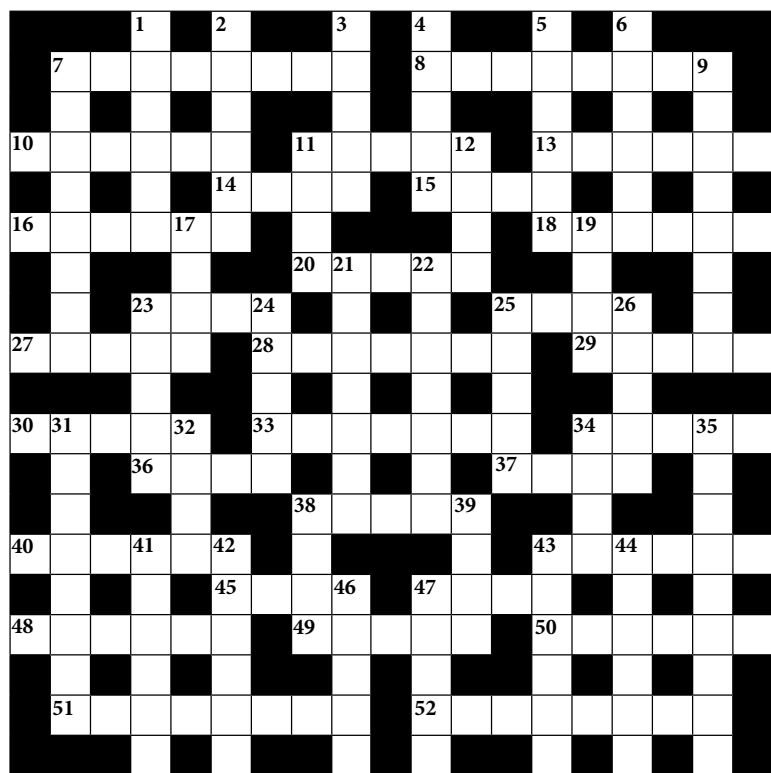
Engurē 30. jūlijā notiks Latvijas bīskopju vasaras saiets. Līdztekus nopietnām runām un praktiskiem demonstrējumiem būs iespējams noteikt garšīgāko medu, košākās bīskopības produktu etiķetes, kā arī notiks konkurss jaunajiem bīskopjiem. Par brīvu varēs saņemt bišu slimības varrozes ierobežošanas preparātus.

Latgales Saeima (izveidota š.g. februārī) iecerējusi dibināt „Latgales fondu”, kurā piesaistītu pašvaldību un labvēļu fināncējumu, lai veicinātu Latgales reģiona attīstību. Projekts iesniegts Eiropas fondā.

Izsiņas sagatavojušas M. Linde un V. Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 7. Novada centrs Latvijā. 8. Ēdamas gliemenes. 10. Jēdzienis grāmatvedībā. 11. Kara diens seno romiešu mītā. 13. Ostas pilsēta Nigērijā. 14. Pāzemes ejas. 15. Saistīt. 16. Saistaudu veidojumi. 18. Klusā okeana rūpnieciskās zivis. 20. Policista gumijas nūja. 23. Valsts galvaspilsēta Dienvidamerikā. 25. Latviešu aktieris (1895-1973). 27. Daļas, ko atsevišķi dalībnieki iegulda kopējā pasākumā. 28. Cilindriskais, uz augšu paplatināts trauks ar rokturi. 29. Sasietu labības kūļu kopa. 30. I. Kālmāna operete.

33. Pilsēta Itālijas ziemeļos. 34. Mīnērāls. 36. Augstākais darbīgais vulkāns Eiropā. 37. Itāliešu režisors, aktieris (1901-1974). 38. Lielbritānijas administratīvi politiskā sastāvdaļa. 40. Spāņu izcelsmes franču gleznotājs (1881-1973). 43. Sešrinde. 45. Lietuvas naudas vienība. 47. Lūk. 48. Kļūme, ķeza. 49. Augu vairošanās orgāns. 50. Lielupes pieteka. 51. Magoņu dzimtas augs. 52. Paveids.

Stateniski. 1. Skaļi saukt. 2. Vājas. 3. Budistu mūki. 4. Parupja satura komēdija. 5. Brašs, slaidis.

6. Kūras pieteka. 7. Apdzīvota vieta Pļaviņu novadā. 9. Diskutējot panākt, ka uzskati, plāni kļūst pieņemami arī citiem. 11. Stāvoklis šaha spēlē. 12. Skuju koku mežs. 17. Kukaiņēdāju kārtas dzīvnieks. 19. Aitas. 21. Apdzīvota vieta Apes novadā. 22. Sika administratīvi teritoriāla iedalījuma vienība Francijā (līdz 1982. g.) un Beļģijā. 23. Kalēja darbnīca. 24. Pilsēta Japānā, Honsju salā. 25. Kuģu piestātnes. 26. Metalla gredzens mucas sastiprināšanai. 31. Atsevišķs cilvēks, personība. 32. Virieša vārds (nov.). 34. Apdzīvota vieta Talsu novadā. 35. Ilgstošs lietus. 38. Angļu izgudrotājs (1736-1819). 39. Lokveida pārsegums. 41. Loterija ar tūlītēju izlozi. 42. Vēsturiska mērvienība garuma mērīšanai. 43. Joks, triks (sar.). 44. Kāposta stumbrs. 46. Sportaugs, kas nesatur chlorofilu. 47. Radniecīgu tautu grupa Eiropā.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 25) atrisinājums

Līmeniski. 1. Kubs. 3. Miks. 7. Asistents. 8. Traipains. 9. Temats. 12. Tembrs. 15. Agrs. 17. Samirkts. 18. Ekipāža. 20. Nesen. 22. Līvreja. 24. Klabata. 26. Sloka. 27. Klausīt. 28. Rasisms. 29. Lakats. 32. Sasegt. 34. Laikam. 35. Rieksti. 36. Ieteikums. 37. Sēst. 38. Vija.

Stateniski. 1. Krasts. 2. Baiba. 4. Ienaids. 5. Sasist. 6. Steps. 10. Etapi. 11. Tercets. 13. Brāga. 14. Stara. 15. Atrast. 16. Rondo. 18. Enkurs. 19. Ikars. 21. Skava. 22. Lukss. 23. Vrakts. 25. Tampa. 29. Liestes. 30. Kas. 31. Teikumi. 33. Traips. 34. Liesma.

Līgo svētku svinēšana Gaŗezērā

Agri no rīta, iebraucot ezeru un pakalnu apvidū, kur atrodas viens no svešatnes tautiešu lepnumiem – latviešu centrs Gaŗezers, ievēroju, ka ceļmalās visas iespējamās puķes ir jau saziedējušas. Cik nesen vēl caur pelēkiem, kailiem koku stumbriem varēja vērot apkārtnes ezeru ūdeņu klajumus! Nomaļus no ceļa, blakus vēl nenopļautam, svaigi uzdziedējušam baltam un sarkanam āboliņam rotājas vēl daudz dažādu veidu un krāsu puķes un zāles. Lauku ziedu daudzveidība gan būtu pa prātam un lietderīga Līgo vainadzīņu pinējām! Aizdomājos pat līdz tam, kā būtu, ja ikkatram ziedam varētu veltīt melodiju vai pat dziesmu. Visu kopā saliekot, tiešām skanētu varena vasaras Saulgriežu simfonija!

Pie ceļa pagrieziena skuju koku paēnā, mazliet attālāk no saules un gaismas pārpilnības savu zaļo lapu vēdekļus spīdina papardes. Vai tās varētu būt rada tām, kas Baltijas jūras krastos uzdzied Līgo nakti ar maģisko ziedu un apburta neatlaidīgos meklētājus? Lai arī dzīvojam ar dabas dāsnuma apveltītā Mičiganas vidē, tomēr brīžiem sirds un prāts cenšas atrast līdzību ar dzimtenes laukiem, ūdeņiem un ārēm.

Visas agrīnā rīta dabas pazīmes liecina, ka būs bezlietus līgošana

Čikāgas meiteņu vokālā un deju grupa, no kreisās: Sandra Medne, Kristīna Kīna un Larisa Lizenberga

Gaŗezērā ...

Darbs pie Līgo vakara svinībām Dziesmu lejā ir uzsākts jau rīta agrumā. Gaŗezera saimnieka Viktora Krieva un administrātora Andreja Dumpja uzskats par veicamo līdz līgošanai vakarā ir tikai viens – visam ir jābūt pilnīgā kārtībā. Un vēl jo vairāk: lai neviens no Gaŗezera administrācijas netiktu vakarā aplīgots. Rīta pusē sarunā ar Gaŗezera padomes priekšsēdi Imantu Ejupu tika izdibināts, ka latviešu centram Gaŗezers un tā vadībai šovakar nenāksies sarkt, jo ir padarīts apjomīgs darbs pie centra sagatavošanas jaunai mācību un atpūtas sezonai. Joprojām šausmina nesenā un postošā viesuļvētra, kas brāzās pāri Gaŗezeram, izdarot pamatīgus

postījumus tā teritorijā un arī tuvējā latviešu ciemā "Latvija". Pateicoties ļaužu atsaucībai, Gaŗezera pavasara talkā un vēl pāris nākošās nedēļās, motorzāģiem skanot no rīta līdz vakaram, daudz kas tika paveikts, lai teritoriju pēc iespējas ātrāk savestu kārtībā.

Dziesmu lejā uzlieta brezenta auduma telts Gaŗezera virtuves saimnieces Dainas un viņas palīgu sagatavotajam cienastam izslāpušajiem un izsalkušajiem līgotājiem. Skatuves laukumā darbojas Čikāgas mūziķu grupas "Adam Zahl" dalībnieki. Viņu skatuves komandā darbojas Ēriks Kīns, Edmunds Mednis, Klāvs Mednis, Mārtiņš Šimanis, Arnis Šrāders un Patriks Frei. Savstarpējā publikas un mūziķu aplīgo-

šanā palīdzēs meitenes no Čikāgas – Sandra Medne, Kristīna Kīna un Larisa Lizenberga.

Ar Gaŗezera sarīkojumu daļas vadītājas Rutas Jostsones apsveikumu klātesošajiem oficiāli tiek atklāts Līgo vakars un koncerta programmas pirmie akordi ierauj skatītājus līgo melodiju virpulī. Ir pienācis brīdis, kad virs sēdvietu nogāzes Gaŗezera saimnieks Viktors Krievs aizdedzina augsti pacelto Jāņuguns mucu. Liesmas arvien straujāk ņemas spēkā un arvien augstāk debesis aizvirmo pirmie dzirksteļu spīti, tuviem un tāliem ļaudīm

apkārtnē vēstot par vēl vienas ražīgas vasaras sākumu latviešu centrā Gaŗezers.

Beidzoties "Adam Zahl" koncerta programmai, ļaužu priekšā tautas tēru goda rotā stalti parādās Jāņu māte un Jāņu tēvs, kuŗu lomās šovakar labi ir iejutušies Ilze un Juris Gertneri. Viņu aprūpē, pieaicinot vairākus palīgus, sākas Jāņu siera un alus izdalīšana līgotājiem. Drīz vien Dziesmu leju pārņem dejā aicinošas mūzikas skaņas. Līgotāju liksmē un jautrībā tiek aizvadīta vēl viena Līgo nakts latviešu centra Gaŗezers Dziesmu lejā.

Vilnis Tropš

Līgo vakara ugunskurs Gaŗezera Dziesmu lejā

Foto: Dzidra Tropša

Minesotā nodibināta Meierovica biedrības atbalstgrupa

(Turpināts no 7. lpp.)

Jūsu savulaik ieteicāt samazināt deputātu skaitu Saeimā?

Jā, tā es teicu. Varbūt tas nebūtu nepieciešams, ja partiju skaits samazinātos. Tāpēc nepieciešami Satversmes grozījumi. Varbūt pusei Saeimas deputātu vajadzētu būtu, neatkarīgi ievēlētiem, bet otrai pusei – partiju kandidātiem. Par to jāspriež un jāpado mā. Parlamentārai sistēmai ir fatālas kļūdas. Nedrīkst būt tik liels partiju iespaids. Un tas ir jūtams arī šeit, Amerikas Savienotajās Valstīs, vairāk nekā jebkad agrāk. Politiskās intrigas un personiskās ambīcijas ir vienmēr un visur, no tām izbēgt nez vai varēs.

Mēs bieži sakām, ka mūsu valsts ir maza, bet pasaulē ir vēl vismaz kādas 124, mazākas par Latviju. Otrkārt, mums neesot nekādu dabas resursu. Dabas resursi ir arī ostas, kas ir ārkārtīgi vērtīgas. Mums ir ūdens. Un nebūs ilgi jāgaida, un es varbūt to vēl piedzīvošu, kad ūdens varētu būt vērtīgāks par naftu. Esmu ievadījis sarunas ar firmu Sietlā, kuŗas īpašnieks ir ļoti iespaidīgs Amerikas valdības konsultants, īpaši demokrātu partijā. Viņš ir ieinteresēts konsultēt un varbūt piešķirt ieguldījumu, piedāvāt tehnisko sadarbību, lai attīstītu enerģijas ražošanu dabiski, ar vēju un ūdeni. Latvijā tagad dubulto tarifu dēļ tas pārtraukts. Man ir bijušas ļoti dalītas jūtas, kāpēc uz trūcīgo patērētāju rēķina jāmaksā tiem, kuŗi vienā rāvienā kļūst bagāti. Viņiem varbūt pietiktu ar dāsnām subsidijām tehnikas iegādei. Ja viņi domā, ka negūs pietiekami lielu peļņu, tad to jau

var saukt par mantkārību.

Mani ļoti interesē apmēram 5000 hektaru neizmantotās platības Lubānas klānos, kur no nīdērēm varētu iegūt biomasu. Tur ļoti labi aug arī miežbrālis (angliski: *Reed Canary grass – Phalaris arundinacea L.*)

Man varbūt izdotos piesaistīt resursus no rietumiem, ja mums būtu darbietilpīga programma, kā attīstīt enerģijas tirgu, kas būtu eksporta produkts. Mums būs nepieciešams sadales tīkls uz Eiropu. Pašlaik mēs varam ražot tikai 80-85 megavatu jaudu, tas ir maz. Atkarība no austrumiem ir gan ekonomiska, gan politiska pašnāvība.

Kādi ir jūsu ierosinājumi Latvijas attīstības veicināšanai?
Savulaik sagatavoju 13 ieteikumu, kuŗus nepieciešams īstenot. Daļa no tiem ir iekļauta Meierovica biedrības sagatavotajos „10 sāls graudos – ceļamaize 10. Saeimas deputātiem”.

Lauksaimniecībā viena no prioritātēm ir pārstrukturizēt lauksaimniecības subsidiju sistēmu. Lielajiem un varenajiem ir laiks un ekspertīze, lai sagatavotu visus projektus, kā mazajiem nav. Manuprāt, nav nekāda jēga paplašināt šīs „muižas”, jo no vidēja lieluma saimniecībām sabiedriskā atdeve ir lielāka, tās rada vairāk darbavietu un palīdz uzturēt mazas pilsētiņas. No lielām saimniecībām varbūt peļņa ir lielāka, bet tas nebūt nav garantēts, turklāt labums ir tikai īpašniekiem.

Lauksaimniecībā vairāk jādomā par augsnes kvalitāti. Stāds fiziski no gaisa nekvalitāti nevar paņemt. Latvijā augsnes ir izskalošanas, trūkst fosfora un kālija. Mēs varētu kāpināt slāpekļa sastāvu ar tauriņziežiem, bet nav īsti la-

bas atbalstprogrammas ganību un zālāju uzlabošanai. Izmaksa būtu tikai 15% lielāka, lai ievāktu 6-8 tonnu ražu, salīdzinot ar tagadējo divu tonnu ražu. Patlaban gandrīz nav līdzekļu, lai uzlabotu lauku un zālāju ražību, kas nepieciešams gaļas lopiem.

Mans ieteikums ir izveidot korporatīvu un vispārēju lauku atbalsta finanču sistēmu. Mums ir Latvijas Hipotēku un zemes banka, tāpat kodols ir. Varbūt piesaistīt Starptautiskā valūtas fonda papildlīdzekļus kooperatīvu un lauku finānciālai atbalsta sistēmai, kur arī indivīdi var dabūt nelielus aizdevumus. Ir kritiski nepieciešams palielināt saimniecību platību. Lielākoties saimniecības ir pārāk mazas, lai ar tām ģimenes nopelnītu iztiku. Un ir zemes, kas netiek izmantotas, uz kuŗu rēķina saimniecības varētu paplašināt. Taču nav fināncējuma, kā to izdarīt. Ilgtermiņa zemes cenas vēl ir zemas. Ja mēs subsidējam lauksaimniecību, tad varbūt vērts subsidēt sistēmu, lai iegūtu līdzekļus un ieguldītu nekustamo īpašumu tirgū, kas ir visvairāk cietis. Pirmos gadus zemes īpašnieki zemi pārdeva un naudu nodzēra. Tagad notiek tas pats. Un galvenais, viņiem jāizskrien uz Parīzi vai Lisabonu, vai kaut kur citur.

Latvijas tūrisma bilance visu laiku ir negatīva, jo visi grib braukt kaut kur citur, it kā tur būtu kāda zelta zeme. Mani studenti, vairāki simti, kuŗi savā laikā praktizējās šeit, vienmēr teica: „Ja mēs Latvijā strādātu kā strādājam šeit, tad mēs nopelnītu tikpat.” Tā ir aizjūras pievilcība! Tas jau arī saprotams, visiem bija vajadzīgs jaunākais dampis, lielākais džips. Bet kādēļ? Tas ir

tikai *conspicuous consumption* jeb lielības patēriņš. Tas eksistē vēl aizvien, divdesmit gadu vēlāk. To mēs novērojam, kad latviešu bēgļi ieradās Amerikā, bet tas ilga tikai divus trīs gadus. Tas ātri beidzās. Latvijā tas vēl nav beidzies.

Kāds ir jūsu novērtējums par stāvokli Latvijā, vai tas uzlabojas, pasliktinās?

Politiski notiek muļļāšanās, citādi to nevar raksturot. Nav progresa, ko bijām gaidījuši, jo visu kavē personiskās ambīcijas. Latvijas politiskā sistēma neatļauj ātras izmaiņas. Ekonomiskā sistēma nav tik kritiska, kā šķiet. Pirms gada 2008. gada limenis izlikās labs, visi bija priecīgi. Tagad, kad jāatsakās no visādiem labumiem un neattaisnojamiem pirkumiem, šķiet, ka ir traģēdija. Amerikāņiem ir teiciens: *Hush hush little luxury, by and by it will become a necessity*. Un Latvijā tā diemžēl notiek. Staigājot pa Rīgu, nekādā krīze nav jūtama. Cilvēki labprāt izdod naudu. Restorāni ir pilni apmeklētāju, viss ir dabūjams. Vēl pirms dažiem gadiem tas liktos kā ūtopija. Daudzi uzskata, ka reizi gadā noteikti jāaizbrauc uz Madridi, Londonu vai īpaši iekārojamo Parīzi. Šeit cilvēki caurmērā var atļauties daudz vairāk, bet viņi izvairās no ekstravagancēm. Mani jau sen uztrauc Latvijā vērojamā ačgārnā domāšana – vispirms izdot un tikai tad domāt, kā nopelnīt. Piemēram, mana māsiņa ar ģimeni ceļo uz vietām, par kuŗām es pat nesapņoju! Latvijā vēl ļoti daudzi dzīvo tikai vienai dienai. Viņi nesaprot, ka tā nav normāla brīvās pasaules dzīve. Latvijā valda diezgan pārsteidzošs uzskats, kā istā dzīve ir kaut kur

citur. Zinu, arī Vācijā viens otrs labi pelna, bet dzīvo daudz pieticīgāk. Latvijā ir daudz vairāk mersedesu nekā Vācijā. Pērn pavasarī, kad cēlās degvielas cenas, ceļi bija mazdrusciņ mazāk noslogoti, un braucēji brauca prātīgāk. Tagad atkal drāžas. Jo ātrāk brauc, jo vairāk degvielas patērē. Tas nozīmē, ka degvielas cena ir par zemu.

Jūs teicāt, ka ekonomiskā situācija nav tik drāmatiska?

Tā ir uzpūsta. Ir aprēķināts, ka apmēram 38% ir ēnu ekonomikas. Ēnu ekonomika ir plaša, ja nospiež nodokļu slogs. To ātrāk neapkaŗos, nodokļus neiekasēs un aplokšņu algas nebeigsies, kamēr nepārvarēs domāšanu un pieeju.

Kādi būtu jūsu ierosinājumi?

Cilvēkiem jāmaina sava domāšana. Pagaidām neredzu, ka tas notiek. Vairāk tas jūtams lauku rajonos, kur iedzīvotāji pēdējos gados beidzot sākuši saprast, ka viņiem kas jānopelna. Ir cilvēki, kuŗi strādā divās, trīs darbavietās, lai pelnītu un izskolotu bērnus. Taču vērojama arī liela bezatbildība, vairāk gan pilsētās. Ekonomikas attīstība varētu būtu arī mazākās pilsētās – Cēsīs, Kuldīgā vai Gulbenē. Taču trūkst nodokļu samazinājuma iniciatīvas. Varbūt atgādinu republikāni, jo domāju, ka, lai stimulētu ekonomiku, jāsamazina nodokļi, nevis jāpaaugstina. Diemžēl tas ir neapgāzams ekonomikas princips. Jācenšas to saprast. Mēs varam ietaupīt un iegūt pārsimts miljonu, samazinot valsts aparātu. Jā, domāju, ka notiks ārkārtas Saeimas vēlēšanas. Pienācis laiks balsot par loģiskas attīstības, godprātības un taisnīgu ma aizstāvjiem!

Izlaidums Longailendas latviešu skolā

Longailendas latviešu skolā šogad bija pieci absolventi: Krista Ledīna, Madelēna Miniāta, Laila Lapiņa, Anika Goldšmite un Daniels Talbots. Izlaidums notika 15. maijā. Visi skolēni vispirms piedalījās dievkalpojumā, ko vadīja mācītājs Laris Saliņš. Pēc tā lejas zālē sākās oficiālā daļa. Latvijas karogu ienesa Daniels Talbots. Skolas pārzine Zaiga Dūdare Kandela apsveica absolventus un pasniedza liecības. Absolventus uzrunāja latviešu gaidu pārstāve Dagmāra Lapiņa. Katrs absolvents emocionāli nolasīja savu runu. Visiem bija patīss prieks, ka latviešu skolā jaunieši iemācījušies labi runāt latviski. Jaunākajiem skolas audzēkņiem liecības izsniedza Aiga Mazzanobile.

Absolventi pie skolas karogkāta piestiprināja sudraba plāksnīti, kurā iegravēti viņu vārdi. Uz karogkāta atrodami vairāku šo jauniešu vecāku vārdi. Absolventi karogu nodeva nākamajai klasei, to saņēma Āris Goldšmits un iznesa no zāles, visiem stāvot kājās.

Programmas turpinājumā skolēni deklamēja dzejoļus un dejojā latviešu tautasdejas. Jaunākie skolēni devoja gan atsevišķi, gan

kopā ar vecākajiem audzēkņiem. Visiem bija tautastērpi. Skolas pārzine Zaiga Dūdare Kandela bija choreografejusi īpašu ģimenes deju, kurā skolēni un absolventi devoja kopā ar vecākiem. Katra latviešu ģimene devoja kā atsevišķa vienība. Beigās publikai par prieku uzdevoja visas skolas un vecāku saime. Visiem bija tautastērpi, pat vairākiem amerikāņu tēviem, kuŗi isā laikā bija iemācījušies lēkt polku un visas diezgan sarežģītās dejas tūres.

Iesaistot bērnu vecākus izlaiduma programmā, skolas pārzinei Zaigai Dūdarei Kandelai izdevās radīt mīlu, ģimenisku gaisotni.

Aizkustināja brīdis, kad skolas absolvente Madelēna Miniāte kopā ar dāmu komitejas priekšnieci Ilzi Beiniķi apsveica Madelēnas vecmāmiņu Irēnu Avenu jubilejā.

Žēl, ka šos piecus jaukos bērnus skolā vairs neredzēs. Pa šiem gadiem bijām viņus iemīlējuši.

Diemžēl tagad Longailendas latviešu skolā paliek tikai četri audzēkņi. Cerams, ka rudenī pieteiksies jauni bērni un pievienosies mūsu draudzīgajai skolas saimei.

Ēriks Niedritis

Longailendas latviešu skolas izlaiduma dienā. Priekšā no kreisās: Katarīna Mazzanobile un Ērika Krafta, otrā rindā: Laila Lapiņa, Madelēna Miniāta, Daniels Talbots, Krista Ledīna, Anika Goldšmite, trešā rindā: Dagnija Lapiņa, Nora Saliņa, Āris Goldšmits, Aiga Mazzanobile, Kriss Talbots, Indra Avena, Aleks Krafts, Dagnija Goldšmite, Inta Krafte, Ēriks Mazzanobile, Lilita Talbote, Ruta Ledīna Zaiga Kandela, Maikls Kandels; ceturrtā rindā: māc. Laris Saliņš, Māris Lapiņš, Patriks Talbots, Emīls Mazzanobile, Valters Goldšmits, Bobijs Krafts, Andris Ledīņš

Jaunami Latviešu fondā

Pērn Latviešu fonds svinēja 40 gadu jubileju. Tagad laiks sākt jaunus darbus, un jaunumu netrūkst. Latviešu fonda valdes rudens pilnsapulce un „Nedēļas nogale nākotnei” notiks 1. un 2. oktobrī Ņujorkā Daugavas Vanagu namā (115 West 183rd Street, Bronx, NY 10453). Pilnsapulce sāksies pulksten divpadsmitos, pēc pilnsapulces būs kopējas vakariņas, kā arī dzejoļu un dziesmu vakars. Papildinformāciju iespējams uzzināt, zvanot vai rakstot Ņujorkas latviešu organizāciju padomes pārstāvei Baibai Pinnei; tālr.: 917-270-4786, e-pasts: pinnis@batnet.net

Latviešu fonda mājaslapā www.latviesufonds.org var iepazīties ar organizācijas darbību, kā arī pieteikties par dalībnieku. LF aicina pievienoties ikvienam studentam, pensionāram, ģimenim un organizācijai, kam ir interese par latviešu kultūru un izglītību. LF dalībnieki demokrātiskā balsošanā noteic, kādām vajadzībām

lidzekļi piešķirami.

Līdzekļus, kurus izmanto, lai atbalstītu izglītības un kultūras projektus, iegūst no noguldīto ziedojumu augļiem. Tie katru gadu ir citādi, un no tiem atkarīga gadskārtējā piešķirumu summa. Šogad dalībnieki gadskārtējā pilnsapulcē nolēma projektiem atvēlēt \$40 000, no šīs summas \$10 000 t. s. nelieliem projektiem, kuŗu īstenošanai pieprasījums nepārsniedz \$3000.

Šogad Latviešu fonds saņēma 37 pilnvērtīgu projektu pieteikumus. Padomes locekļi pavasarā sēdē Vašingtonā, DC, apsvēra projektu pieteikumu atbilstību LF dalībnieku mērķiem un nolēma atbalstīt šādus projektus: Mikus Meirāna dokumentārfilmu par Baltijas ceļu; Evijas Veides ieteikumu izdot Annas Žigures grāmatu „Viņi. Svešajos pagalmos”; Brigitas Tamužas iesniegtu liecību vākšanai latviešu kolonijā „Vārpa” Brazīlijā; 2011. gada vasaras Eiropas vasaras skolu. Padomes locekļi priecājās

par augstas kvalitātes projektiem, tādu bija vairāk nekā LF iespējams atbalstīt.

Lielie projekti ir tie, kuŗu iesniedzēji pieprasa līdz \$10 000, un par tiem dalībnieki balso. Balsošanas rezultātus paziņo rudens pilnsapulcē. Šogad padomes locekļi nolēma aicināt balsot par šādiem projektiem: Māras Pelēces dokumentārfilma „Burts”; remontdarbi Gaŗezera notetnē; Okupācijas muzeja videoliecības; Janīnes Kursītes grāmatu „Virtuves vārdene”; Juŗa Zalāna pētījums par tautas mūziku trimdā; Filadelfijas latviešu biedrības 120 jubilejas sarikojumu virkne; TILTS teātra viesturneja; Andreja Cīruļa liecību vākšana par trimdinieku līdzdalību Latvijas Trešajā atmodā; Ineses Auziņas-Smitas Lielbritānijas latviešu sarikojumu programmu datubases apkopšana; Ināras Kolmanes mākslas filma „Bille”; Raita Volfa filma „Novadpētnieks Ontans Slišāns”.

Latviešu fonda šogad dalībnieku ieteiktajiem lielajiem projektiem atvēlēs 30 000 dolaru. Vasaras apkārtrakstā ir balsošanas lapa, tā atrodama arī mājaslapā; da-

Latviešu fonda padomes locekļi (no kreisās) Ints Dzelzgalvis, Alfs Bērtiņš, Valdis Bērtiņš un Tija Kārkle izskata iesniegtos projektu pieteikumus pavasarā sēdē Vašingtonā, DC

libnieki var piedalīties līdzekļu sadalē, nosūtot balsošanas lapu revidentei Ligītai Krūmkalnai. Apkārtrakstā ir sīkaks pārskats par lielajiem projektiem, arī ziņas par rudens pilnsapulci. Tos, kuŗi vēlas apkārtrakstu saņemt elektroniski vai kļūt par Latviešu fonda dalībnieku, lūdzam sazināties ar Tiju Kārkli, e-pasts: lfkasieris@gmail.com adrese: 195 5th St. E, Apt. 2801,

St. Paul, MN 55101 USA.

Vai pasaulē ir vēl kāda organizācija, kuŗas dalībnieki, ziedojot tikai desmit dolaru mēnesi, palīdz atbalstīt tik daudz projektu?

Aicinām iepazīties ar Latviešu fonda darbību un tā atbalstītiem un atbalstāmiem projektiem. Latviešu tauta ir dinamiska, gatava strādāt, pētīt, radīt. Ar jūsu līdzdalību spēsim daudz sasniegt.

Kristīna Simane-Laiņiņa

JAUNAS VAGAS DZINĒJS

Kristapa Aldiņa ierosme

60 gados, kopš latviešu bēgļu vilnis sasniedza Amerikas krastus, latvieši ir guvuši vēra ņemamus sasniegumus daudzās dzīves nozarēs. Varbūt vairāk intelektuālā laukā un privātos pasākumos, taču arī sports nav palicis novārtā. Bez zelta medaļas ieguvēja Alda Bērziņa panākumi bijuši arī daudzos citos sporta veidos. Taču latviešu jauniebraucēji nav izrādījuši lielu interesi par amerikāņu „nacionālo” sporta veidu – beisbolu.

Sava veida izņēmums ir Kristaps Aldiņš. Viņa vecāki Mārtiņš un Līga latviešu sabiedrībā ir ļoti pazīstami mūziķi (ansambļa „Kolibri” līdzdibinātāji). Kristaps jau no agras bērnības aizrāvis ar

beisbolu, to aktīvi turpinājis skolās un universitātē. Vassar kolledžā, ko Kristaps beidzis 2005. Gadā, viņš bijis beisbola komandas kapteinis. Tagad nonācis līdz Harvardas universitātes beisbola trenera asistenta postenim. Daudziem lasītājiem nebūs zināms, ka Latvijā pastāv beisbola federācija un ir vairākas komandas, kas piedalās sacīkstēs. Latvijas Universitātes komandu sauc par *Riga Diamonds*, tad vēl ir *Rigas Lauvas*, *Baldones Baroni*, *Valmieras Patronas*, *Jelgavas Hercogs*, *Tukuma Devilbats*, *Sigulda* un *Teikas Gaisma*. Latvijas beisbola valsts komanda iekļuvusi Eiropas kvalifikācijas turnīrā Prāgā (2008). Valsts komanda spēlējusi arī Zviedrijā, Igaunijā, Lietuvā,

Baltkrievijā un Polijā. Kristaps Aldiņš jau vairākus gadus uzturējies sakarus ar Latvijas beisbola valsts komandu. Tagad tā viņu uzaicinājusi par galveno treneri Eiropas kvalifikācijas turnīram Beļģijā. 2011. gada jūlija beigās. MBL konferencē Našvillē (Tenn.) Aldiņam izdevies panākt līgumu, ka Amerikas beisbola virslīga (MLB) sūtīs savu pārstāvi uz Latviju iepazīties ar Latvijas beisbolu. Pārstāvis ar Latvijas valsts komandu pavadīs Latvijā divas treniņa nedēļas un vienu nedēļu Beļģijā. Tas ir pirmais gadījums, kad par Latviju interesi izrādījis Amerikas beisbola virslīga. To jāuzskata par lielu sasniegumu, jo beisbola attīstībai Latvijā nepieciešama jaunatnes iesaistīšana. Tur MLB varētu spēlēt ļoti nozīmīgu lomu. Latvijas beisbolu jau vairākkārt atbalstījis ASV vēstniecība Rīgā. Būtu jāpiemin,

ka Aldiņu ģimene Mārtiņš, Līga, Kristaps un Gints (šogad beigs Hartfordas universitātes *Hart* mūzikas skolu), gadu dzīvoja Latvijā, kur abi dēli arī apmeklēja skolu (1993 – 1994). Kristaps Aldiņš ļoti augsti novērtē izdevību būt par savas tēvzemes Latvijas valsts komandas treneri. Viņš ceļos kopā ar MLB pārstāvi.

Kristaps pats segs arī savus ceļus izdevumus.

Laikā, kad dominē tik daudz negatīvisma, ir gandarijums satikties ar cilvēku, kas ar degsmi un aizrautību strādā savā izvēlētajā profesijā un ir gatavs darbos pierādīt savu piederību Latvijai.

Ivars Galinš

Saulgrieži Priedainē

Latvijā 25. jūnijā līgodziesmas jau bija apklusušas, Jāņi nosvinēti, līgotāji piekusuši, bet Ņūdžersijas latviešu lauku īpašumā Priedainē viss tikai sākās. Sestdienas pēcpusdienā vieglās automašīnas cita aiz citas iegriezās Priedaines meža ceļā. Tālākie braucēji no citām ASV pavalstīm jau laikus plāvē, lielo koku paēnā, bija uzslējuši teltis un sakārtojuši svētku galdus. Jāņu nakts ir īsa, bet, kad alus izdzerts, jāņusiers apēsts, dziesmu dziesmas izdziedātas un balsis aizsmakušas, tad nogurums ņem virsroku un tālumnieki salien teltis nosnausties, bet vietējie dodas mājās.

Biedrības priekšsēdis Jānis Students un priedainieši bija darījuši visu, lai priedainē un ciemiņiem būtu ista svētku noskaņa latviskā gaisotnē. Pašmāju koris ieligoja Jāņus, dziedot līgodziesmas un slavējot „alutiņu, veco brālī”. Likumu likumus izdejoja Ņujorkas deju kopa „Jumis” un Vašingtonas „Namejs”. Jāņubērni ar aplausiem sveica viesus no Latvijas, solistu Žoržu Siksnu un dziedātāju Annu Zaicevu. Žoržs Siksnas ASV viesojās pirmo reizi, kaut gan ir viens no populārākajiem un iemīļotākajiem dziedātājiem Latvijā. Dziedot „Mīļā, mans kuģis tālu jūrā”, viņš uzbūra bezgalīgās jūras un debesu plašumu un jau ar pirmo dziesmu iekaroja klausītāju simpatijas. Vakara programmā bija vairākas Latvijā ļoti pazīstamas dziesmas, kuŗas tautā dzied tāpat kā „Dažu skaislu ziedu” vai „Vecpiebalgas ūdensrozes”. Žoržs pirms katras dziesmas sasmidzināja publiku,

pajokojot par dziesmas tekstu. Viņš pastāstīja, ka viņam esot uzticama draudzene, bet pie tās jābraucot tālu uz Latgali, un nodziedāja dziesmu par Genovevu. Dziesma par Latgales meiteni, tāpat kā „Mulķe sirds” solista repertuārā ir kopš viņa jaunības dienām. Vairākām dziesmām klausītāji piedziedāja pievienojās abiem solistiem, bet daudzbalssīgais koris dziesmu „Pie Dzintara jūras” pacēla pāri koku galotnēm, un daži pāri sāka deļot. Ikvienu aizkustināja Eduarda Rozenštraucha „Bij’ Jāņu nakts”, ko tālais ciemiņš dziedāja, Jānim Studentam spēlējot akordeonu. Koncerta beigās, kā tas allaž mēdz būt, klausītāji negribēja no māksliniekiem šķirties un aplaudēja tik dedzīgi, ka panāca savu. Žoržs dziedāja: „Mulķe sirds, tai nekad, nekur nav gana...” un visi bija vienprātis, dziedot līdzī. Žoržs Siksnas

Jāņu sarīkojumā Priedainē deļoja Ņujorkas deļu kopas „Jumis” un Vašingtonas „Namejs” dalībnieki

atzinās, ka Priedainē jūtotes gluži kā saulainajā Italijā, un nodziedāja *O sole mio*.

Deļu mūziku Richarda Skultes vadībā atskaņoja ansamblis „Pēdējais vilciens” – pianists Ivars Kušķevics, ģitarists Pēteris Alunāns, bundzinieks Kurts Sodeis (*Kurt Sodee*), visi no Vašingtonas, basģitarists Pēteris Brīviņš no Toronto un soliste Laila Medne no Filadelfijas. Mūziku sastāvs ir mainīgs, un ansamblim izvēlēts atbilstīgs nosaukums, jo vilcienā kāds var ielēkt pēdējā brīdī. Ansamblis spēlē galvenokārt latviešu sarīkojumos, arī kāzās un jubilejās. R. Skulte aicina pieteikties ikvienu interesentu, viņa e-pasta adrese: skulter@yahoo.com

Dažas dziesmas ansambļa vadījumā dziedāja arī Žoržs un Anna. Priedainē bija gana daļļu meitu, kuŗas uzlūgt uz danci, un gana jaunu puīšu, kuŗi varēja izdancināt. Bija ieradušies apmēram 350 līgotāju, vismaz puse no viņiem vidējās paaudzes pārstāv-

Žoržs Siksnas un Anna Zaiceva

Priedainieši aplaudēļot sveica Žoržu Siksnu, Annu Zaicevu un deļotāju

ju un jaunieši, daudz dažāda vecuma bērnu. Daži ciemiņi no Latvijas sprieda, ka Priedainē Jāņi esot latviskāki un tautiskāki nekā dzimtenē.

Tuvojoties pusnaktij, sāka sprakšķēt ugunskurs, pie kuŗa skanēja dziesmu dziesmas, Jānim Studentam spēlējot akordeonu.

Priedainē ir trīs enerģiski, izturīgi Jāņi – Jānis Grigalovičs, Jānis Liepiņš un Jānis Students.

Apbrīnojama ir Jāņa Studenta izturība. Viņš sagaidīja dziedātāju lidostā, aizveda uz Ņujorku noklausīties džeza koncertu, uz Niagaras ūdenskritumu, uz Toronto un atpakaļ, uz Bostonu un atpakaļ uz savām mājām un pavadīja uz lidostu. Jāteic paldies mātei, kas Jāņiti vārdā lika, jo varbūt tieši tur slēļjas viņa izturība un spēks.

Laima Dzene

LATVIEŠI KANADĀ

Sākums 14. Dziesmu svētkiem

Demografiskiem apstākļiem mainoties, mainījusies arī Kanadas latviešu sabiedriskā dzīve. Dažas organizācijas jūtami darbību, dažas pat izbeigušas, tomēr latviskā uzņēmība un nacionālā pašapziņa nav mazinājusies. Varam būt gandarīti par divām latviešu skolām un ģimnaziju latviešu galvenajā centrā Toronto un arī vairākos citos latviešu centros. Rosīgu darbību turpina arī kultūras sarīkojumi, latviešu kori, tautasdeļu pulciņi, drāmas kopas un latviešu daļļamatnieku vispusība, bet galvenokārt ar liel-sarīkojumiem – kārtējiem Dziesmu svētkiem, literāriem sarīkojumiem un mūsu nacionālo svētku svinībām.

Šo sabiedrisko rosību teicami apliecina arī latviešu Dziesmu svētku biedrība Kanadā, kas biedru sapulcē nolēma **14. Dziesmu svētkus Kanadā rīkot 2014. gada jūlijā**. Iepriekšējie Dziesmu svētki bijalabā organizēti un izdevās teicami Toronto tuvējā kaimiņpilsētā Hamiltonā. Tas ir izdevīgi arī ASV latviešiem un dalībniekiem. Par Svētku rīcības komitejas priekšsēdi ievēļēja Baibu Bredovsku, par viņas vietniekiem – Ritu Sili un Dziesmu svētku biedrības valdes priekšsēdi Juri Ķeniņu. Rīcības komitejā ievēļēja Juri Simsonu, Māru Simsoni, Astrīdu Sili un Mareku Nāgeli. Jaunievelētā Rīcības komiteja jau ievadījusi

priekšdarbus Dziesmu svētku organizēšanai un Rīcības komitejas paplašināšanai ar pieaicinātiem dalībniekiem. Biedrības valdes priekšsēdis J. Ķeniņš ziņoja par valdes ieceri izdot komponista Imanta Saksa koŗa dziesmu krājumu un arī Kanadas latviešu Dziesmu svētku vēsturi.

Aprūpes darbs jāturpina

Jau kopš dibināšanas Daugavas Vanagu organizācija pazīstama un iecienīta kā sabiedriska aprūpes organizācija ar galveno mērķi atvieglināt un uzlabot dzīves apstākļus bijušajiem leģionāriem, daudz bērnu ģimenēm un grūtdieniem Latvijā un arī citur. Šo nozīmīgo palīdzības darbu Kanadā veic 14 DV nodaļas, no kuŗām 11 bija sūtījušas savus pārstāvjus gadskārtējā nodaļu deļgātu sapulcē Toronto Latviešu centra telpās.

Kanadas DV valdes priekšsēdis Juris Eglītis ziņoja, ka gadu gājumā biedru skaits turpina samazināties, tādeļ dažas nodaļas izbeigušas darbību. Zināmā mērā tas palielina aprūpes nozares darbu, jo aprūpējamo skaits palielinājies. Bijušo leģionāru aprūpei izdoti 34 000 dolaru. Daudz bērnu ģimenēm izdoti 14 229 dolari, par 5000 dolariem pārsniedzot budžeta paredzēto.

Deļgātu sapulci ievadīja prāveste Ilze Kuļlēna-Evarte, sakot pateicības vārdus Dievam par svētīto darbu un lūdzot Viņa svē-

tību arī turpmākajās gaitās. Deļgātu sapulces dalībniekus sveica Daugavas Vanagu priekšnieks Juris Augusts, DV Kanadas vanadžu priekšniece Gunta Reinolde, LNAK valdes pārstāve un DV *Mēnešraksta* redaktore Inta Purva un laikraksta *Latvija Amerikā* redaktore Vita Gaiķe. Visus amatpersonu ziņojumus pieņēma bez iebildumiem un visiem darbiniekiem izteica pateicību. Pārrunās par turpmāko darbību galvenie ieteikumi bija turpināt aprūpes darbu un kārtot līdzekļu vākšanu Ziemsvētku un 14. jūnijā līdzekļu vākšanas akcijās.

Šogad DV organizācijā pārvēļes vadošās amatpersonas. Jāpārvēļ DV priekšnieks. Zemju valdes aicinātas pieteikt savus kandidātus, jo līdžšinējais priekšnieks Juris Augusts vairs nekandidē. Pārvēļama arī DV vanadžu priekšniece.

DV Kanadas valdē šogad pārvēļams bija aprūpes nozares vadītājs Kārlis Gulbis, ko ievēļēja līdžšinējā amatā nākamajiem gadiem, rezolūciju komitejā ievēļēja Intu Purvu un Elgu Dāboliņu.

Skolu durvis aizveras

Pēc pagaŗās un sniega bagātās ziemas sagaidīta vasara. Skolu jaunatnei tas nozīmē brīvdienas, patīkamas nodarbības vasaras nometnēs, vecāku vasaras mītnēs vai arī draudžu un organizāciju lauku īpašumos.

Toronto latviešu Tautas augstskolas ģimnaziju šogad beidza Ansis Bramanis, Ēriks Dzintars, Aleksandrs Giffoics, Aleksandrs Niedra, Guntars Pērkons, Ieva Siliņa un Anna Zvejniece.

Toronto Latviešu biedrības Sestdienas skolu beidza Marisa Maŗisa, Daila Pērkone un Aleksandrs Vagners.

Toronto latviešu skolu „Valodiņa” beidza Marika Gulēna un Andrejs Linde. Nākamajā mācību gadā „Valodiņas” vadību un pārzines pienākumus uzņemsies Jolanta Linde, aizstājot Edgaru Apsi. Skolu vecāku padomes bija rīkojušas absolventu, vecāku un tuvinieku draudzības vakaru ar cienastu.

Arī tuvējā kaimiņpilsētā **Hamiltonā** latviešu saime varēja sveikt vietējās Latviešu skolas absolventus Laini Lubgani Bensoni, Ilmāru Kanbergu, Marisu Madrici, Eināru Zenku un Līvu Zemīti.

Kanadas galvaspilsētā **Otavā** Latviešu skolu beidza Austrā Jerumane un Dainis Staško.

Vasaras prieki bērniem

Visi brīvlaiki ir gaidīti un patīkami, bet vasaras brīvlaiks ir vispatīkamākais un tas ir arī visgaŗākais. Latvijas labajos laikos tas daudziem bērniem nozīmēja arī ganu gaitas laukos. Tagad šeit Kanadā un daudzās mītnēs zemēs vasaras brīvlaiks ir nometņu laiks. Tas ir populārs ne

tikai skautu un gaitu organizācijas dalībniekiem, bet arī latviešu draudzēs un sabiedriskās organizācijās.

Agraŗos gados bērnu vasaras nometnes pulcināja vairākus simtus bērnu Sv. Andreja ev. lut. Latviešu draudzes lauku īpašums „Sidrabene”, Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes „Saulainē”, Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes Tālavā un latviešu Katoļu draudzes Mežciemā. Latviešu skaitam samazinoties, pēdēļos gados bērnu vasaras nometnes vairs darbojas tikai „Sidrabenē” un „Saulainē”.

„Sidrabenes” bērnu vasaras nometne šogad darbosies no **10. jūlija līdz 7. augustam** Vitas Voitkānes vadībā. Informācija un bērnu pieteikšana draudzes birojā 383 *Jarvis St., Toronto, ON., M5B 207*, tālr. 416-924-1563. Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes lauku īpašumā „Saulaine” bērnu vasaras nometne šogad darbosies no **10. līdz 23. jūlijam**. Nometnes atklāšanas dienā 10. jūlijā svinēs arī „Saulaines” bērnu vasaras nometņu 60 gadu darbības atceri ar plašu programmu un kopēļu cienastu. Informācija un bērnu pieteikšana draudzes birojā 200 *Balmoral Ave., Toronto, ON., M4V 1J6*, tālr. 416-921-3327. Draudžu svētdienas skola „Valodiņa” un Toronto latviešu Tautas augstskolas ģimnazija nākamā mācību gadu sāks septembrī.

R. Norītis

Līgo svētki Floridā

Latviešiem ir tāds sakāmvārds: "Līst kā pa Jāņiem." Tā arī pie mums St.Pētersburgā dažos rajonos pamatīgi līja, bet pie Latviešu biedrības nebija ne pilītes, un tā visi 55 līgotāji ieradās ar sausām kājām.

Līgo svētki, kaut vai tie jāsvin Floridas karstumā, katru gadu mūs aicina sanākt kopā. Mūsu Jāņu vakaru ar līgo dziesmām vadīja Andris Ritums, skaistu vainagu galvā, un Jāņa māte Erna Garkule sveica mūs visus ar jāņusieru. Lai gan uz visiem galdiem bija pīrāgi un jāņusiers, tomēr labāk garšoja tas, ko saņēmām no pašas Jāņa mātes.

Kā jau katru gadu, Daina Jumiķis bija nopinusi skaistus Floridas ozolu vainagus. Vienu uzlikām Jānim Elbertam, otru aizsūtījām Jānim Donim, kurš dievamžēl nevarēja ierasties.

Pirms sākās Jāņu dienas jautrība, Latviešu biedrības vasaras priekšniekam Jurim Epermanim

bija viens nopietns pienākums. Mūsu daudzu gadu dāmu komitejas priekšiece Lija Kuplis-Tsantes pēc 10 gadu kalpošanas Latviešu biedrībai, draudzei un Daugavas Vanāgiem pārceļas uz Grieķiju pie savas ģimenes. Viņai par lielo darbu pateicās Juris Epermanis no Latviešu biedrības, Mārīte Prāvs no Daugavas Vanāgiem un Aivars Vilemsons no draudzes, vēlot dievpalīgu jaunā dzīvē.

Mūsu rupjmaizes un pīrāgu cepējai Rasmai Kalniņai tieši šodien piepildījās 93.dzīves gads, un viņu sveicām ar ziediem, vēlot "Daudz baltu dieniņu".

Vēl bija kāds patīkams pārsteigums. Aivars Vilemsons rādīja video, kā svin Jāņus Latvijā.

Kad visi svarīgie pienākumi bija izpildīti, pirmās līgo dziesmas nodziedātas, tad visi Jāņu bērni devās pie bagātīgi klātiem galdiem. Šogad, pateicoties visām čaklām saimniecēm, bija pieci

Līgo dziesmu karš

dažādi jāri. Labi, ka vēl ir saimnieces, kas prot sasiet šo tradicionālo garšīgo sieru. Kas gan būtu siers bez alus? Par alutiņu rūpējās biedrības valde. Kad prāts visiem bija jautrs, sākās

apdziedāšana Ilmāra Dzeņa un Pētera Ozola pavadijumā. Cīņa bija sīva, bet beidzās neizšķirta.

Tā nemanot pienāca vēla vakara stunda un jāņubērni posās uz mājām.

Cerams ka nākamā gadā tikpat kuplā skaitā un priecīgā prātā sagaidīsim Jāņus un mūsu „līgo, līgo” skanēs tālu.

Irēne Ezeriņš

Vasaras saulgriežu starptautiskas svinības Indianapolē

Indianapolē latviešu sabiedriskais centrs kopā ar igauņu, lietuviešu, poļu, skotu un zviedru, kā arī citu tautību organizācijām Jāņu jeb saulgriežu svinības rīkoja 25. jūnijā latviešu sabiedriskā centra laukumā.

Tonedēļ laiks bija lietains un nemīlīgs, bet sarīkojuma diena saulaina un jauka. Vakariņas sagādāja lietuviešu apvienības pārstāvji. Uz atsevišķa galda lietuvietes bija novietojušas kūciņas un saldumus. LSC dāmas savukārt piedāvāja pīrādziņus un jāņusieru. Vāris Grāpis piedāvāja saldējumu. Miestiņu, vīnu un limonādi varēja nopirkt centra bārā.

Bija arī „puķu galds”, Dace Ābeltiņa un Ēlita Bērziņa mācīja meitenēm pīt vainadziņus. Laukuma malā atradās varena „balonmāja”, kur mazie priecājās līdz vēlai novakarei. Sarīkojuma laikā nemitīgi skanēja populāra lietuviešu un latviešu mūzika. Daudzi skotu organizācijas pārstāvji bija ieradušies savos tautastērpos, radot īstu svētku noskaņu. Kāds dziedonis dziedāja jauku skotu dziesmu virkni, un klausītāji jūsmīgi aplaudēja.

Nodarbību bija daudz un dažādas. Zviedri ienesa un uzslēja Maija koku un dejoja savas tautasdejas, aicinot piedalīties arī skatītājus.

Tradicionālās virves vilkšanās sacensībās latviešu „smagsvara” vīri atkal pārliecinoši uzveica skotu vienību, bet sievietes zaudēja lietuvietēm. Poļu un lietuviešu sacensībās uzvarēja poļi. Poļi uzvarēja arī apvienoto lietuviešu-igauņu vienību. Sacentās arī citu tautību pārstāvji un dažāda vecuma bērni, un paši jaunākie cīnījās visdušīgāk.

Indianapolē saulgriežu starptautiska svinēšana jau kļuvusi

par tradīciju. Arī šogad sarīkojums izdevās teicami un norisa sadraudzības un satības garā. Iepriecināja lielais bērnu skaits. Jāņa tēvs, LSC priekšnieks Andris Bērziņš, starptautisko sadraudzību veicināja, tērpies košā skotu kiltā. Vakara beigās varenu ugunsgrāvis sakūra Vāris Grāpis. Apmeklētāji šķīrās, slavēdami rīkotājus un cerībā, ka līdzīgs sarīkojums notiks arī nākamvasar.

EVK

Puķu galds

Pīrādziņu un siera galds

Latviešu vienības virvju vilcēji

Foto: Līgita Krūmkalna

Arī Grandrapīdu latvieši svinēja Jāņus

Pagājušā nedēļā latvieši visā pasaulē svinēja Jāņus. Latvijā svinēšanu sāka jau ceturtdien, 23. jūnijā, un turpināja līdz pirmdienai. Savā laikā arī grandrapīdieši svinēja pamatīgāk un lēca pāri ugunskuram Pogas farmā, apsvilnot kājas un brunčus. Tagad spēku ir mazāk, bet tautieši nekādā gadījumā negribēja atteikties no Jāņudienas svinēšanas. Vajag tikai organizācijām apvienoties, un līgotāji būs. Domāts, darīts. Pensionāri atklīboja pie latviešu biedrības vadītājiem un norunāja svinēt kopā. Pensionāru un biedrības dāmas apsolīja visādus gardu-

mus, karstus un aukstus. Kreditbiedrības priekšnieks Ivars Petrovskis pasūtīja īstu miežu iesalu un apiņu alu. Protams, vajadzīgs jāņusiers, un atrisinājums vienkāršs. Izsludināja, ka labākos sierus godalgos, un sieru krājums visam vakaram bija nodrošināts.

Svinēšanas sākumu noteica tieši Līgodienas vakarā pulksten piecos, lai visi, kam katarakta, vēl ar gaismu var tikt mājās. Tautieši sāka ierasties jau pirms pieciem pa vienam vai pa diviem, cits, lai justos drošāk, paņēmis līdzī spieķīti. Taču tūlīt jau nevarēja ķerties pie alus un siera. Vispirms vajadzēja parunāt par ko gud-

rāku, izvērtēt Jāņudienas svinēšanu senā pagātnē, tās izcelšanos, nozīmi un tā tālāk. To visu svinību dalībniekiem izskaidroja Grandrapīdu latviešu biedrības priekšiece Dr. Līga Gonzalesa un pensionāru biedrības kasiere Dzintra Kornets. Līga informēja, ka Jāņudienas svinēšana notiek pāris dienu pēc astronomiskajiem saulgriežiem, lai gan visi domāja, ka tā notiek tieši saulgriežos. Kristīgā baznīca tajā dienā sāka svinēt Jāņa Kristītāja svētkus. Līga noskaitīja veselu tautas ticējumu litaniju, ko Jāņudienā drīkst un ko nedrīkst darīt. Noteikumu ir tik daudz, ka,

iespējams, kādi mūsu senči drošības dēļ Jāņudienā turpināja gulēt uz saviem cisu maisiem, lai tik kaut ko neizdarītu nepareizi. Dzintra Korneta pastāstīja par Jāņudienas svinēšanu pagātnē. Kārlis Skalbe domājis, ka Jāņi ir latviešu priekā un mīlestības svētki.

Jāņos nevar iztikt bez Jāņa tēva un Jāņa mātes. Šos pienākumus uzticēja Zigfrīdam un Paulīnei Zadvinskiem, kuri parādījās ar lielu alus kausu un siera šķīvi. Līgotāji nekavējoties devās pie bagātīgā ēdienu galda, nesmādejojot ne taukos, ne liesos ēdienus. Drīz vien, kad ēdienu trauki jau bija krietni patukšojušies un tukšo alus pudeļu vairāk nekā pilnu, sākās ligošana, skatoties

Līgas sarakstītās dziesmu lapiņās. Arī ligošana notika pēc zināma rituāla: vispirms dziedāja meitas, tad puīši, un pēc tam visi kopā.

Siera godalgošanā pirmo vietu ieguva Pauline Zadvinska, otro dalīja Ilga Kalniņa un Lidiju Tarbuna. Trešo vietu nevienam nepiešķīra, jo bija tikai trīs trīs balvas – vīna pudeles, ceturtā nebija iegādāta.

Svinību dalībnieki vēl pakavējās atmiņās, pieminēja tos, kuri nezina kādu iemeslu dēļ nebija ieradušies, un pamatīgi nokritizēja. Beigās visi apmierināti labsajūtā sēdās savos limuzīnos un vēl ar gaismu bija mājās.

Pensionārs

Dieva mierā aizgājis
mūsu ģimenes galva un sargs

MIERVALDIS JANŠEVICS

Dzimis 1933. gada 5. aprīlī Jaunaucē pagasta „Mizaišos”,
miris 2011. gada 30. maijā Edmonds, WA

*Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Satumsa nakts*

Dzīlās sērās sieva JANĪNA
Meitas MARITA ar JERRY
ŠELIJA ar LINDSEY, mazbērni NOAH un LIV
MONIKA ar DAN, mazbērni MARITA un JOSHUA

Pēkšņi mūžībā aizsaukta

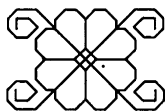
DR. KARĪNA GUTENBERGA LEJNIEKS

Dzimusi 1926. gada 22. septembrī Rīgā,
mirusi 2011. gada 7. jūnijā Bostonā

Dzīlās sērās un mūžīgā mīlestībā
DĒLS ERIKS DAVIS AR SIEVU GITTU UN MEITĀM EMILIJU UN REBEKAH,
MĀSA INGRĪDA AR MEITĀM ERIKA UN BRIGITA ARGIMENĒM

Jāņa Evāņģēlijs 3. nod 16

*Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka viņš devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviens, kas
viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgu dzīvību.*

Aizsaulē aizgājusi
mūsu mīļā māmiņa

DAINA ARĀJS (dzimusi GOBA)

Dzimusi 1926. gada 6. aprīlī Rīgā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 21. jūnijā Oregon, Ohio.

*Vedat mani dziedādami,
Nevedat raudādami,
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama!*

Mīļi paturēs pie sirds
MEITAS ILZE UN INESE
AR ĢIMENĒM

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais brālis, svainis un krusttēvs

VALDIS SANKALIS

Dzimis 1923. gadā 26. maijā Vestienā,
miris 2011. gadā 5. jūnijā Seatlā

*Sauc tevi Dievs uz tālām mūža mājām,
Vēl brīdis lemts mums sērām atvadām,
Cik jauks bij ceļš, ko visi kopā gājām:
Liels spožums pārklājies pār dienām tām.*

(Nikolajs Kalniņš)

Par viņu sēro
BRĀLIS JĀNIS AR SIEVU VALDU,
KRUSTDĒLS IMANTS UN
PĒTERIS AR SIEVU EDNALENE
LIEPIŅU ĢIM. LINCOLNĀ

Miervaldis Janševics mūžībā

Sietlas latviešu saime un daudz amerikāņu draugu 25. jūnijā pulcējās latviešu namā, lai atvadītos no Miervalža Janševica, kavētos atmiņās un svinētu viņa dzīvi. Miervaldis no mums šķīrās agri no rīta 30. maijā pēc ilgas cīņas ar vēzi.

Miervaldis dzimis 1933. gada 5. aprīlī Zemgalē, Jaunaucē pagasta „Mizaišos”. Janševicu ģimene – vecāki Arnolds un Silvija, Miervaldis, brālis Elmārs un māsa Rita un Astrida 1944. gadā devās bēgļu gaitās uz Vāciju un mitinājās Rēgensburgas bēgļu nometnē. Ģimene 1949. gadā pārcēlās uz dzīvi Minesotā, ASV, kur divus gadus vēlāk Miervaldis beidza ģimnaziju un uzsāka studijas Minesotas universitātē Mineapolē. Kopš 1954. gada Miervaldis četrus gadus dienēja ASV gaisa spēkos (*U. S. Air Force*). Atgriezies Mineapolē, Miervaldis salaulājās ar Janīnu Celitāni, un jaunais pāris pārcēlās uz Denveru, Kolorado pavalsti, kur Miervaldis, izmantojot *G. I. Bill* paredzēto iespēju, turpināja studijas industriālā uzņēmējdarbībā (*Industrial Management*) Denveras universitātē, ko absolvēja 1963. gadā. Studiju laikā M. Janševics iestājās korporācijā Talavija.

Miervaldis sāka strādāt firmā *Martin Marietta*, ģimenē piedzima trīs meitas – Marita, Šelija un Monika. Pēc sešiem Denverā aizvadītiem gadiem, Janševicu ģimene pārcēlās uz Sietlu Vašingtonas pavalsti. Miervaldis dabūja darbu apdrošināšanas firmā *Safeco*, vēlāk 18 gadu strādāja *Pacific Northwest* un beidzot vadīja pats savu firmu, *Angle-Jansevics Insurance* Šeltonā, kuŗā strādāja līdz pensijas gadiem.

Sietlā Miervaldis ar visu sirdi un dvēseli iesaistījās latviešu sabiedrības dzīvē un kļuva par vienu no visaktīvākajiem darbiniekiem. Viņš uzskatīja, ka viņa dzīves galvenais uzdevums ir pavēstīt pasaulei par noziegumu pret Latviju un trimdā saglabāt latviešu valodu un kultūru nākamajām paaudzēm. Miervaldim nekad netrūka ideju, viņš mācēja iedvesmot, aizraut, un piesaistīt citus un ticēja, ka ar gribasspēku var panākt visu. Nebija projektu, kuŗos viņš nebūtu iesaistījies vai atbalstījis. Viņš palīdzēja celt Sietlas latviešu baznīcu un sabiedrisko centru, to pašu, kuŗā mēs pulcējamies, viņu pēdējā gaitā izvadot.

Miervaldis 1972. gadā nolēma, ka būtu jāatjauno kādreiz aktīvais Sietlas latviešu teātris, kas darbību bija pārtraucis. Viņam neatlaidīgi mudinot, sietlieši uzņēmās iestudēt „Skroderdienas

Silmačos”. Režisors bija jau gados vecais Fricis Rutkis, dekorators – mākslinieks Vīts Racibarskis (*Vytas Racibarskas*). Miervaldim pašam lugā lomas nebija, bet viņš piedalījās visos mēģinājumos, vārīja kafiju un gādāja, lai aktieri justos mulīgi. Pirmizrādē, priekšskaram atveŗoties un ieraugot skaistās dekorācijas, skatītāji piecēlās kājas un aplaudēja, pirms izrāde bija sākusies.

Miervaldis vadīja rīcības komiteju 6. Rietumkrasta latviešu Dziesmu svētkiem Sietlā 1975. gada jūlijā. Svētku plānošanas darbs sākās jau divus gadus iepriekš. Vairums sarīkojumu notika skaistajā Sietlas centrā – kopkoŗa koncerts operas namā, tautasdeju uzvedums centra arēnā, teātra izrāde centra teātrī. Svētki bija ļoti veiksmīgi, ieradās vairāk nekā 2500 apmeklētāju.

Miervalža sirdij vistuvākais projekts bija Rietumkrasta latviešu izglītības centrs un latviešu vasaras vidusskola „Kursa”. Aizritējušā gadsimta 70. gadu beigās Kursas vasaras vidusskolas audzēkņiem mācības un nodarbības notika irētā īpašumā. Vēlāk, kad šo īpašumu vairs nevarēja irēt uz sešām nedēļām, bet tikai divām, Rietumkrasta latvieši nolēma, ka laiks pašiem celt savu vasaras skolu. Viņi nopirka 200 akru zemes gabalu netālu no Šeltonas pilsētiņas un būvuzņēmēja Kārļa Rīdenieka vadībā ar brīvprātīgo spēkiem uzcēla Izglītības centru – ēdamzāli ar virtuvi, meiteņu un zēnu guļamtelpas, mācību telpas, sporta laukumu un peldbaseinu; dažus gadus vēlāk arī baznīcu un mākslas darbnīcu. Būdam viens no centra dibinātājiem, Miervaldis iesaistījās šai projektā ar visu sirdi un dvēseli. Tā kā viņa firma atradās Šeltonā, netālu no latviešu īpašuma, viņš Izglītības centram varēja ziedot katru brīvo brīdi. Viņš palīdzēja izstrādāt plānu, celt, turpat dzīvoja un bija uzraugs, ilgus gadus Izglītības centra valdes priekšsēdis. Trīs vasaras, no 1990. līdz 1992. gadam Miervaldis no Latvijas uz „Kursu” atveda jauniešus, lai iepazīstinātu viņus ar dzīvi brīvā un demokrātiskā valstī.

Varbūt vislielākais Miervalža panākums bija slimnīca Aucē, ko cēla ar Starptautiskā rotariešu kluba palīdzību. Miervaldis iestājās Šeltonas rotariešu klubā 1986. gadā. Rotarieši vēlējās īstenot kādu projektu ārzemēs, un Miervaldis ieteica uzcelt slimnīcu Aucē, pārlicinot rotariešu vadību par šī projekta nepieciešamību.

(Turpināts 21. lpp.)

(Turpināts no 20. lpp.)

Rotarieši no ASV, Austrālijas, Jaunzēlandes, Vācijas, Latvijas un citām valstīm brauca uz Auci strādāt, lai šo projektu desmit gadu laikā īstenotu. Moderno slimnīcu ar 38 gultām atklāja 2003. gada 5. aprīlī, Miervalža 70. dzimšanas atceres dienā.

Nedaudzajos vaļas brīžos Miervaldis kaislīgi nodevās makšķerēšanai, ķerot lašus un jūras foreles. Makšķerēšanu viņš uzskatīja par izsmalcinātu mākslu, kam nepieciešama koncentrācija un veiklība. Viņam patika būt brīvā dabā, kopā ar draugiem, kuŗi bija tikpat kaislīgi zvejnieki. Viņš makšķerēja Aļaskā, Austrālijā un Jaunzēlandē bet teica, ka tepat ziemeļrietumos ir vislabāk.

Par darbošanos Latvijas un latviešu labā Miervaldis saņēma daudz atzinības rakstu un apbalvojumu. Visnozīmīgākais viņam bija Triju Zvaigžņu ordenis, ko M. Janševicam pasniedza Lat-

vijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga 1999. gada 18. novembrī Rīgā, un Starptautiskās rotariešu organizācijas ievērojamais apbalvojums *Rotary Service Above Self*.

Tuvojoties 10. Saeimas vēlēšanām, Miervaldis pārdeva zemes īpašumu Latvijā un ienākumus ziedoja apvienībai „Vienotība”. Slimība jau bija viņu novājinājusi, bet viņa gars bija možs, un viņš vēl arvien domāja, kā vislabāk palīdzēt Latvijai.

Mūsu draugs, latviešu patriots, nenogurstošais darbinieks aizgājis mūžībā, bet viņa mantojums paliek – iesākto turpina viņa paša bērni un mazbērni, kā arī bērni, kuŗi apmeklēja vasaras nometni „Mežotne”, jaunieši, kuŗi mācās „Kursā”, un darbinieki Rietumkrasta latviešu izglītības centrā. Paldies tev, Miervaldi, par visu, ko esi mums devis. Lai lāpa, ko esi aizdedzis un pasniedzis nākamajai paaudzei degtu vēl ilgi un gaiši!

I. M.

Silvija Lapiņa mūžībā

Silvija Lapiņa (dzim. Baltgaile) dzimusi Rīgā 1912. gada 22. aprīlī. Silvija mācījās Rīgas Valsts 1. ģimnazijā, viņa interesēja mūzika, balets, viņa bieži apmeklēja operetātri.

Silvija Baltgaile 1942. gadā salaulājās ar teologu Helmutu Lapiņu. Ģimenē 1943. gadā piedzima dēls Aldis, bet tai pašā gadā nomira Silvijas tēvs. Gadu vēlāk Latvija bija jāatstāj, lai glābtos no okupantiem. Lapiņu ģimene nonāca Vācijā un mītnējās Rāvensburgas pārvietoto personu nometnē. Sākoties izceļošanai, Lapiņi devās uz ASV, vispirms viņi nokļuva Linkolnā, Nebraskas pavalstī, gadu vēlāk pārcēlās uz Grandrapīdiem, Mičigenas pavalstī.

Silvija sāka strādāt maizes cep-tuvē, jo vēlējās sakrāt naudu studijām. Viņa ieguva gradu bibliotēkārū zinībās Rietummičigenas kolledžā Kalamazū un strādāja par bibliotēkārū *Grand Rapids Osteopathic Hospital*. Vaļas brīžos Silvija dārzā audzēja rozēs un daudz ceļoja pa Eiropu un Vidējiem Austrumiem. Viņa apciemoja māti, kas bija palikusi

Rīgā. Silvija prata angļu, vācu, franču un krievu valodu.

Mūža pēdējos piecpadsmit gadus Silvija Lapiņa pavadīja Vašingtonas (DC) latviešu ev. lut. draudzes pensionāru namā Rokvilā, kur laprāt piedalījās kultūras sarīkojumos. Viņa ieguva daudz jaunu draugu.

Silvija Lapiņa aizvēra acis uz mūžu 2011. gada 10. jūnijā, savā simtajā dzīves gadā. Piemiņas dievkalpojumu vadīja prāveste Anita Vārsberga Pāža, mazdēls Aleksandrs Lapiņš spēlēja tubas solo. Aizgājējas pelnu urnu apbedīs *Woodlawn* kapsētā Grandrapīdos, Mičigenā.

Viegļas smiltis, Silvij! Rokvilas draugiem tevis ļoti pietrūks.

Mūsu mīļā filistre

MIRDZA HOFMANIS, 1953-II,

Dzimusi 1932. g. 12. jūnijā Jelgavā,
mirusi 2011. g. 22. jūnijā Ņujorkā

Par viņu sēro
Varavīksnes konvents

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā
49.c. filistre
**DR. KARĪNA GUTBERGA
LEJNIEKS**

dzimusi 1926. gada 22. septembrī Rīgā,
mirusi 2011. gada 7. jūnijā Bostonā

Ja draudzības puķe zied ilgi,
Ir skumji, kad salna to skar...

Par viņu sēro
Korporācija Daugaviete

Mūžībā aizgājis mūsu mīlais

VALDIS SANKALIS

Dzimis 1923. gadā 26. maijā Vestienes pagastā,
miris 2011. gadā 5. jūnijā Seattle, Wa.

Sēro

SIEVA LILIJA,
MEITA RUTA AR DŽIM
UN ALEKSANDRIS
ZINTA AR FRED UN TALITHA
TIJA, LINARDA, ELITA, PAULS

Ņem mūsu mīlestību
Sev tālā ceļā līdz...

Mūžīgā mierā aizgājis mūsu mīlais dzīves draugs,
tētis, opa un vecvectēvs

VOLDEMĀRS RŪDOLFS LEJNIEKS

Dzimis 1925. gada 30. septembrī,
miris 2011. gada 21. maijā

Nespēji pēdējā brīdī
Mīļajiem ardievas teikt.
Sveiksi tos mūžības ritā,
Saule kur nenoriet.

Saldu dusu!

Viņu mīļā piemiņā paturēs
SIEVA, BĒRNI UN MAZBĒRNI AR ĢIMENĒM

No mums šķīries ilggadējais ASV latviešu sabiedriskais darbinieks,
bijušais Amerikas latviešu apvienības valdes vicepriekšsēdis un
viens no Kursas vasaras vidusskolas dibinātājiem

MIERVALDIS JANŠEVICS

Dzimis 1933. gada 5. aprīlī, Jaunauces pagasta „Mizaišos”,
miris 2011. gada 30. maijā, Edmondsā, Vašingtonā

Viņu pateicībā piemin Amerikas latviešu apvienības valde un visa ALAs saime

Negaidot no mums šķīrās un mūžībā aizgāja
mūsu vismīļais un ļoti gādīgais tēvs, dēls un dzīvesdraugs

MĀRIS ANDERSONS

Dzimis 1937. gada 31. janvārī, Strenčos,
miris 2011. gada 22. maijā, Santa Barbarā, Kalifornijā

Dziļā pateicībā un mīlestībā patur
MĀTĒ ZENTA AR MAZDĒLIEM,
MĀRA DZĪVES LĪDZGĀJĒJA PATRICIA

SARĪKOJUMI DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

DENVERA (CO)

• 15. un 16. jūlijā lietoto mantu tirgus latviešu centrā. Sīkaku informāciju iespējams uzzināt, zvanot Titai Jergensenai, tālr.: 303-424-4442.

DETROITA (MI)

• 10. jūlijā plkst. 11.30 (pēc dievkalpojuma) Sv. Pāvila draudzes sabiedriskajās telpās (30623 West Twelve Mile Rd. Farmington Hills, MI 48334) draudzes mācītāja diakona Friča M. Sīpola 90 gadu jubilejas svinības. Būs siltas pusdienas. Lūgums pieteikties līdz 6. jūlijam, zvanot A. Markovam, tālr. 810-225-9338 vai D. Blitei 248-643-7821.

FILADELFIJA (PA)

• 9. jūlijā plkst. 12.00 Filadelfijas pensionāru kopas pikniks Ivara un Rutas Stiebrū mājās (131 Cedar Lake Drive, Williamstown, New Jersey 08094). Laipni gaidīti arī radi un draugi, kuŗi vēl nav pensijas vecumā. Lūgums sazināties ar mājasmāti Rutu Stiebrū par līdzņemamo groziņu, tālr.: 609-561-3722. Stiebrū māja atrodas netālu no 322. ceļa, *Collings Lakes* rajonā.

GARĒZERS (MI)

• 10. jūlijā plkst. 10.30 Katoļu dienā āra dievnāmā Svēto misi vadīs Pauliniešu ordeņa latviešu priesteris Arnis Gabriels Suleimanovs no Čikāgas. Pēc dievkalpojuma groziņu maltīte un Amerikas latviešu katoļu apvienības pilnsapulce. Katoļu kopas aicinātas sūtīt delegātus.

KALAMAZŪ (MI)

• Katru otrdienu plkst. 10.00 vingrošanas nodarbības vada dr. E. Balka-Valtere.

KATSKILĪ (NJ)

• „IKŠĶĪSIEM”: Latviešu valodas nedēļas: no 10. jūlija līdz 16. jūlijam B-nedēļa, vadītāja Valda Grinberga VGrinbergs@edc.org; no 17. jūlija līdz 23. jūlijam C-nedēļa; vadītāja Linda Zālite: linda@zalite.org; no 24. jūlija līdz 30. jūlijam D-nedēļa, vadītāja Inga Mieme-Garbarino: Inga.Garbarino@gmail.com; no 31. jūlija līdz 6. augustam valodas perioda nedēļa, vadītāja Ieva Alversone: i_alverson@yahoo.com

• NOMETNES: no 17. jūlija līdz 30. jūlijam II periods, vadītāja vada Ieva Alversone: i_alverson@yahoo.com; no 31. jūlija līdz 13. augustam Valodas periods, vadītāja Elisa Millere: 908-415-3670 valodasperiods@yahoo.com; no 7. augusta līdz 13. augustam „Senču nometnē”, vadītāja Ingrida Mieme: 518-962-4742, senčunometne@gmail.com

• No 14. augusta līdz 21. augustam 3x3 nometne; www.3x3katskilos.info

KLĪVLANDE (OH)

• 20. augustā bērnu svētki.

LOSANDŽELOSA (CA)

• 17. jūlijā plkst. 10.00 latviešu namā tikšanās ar Latvijas valdības amatpersonām (ministru prezidentu Valdi Dombrovski, Ārlietu ministrijas sekretāru

Andri Teikmani, Ekonomikas ministrijas sekretāru vietnieku Gati Ābeli, Ministru padomes ārlietu padomnieci Solveigu Silkalnu u. c.), Latvijas vēstniecības darbiniekiem (Latvijas vēstnieku ASV Andreju Pildegoviču, Latvijas vēstniecības ASV pirmo sekretāru Edgaru Trumkalnu, padomnieku ekonomikā Rūdolfu Brēmani u. c.), kā arī ar vairākiem Latvijas uzņēmējiem.

• 13. augustā Amerikas baltiešu brīvības līgas (BAFL) bankets lietuviešu namā (2718 St. George St., Los Angeles CA 9027).

Losandželosas latviešu nama adrese: 1955 Riverside Dr. Los Angeles CA 90039-3704; tālr.: 323-669-9027; DKL B informācijas tālrunis: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens tīmeklī: www.biletens.com

NUJORKA (NY)

• No 8. jūlija plkst 6.00 līdz 10. jūlijam *Baltic Bash* igauņu ipašumā *Lakewood Estonian House* (4 Cross Street & Veteran's Highway, Jackson, NJ). Būs mūzika, alus, ēdiens, volejbola spēles u. c. izklaides.

• 9. jūlijā plkst. 11.00 labdarības volejbola turnīrs „Zelta bumba” Rotā Katskiļos, *Elka Park, NY*. Vienību veidos uz vietas, uzvarētājus apbalvos! Ieeja \$20 (ieskaitītas pusdienas). Atlikumu ziedos sporta kopai „Kursa” un Latviešu kara invalidu apvienībai Rota. Vakarā saiets Rotas „Zelta Auns” klubā, mūziku atskaņos didžejs.

• 16. jūlijā plkst. 6.00 „Melnais lācis” – sabiedriska pēcpusdiena teltī pie atpūtas nama Katskiļos. Būs priekšnesumi, vakariņas plkst. 7.30.

PRIEDAINE (NJ)

• 8. jūlijā plkst 3.00 koncerts „Latviešu mūzikas pērles”. Piedalīsies Latvijas Nacionālās operas instrumentālisti Pēteris Endzelis, Anrijs Ivanovskis, Nina Rasmusena un Andris Poga, Valmieras teātra aktieri Inga Siliņa un Aigars Apinis. Programmas pirmā daļā latviešu klasiķu skaņdarbi, otrā – latviešu teātra mūzika, ko papildinās aktieri, dziedot un tēlojot. Ieeja \$25. Informācija www.priedaine.com un pa tālruni: 732-610-8227

SIETLA (WA)

• Lidz 6. augustam Kursas vasaras vidusskola Rietumkrasta latviešu izglītības centrā Šeltonā. Pieteikšanās, rakstot vai zvanot prāvestam Dāvim Kaņepaam, e-pasts: davis_kaneps@verizon.net, tālr: 310-621-9572. Informācija: www.kursa.org

• No 7. līdz 14. augustam Mežotnes bērnu vasaras nometne Izglītības centrā Šeltonā. Pieteikšanās, rakstot vai zvanot Inesei Graudiņai, e-pasts: inese@mezotne.org, tālr.: 360-459-3405. Informācija: www.mezotne.org

SV. PĒTERSBERGA (FL)

• 21. jūlijā plkst. 1.00 biedrības namā divas videoizrādes: par Raimondu Paulu un Vestarda Šimkus labdarības koncerts Mazajā gīldē Latvijas Likten-

dārzam. Būs kafija un cepumi. Ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• 11. augustā, plkst. 1.00 biedrības namā Jāņa Jurkāna Latvijas Nacionālajā teātrī iestudētās lugas „Dūdieviņš” videoizrāde. Būs kafija un cepumi. Ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• 6. septembrī plkst. 10.00 biedrības namā biedrības valdes sēde.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** 10. jūl. dievk. vadīs māc. A. Grots. 17. jūl. dievk. ar dievg. 24. jūl. un 31. jūl. dievk. Dievk. sākas plkst. 11.00. Māc. J. Mazura.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI) : 17. jūl. dievk. nebūs. 24. jūl. dievk. ar dievg. 31. jūl. dievk. nebūs. 7. aug. plkst. 10.00 kapusvētki *Woodlawn* kapsētā, latviešu (27.) nodaļumā; jāņem līdzi krēslī. 21. aug. dievk. ar dievg. 14. un 28. aug. dievk. nebūs. Dievk. sākas plkst. 10.00. Draudzes mācītājs diakons Fricis M. Sīpols, tālr.: 248-433-3435; māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. Dr. S. Lizlova un L. Upite.

• **Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.:** *Shepard of the Coast Lutheran Church* (1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale) Diakone A. Venta, tālr.: 954-427-3558.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.** (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130, bazn. tālr.: 617-524-4622)

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): 10. jūl. dievk. ar dievg. 17. jūl. dievk. 24. jūl. dievk. ar dievg. 31. jūl. dievk. 7. aug. dievk. angļu val. Dievk. sākas plkst. 10.00. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505): dievk. 10. jūl., 24. jūl., 21. aug. plkst. 10.00 7. aug. plkst. 10.00 kapusvētki *Woodlawn* kapsētā. Māc. I. Larsena, tālr.: 269-637-0460; kabatas: 269-214-1010; e-pasts: revilze@gmail.com

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.:** 10. jūl. plkst. 10.00 Vārda dievk. 17. jūl. plkst. 10.00 kapusvētku dievk. Riversaides kapos, lietus gadījumā dievnāmā. 24. jūl. dievk. nebūs. 31. jūl. plkst. 10.00 dievk. 7. aug. dievk. nebūs. 14. aug. plkst. 10.00 dievk. ar dievg. 21. aug. plkst. 10.00 dievk. 28. aug. plkst. 10.00 dievk. Māc. B. Puiķe.

• **Klīvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107): dievk.: 10. jūl., 17. jūl. ar dievg., 24. jūl., 7. aug. Dievk. sākas plkst. 10.00. 31. jūl. viesošanās baptistu draudzē plkst. 2.00. 14. aug. kapusvētki *Riverside* kapos. 28.

aug. kapusvētki *Sunset* kapos. Māc. Dr. S. Eglite.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.:** *University Lutheran Church* (1020 S. Harrison Rd., East Lansing, MI), māc. A. Greiema; pēc dievk. kafija.

• **Losandželosas latv. ev. lut. dr.:** 10. jūl. dievk., māc. A. Ozoliņš. 17., 24. un 31. jūl. dievk. nebūs. 7. aug. dievk. Māc. prāv. D. Kaņeps. Dievk. sākas plkst. 10.00.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): 10. jūl. dievk. ar dievg. 17. jūl. dievk. angļu valodā ar dievg. un uzrunu bērniem. 24. jūl. dievk. ar dievg. 31. jūl. dievk. nebūs. 7. aug. dievk. ar dievg. 11. aug. plkst. 10.00 Bībeles stunda. 14. aug. dievk. 21. aug. dievk. angļu val. ar dievg. 21. aug. kapusvētki plkst. 2.00 Fondulakas kapsētā. 25. aug. Bībeles stunda. 28. aug. plkst. 11.00 kapusvētki Viskonsīnas piemiņas kapsētā. Dievk. sākas plkst. 10.00. Māc. L. Zūseviča, tālr.: 414-421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšniece S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Informācija: www.milwaukee-draudze.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407), tālr.: 612-722-4622: 10. jūl. dievk. ar dievg. 17. jūl. dievk.; pēc dievk. sadraudzība. 24. jūl. dievk.; pēc dievk. sadraudzība. 31. jūl. dievk. ar dievg.; pēc dievk. sadraudzība. Dievk. sākas plkst. 10.00. Māc. Maija Cepure-Zemmele, tālr.: 763-546-8178, e-pasts: majia.cz@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Nujorkas latv. ev. lut. dr.:** 10. jūl. plkst. 11. dievk. **Katskiļu nometnē**, māc. L. Saliņš. 17. jūl. plkst. 10.00 dievk. **Jonkeru bazn.**, diak. I. Kaņeps; **Katskiļu nometnē** plkst. 11.00 dievk, māc. J. Saivars. 24. jūl. plkst 11.00 dievk. **Katskiļu nometnē**, māc. J. Saivars. 31. jūl. plkst. 10.00 dievk. **Jonkeru bazn.**, māc. J. Saivars; **Salas bazn.** dievk. plkst. 10.30, māc. L. Saliņš; **Katskiļu nometnē** plkst 11.00 dievk., māc. L. Saliņš. 7. aug. **Katskiļu nometnē**

plkst 11.00 dievk. ar iesvētībām, māc. L. Saliņš.

• **Sandiego latv. ev. lut. dr.:** *Grace Lutheran Church* (3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116) prāv. D. Kaņeps. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Str.): 17. jūl. plkst. 11.00 kapusvētki *Forest Lawn* kapsētā. Māc. R. Franklins.

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave.): 24. jūl. plkst 11.00 dievk., māc. I. Radziņa. Pēc dievk. Informācija: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšniece Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): 17. jūl. plkst. 10.30 dievk., diak. G. Galiņa. 31. jūl. plkst. 10.30 dievk., diak. G. Galiņa. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattlatvianchurch.org

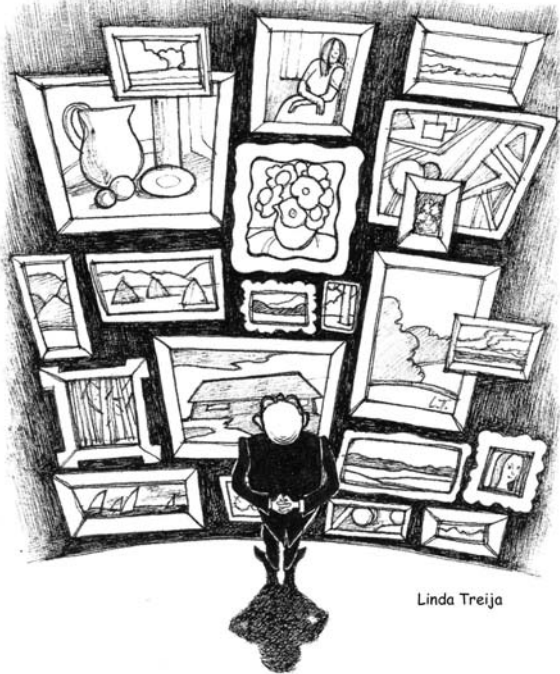
• **Sv. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** 17. jūl. un 21. aug. plkst. 2.00 dievk. „Mūsu Pestītāja” (Our Savior) baznīcā (301 – 58th Str. S., St. Petersburg, FL 33707). Māc. A. Pelds, draudzes priekšniece A. Norberga. Bībeles stunda: 10. jūl., 24. jūl., 7. aug. un 28. aug. plkst. 11.00 biedrības namā. Dievk. un Bībeles stundas vasaras mēnešos vada A. Ritums.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-312, tālr. bazn.: 301-251-4151): 17. jūl. dievk. ar dievg., pēc dievk. kafijas galds, jubilaru sveikšana. 14. aug. kapusvētki *Rock Creek* kapsētā, Rokvilā dievk. nebūs. 28. aug. dievk. ar dievg., pēc dievk. jubilaru sveikšana. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** 10. jūl. plkst. 3.00 dievk. ar dievg. Māc. A. Grots.

Gažezera Klinklāva galerijas mākslas tirgus

Linda Treija

2011. g. no 23. jūlija līdz 5. augustam
Atklāšana sestdien 23. jūlijā, plkst. 12:00

Izvēle liela!
Cenas dažādas!
Nenokavējiet!

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA Meklē kandidātu finanču lietveža/des (grāmatveža/des) amatam

- Pilna laika darbs ir 40 stundas nedēļā
- Darba vieta - ALAs biroja telpās Rokvillē, Merilandē
- Atlīdzība - atkarībā no darba pieredzes pēc vienošanās
- ALA pilna laika darbiniekiem piedāvā veselības apdrošināšanu, pensijas kontu, apmaksātas atvaļinājuma un slimības dienas
- Darbs varētu sākties ar 2011.gada 1. oktobrī, lai būtu iespēja gūt pieredzi no pašreizējās lietvedes, kuŗa plāno atstāt darbu 2011. gada beigās.

ALAs Finanču lietveža galvenie pienākumi ir:

- 1) iegrāmatot ienākumus,
- 2) iegrāmatot izdevumus,
- 3) pārzināt ALAs bankas kontus, ieguldījumu situāciju,
- 4) izrakstīt čekus un veikt elektroniskos naudas pārskaitījumus,
- 5) Sagatavot ALAs vispārējos un nozaŗu finanŗu pārskatus valdes locekļiem,
- 6) Regulāri kārtot ALAs biroja darbinieku algas un iemaksas pensiju kontos,
- 7) Sadarbībā ar ALAs kasieri un ASV zvērīnātu revidentu firmas darbiniekiem sagatavot revīzijas informāciju, izpildīt un iesniegt federālās valdības un pavalsts finanŗu atskaites formas
- 8) ALA birojs ir mazs (3,5 darbinieki) un pilna laika finanŗu lietvedim/-ei būs pienākumi, kas nav saistīti ar finanŗu lietām, bet atbalsta vispārējo biroja darbību.
- 8) ALAs valde apsvērtu arī puslaika darbinieka piedāvājumus.

Ideālam kandidātam:

- 1) Būtu jāorientējas ASV latviešu sabiedrības vispārējā darbībā
- 2) Būtu vairāku gadu pieredze finanŗu laukā - fondu grāmatvedībā (fund accounting), jeb būtu attiecīgā izglītība,
- 3) ir jābūt labām latviešu un teicamām angļu valodas zināšanām, jāpārzin finanŗu terminoloģija,
- 4) ir jābūt labām spējām darboties ar datora programmām, (Microsoft Excel, Word)
- 5) būtu vēlams pārzināt finanŗu programmu „QuickBooks for Non Profits”, kas ir galvenā ALAs, kā bezpeļņas organizācijas grāmatvedības programma. (Iespējamās šīs programmas apmācības darba gaitā, vaiursos.)
- 6) jābūt ASV pavalstniekam vai darba atļaujai ASV

ALA visaugstāk novērtētu pieteikumus, kuros darba meklētājs izteiktu ilgtermiņa interesi iesaistīties ALAs darbā. Papildus informāciju varat iegūt, atsūtot savu *Curriculum Vitae* vai darba pieredzes aprakstu uz e-pastu: alainfo@alaua.org.

**VESELĪBAS
APDROŠINĀŠANA**
uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

- latviskā virtuve - rokdarbi - podniecība - stikla apdare - puzuri - rotkalšana -
- bērnu nodarbhības - burtnīcu iesiešana -

Latviska nometne visām paaudzēm!
Gažezērā 2011.g. 7.- 14. augustam

Maija Zaeska
tālr: 763 / 972-2521
zaeska@frontiernet.net

- mūzika - literatūra - folklorā - politika - kokgriešana - dziedāšana - peldēšana -

**NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI
UZ LATVIJU**

Likmes: līdz \$100 - \$20
no \$101 līdz \$500 - \$25
virs \$500 - \$25 plus 3% no summas virs \$500. Summas nododam ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11, ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19. Piegādājam summas līdz \$1000.

Kārtojām nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Lūdzu nosūtīt vēstuli ar sūtītāja un saņēmēja vārdu, adresi, telefona numuru un norādījumu par summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
(973) 746-3075

**ETNOGRAFIŠKI
PAREIZAS**

latviešu
tautas tērpu
brunŗu drēbes
no vairākiem
novadiem
732-842-4867

**Inteliģenta, simpātiska sievietē
(gados pāri 50) vēlas iepazīties ar
solidu kungu nopietnos nolūkos.**

Lūdzu rakstīt:
aquarius.sos@gmail.com

**PĀRDODAM LIELU
ĢIMENES MĀJU SMILTENĒ.**
Apm. 240 m², ar kamīnu,
garāžu divām automašīnām
un koptu dārzu (1065 m²)
Māja atrodas tuvu Tepera
ezeram un Smiltēnes
ģimnazijai.
Cena: 80 000 latu.
Zvanīt: 00-49-160-976-5322

ŠĪ VASARA KATSKIĻOS

**Būsiet mīļi gaidīti -
Melnaiss lācis I
sestdien, 16. jūlijā
pl.18.00**

**Melnaiss lācis II
6. augustā Čūku bēres!**

Sabiedriska pēcpusdiena/vakars teltī pie Atpūtas nama, draudzes Katskiļu nometnē. Uzskodas un atspirdzinājumus piedāvās ap 16:00. Vakariņas servētas pēc plkst. 17:30. Viesošānās vecākiem un labvēļiem. Informācija sekos. Lūdzu atbalstiet nometni! Atlikums par labu Ņujorkas draudzes lauku īpašumam un jaunās ēdamzāles celšanai. Visi mīļi aicināti.

leeja \$25.00

Pieteikšanās pie Diānas: Laikdsr@aol.com vai pa tel.: 732-549-0445

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

MATĪSS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

SPORTS

Ērika Veide skrien kā vējš

Ļūdzersijas pavalsts Spartas vidusskolas audzēkne un skolas vieglatlētikas vienības dalībniece **Ērika Veide** pēdējos divos gados uzvarējusi daudzās sacensībās. Nesen viņa piedalījās *Meet of Champions* sacensībās un 800 m skrējienā izcīnīja zelta medaļu ar rezultātu 2:09,86. Līdz šim nevienam no Spartas skolas šajās sacensībās 800 m skrējienā nebija izdevies uzvarēt. Ērikas rezultāts 800 m distancē viņu ierindo 24.-25. vietā visu ASV vidusskolnieču šīgada vērtējuma tabulā.

Ērika Veide

„Sasniedz visu to, ko viņa ir spējusi, ir apbrīnas vērts,” par Ēriku saka „Spartans” meiteņu vienības treneris Ričs Hekmans. „Tikai retumis izdodas satikt cilvēku, kuram ir iedzimts talants. Spartas vidusskolai laimējies, šādu retumu atrast Ērikā.”

Ērikai Veidei šis bija pēdējās sacensības vidusskolas mērogā, jo viņa rudenī sāks studijas Harvarda universitatē. Vieglatlētiķi pamest viņa nedomā. Vēl-sim Ērikai veiksmi!

A.M

Latvijas basketbolistes 8. vietā

Eiropas basketbola meistarsacīkstēs Polijā ceturtdaļfinālā Latvijas vienība ar rezultātu 72:83 zaudēja pašreizējai vicečempionei **Krievijai**. Jau pirmajā puslaikā ar veiksmīgiem tālmetieniem krievietes ieguva stabilu pārsvaru desmit punktu robežās un to noturēja līdz spēles beigām. Latvijas vienībai neizdevās izveidot aktīvu aizsardzību, arī neveicās cīņā par atlēkušajām bumbām.

Latvijas izlasei neveicās arī pret **Chorvatiju**. Spēlei bija svarīga nozīme. Uzvara dotu cerību iekļūt starp meistarsacīkšu piecām labākajām vienībām. Tas savukārt nodrošinātu iespēju iekļūt Londonas Olimpisko spēļu kvalifikācijas turnīrā.

Spēles sākumā Chorvatija izvirzījās vadībā ar 3:0, bet pirmās ceturtdaļas beigu daļā sekmīgāk nospēlēja Latvijas vienība, panākot piecu punktu pārsvaru - 20:15. Otrā puslaika sākumā Latvijas izlase pārņēma vadību

ar 39:37, tomēr lielāku pārsvaru latvietēm gan neizdevās iegūt un cīņa ritēja līdzīgi. Spēles gaita krasī mainījās trīs minūtes pirms trešās ceturtdaļas beigām, kad Chorvatijas izlase no 49:48 panāca 56:48, iekrājot lielāko pārsvaru spēlē. Ceturtajā ceturtdaļā Latvijas izlase cīņas gaitu tā arī nespēja lauzt. Tika piedzīvots zaudējums - 75:84.

Latvijas izlasē rezultatīvākā spēlētāja ar 16 gūtajiem punktiem bija Zane Tamane, Elīna Babkina ieguva 15, Ieva Kubliņa - 13 punktus.

Ceturtdaļfinālā pēdējā spēlē mūsu vienība sacentās ar lietuvietēm. Šai sacensībai vairs bija tikai prestiža nozīme, abas vienības cīnījās par Baltijas labākās vienības godu. Mūsu kaimiņvalsts komanda izrādījās labāk sagatavojusies un izcīnīja pārliecinošu uzvaru ar rezultātu 75: 56.

Līdz ar to Eiropas meistarsacīkstēs Latvijas vienība ierindojās 8. vietā.

Pēc meistarsacīkstēm

Pēc Eiropas meistarsacīkstēm Latvijas vienībā notika būtiskas pārmaiņas. No sieviešu basketbola izlases galvenā trenera amata atkāpās **Georgs Dikeulakos**, divas no labākajām spēlētājām - **Gunta Baško** un **Ieva Kubliņa** beidza karjēru valstsvienībā. Latvijas izlasi Dikeulakos sāka vadīt aizvadītajā gadā, nomainot Ainaru Zvirgzdiņu.

Pēc spēles ar Lietuvu Dikeulakos sacīja: „Šī bija mana pēdējā spēle pie Latvijas izlases stūres. Svarīgākais, ka Eiropā esam astoņu spēcīgāko vienību vidū. Eiropas meistarsacīkstēs valsts izlasē nebija vairāku vadošo spēlētāju. Taču pozitīvais ir, ka vērtīgu pieredzi ieguva jaunās basketbolistes. Darboties kopā ar Latvijas Basketbola savienību (LBS) un šim spēlētājam man ir bijis gods. Novēlu Latvijas izlasei turpināt spēlēt visaugstākajā līmenī. Ceru, ka kādreiz atkal strādāšu ar šo vienību.”

Gunta Baško Latvijas izlasē debitēja 19 gadu vecumā un 1999. gada Eiropas meistarsacīkstēs bija jaunākā spēlētāja. Viņa palīdzēja Latvijas izlasei 2007. gada Eiropas meistarsacīkstēs izcīnīt ceturto vietu un iekļūt 2008. gada Pekinas Olimpiskajās spēlēs. Šīgada Eiropas meistarsacīkstēs Baško laukumā izgāja visās deviņās spēlēs, caurmērā spēlēja 11,4 punktus, izcīnīja 4,4 atlēkušās bumbas un izdarīja 2,4 rezultatīvas pie-spēles.

Par karjēras beigšanu paziņoja arī Ieva Kubliņa. Kubliņa pateicās visiem, kuri izlasē pavadītajā laikā viņai palīdzēja un atbalstīja.

Latvijas izlasē Kubliņa debitēja 2001. gada 14. maijā spēlē ar Vāciju. Pavisam 122 spēlēs izlases sastāvā Kubliņa guvusi 1310 punktus, sasniedzot ceturto vietu valstsvienības visu laiku rezultatīvāko basketbolistu sarakstā un pirmo vietu priekšējās līnijas spēlētāju vidū. Savukārt

53 FIBA turnīru spēlēs savākti 566 punkti.

Pasaules meistarsacīkstēs U-19 vienībām

No 30. jūnija līdz 10. jūlijam Liepājā, Valmierā un Rīgā notiek 10. Starptautiskās basketbola federācijas (FIBA) U-19 Pasaules meistarsacīkstes. Latvijā ieradusās 16 valstu izlases no pieciem kontinentiem.

Visas vienības sadalītas četrās grupās pa četrām komandām katrā. Latvijas basketbolistiem B grupā jāsacenšas ar Taivanu, Austrāliju un Argentīnu. Katras grupas trīs labākās vienības iekļūst kvalifikācijas kārtā, kur tām jāsacenšas ar kaimiņu apakšgrupas vadošo vienību trio.

Valmieras pilsētas pašvaldības zālē notika U-19 pasaules meistarsacīkšu dalībnieku čempionāta pieņemšana. Valmieras pilsētas galva Inesis Boķis izteica gandarījumu, ka šīs pilsētai būs trešās FIBA mēroga rīkotās meistarsacīkstes. Savukārt FIBA sporta direktors Lubomirs Kotleba izteica ļoti atzinīgus vārdus Latvijai un Valmieras pilsētai par lieliski noorganizētajām iepriekšējām meistarsacīkstēm Uzrunu arī LBS vārdā teica Edgars Šņeps

Latvijas vienība pirmajā spēļu posmā guva divas uzvaras un cieta vienu zaudējumu. Ar 85:67 pārspēja Taivānas, ar 78:68 - Austrālijas valstsvienību, bet ar 62:69 zaudēja Argentīnai, kas ir viena no sacensību galvenajām favorītiem. Pēc šīs uzvaras Latvijas izlase nodrošināja dalību turnīra nākamajā kārtā.

Otrā posma pirmajā spēlē Latvijas jaunieši zaudēja Brazīlijas valstsvienībai - 73:88.

Izpilda olimpiskos normatīvus

Latvijas vidējo distanču skrējējs **Dmitrijs Jurkevičs** Zviedrijā vieglatlētikas sacensībās *Sollentuna GP* laboja Latvijas rekordu 1500 m distancē - 3:37,35, izcīnot ceturto vietu. Līdz ar to Jurkevičs izpildīja šā gada pasaules meistarsacīkšu un Londonas Olimpisko spēļu kvalifikācijas B normu (3:38,0).

* Sacensībās Itālijā **Ronalds Arājs** 100 m distancē laboja 14 gadus veco Sergejam Inšakovam piederošo Latvijas rekordu (10,28), uzlabojot to uzreiz par vienu sekundes desmitdaļu - 10,18 sekundes. Vēja ātrums šoreiz bija normas robežās - +1,4m/s. Par viņu ātrāk distanci veica tikai Dienvidafrikas pārstāvis Tuso Muangs - 10,16.

Arāja personiskais rekords līdz šim bija 10,31 sekunde (sasniegts 2010. gadā ASV). Ar sasniegto jauno Latvijas rekordu Arājs izpildījis Londonas Olimpisko spēļu A normatīvu (10,18) un nodrošinājis sev dalību olimpiādā, kā arī izpildījis pasaules meistarsacīkšu A normatīvu. Pasaules meistarsacīkstēs šogad norisināsies Dienvidkorejas pilsētā Tegu.

Ronalds Arājs

Liels gods Siguldai

Siguldā notiks pasaules meistarsacīkstes kamanīņu sportā 2015. gadā. Tā Berlīnē nolēmuši Starptautiskās Kamanīņu sporta federācijas 34 valstu pārstāvji pēc Siguldas novada pašvaldības un Latvijas Kamanīņu sporta federācijas (LKSF) pārstāvju prezentācijas par Siguldu kā meistarsacīkšu norises vietu.

Pēc svarīgā lēmuma pieņemšanas LKSF prezidents Atis Strenga sacīja: „Esmu gandarīts, ka pasaules meistarsacīkstes kamanīņu sportā pēc 12 gadiem atgriezīsies Latvijā. Latvijas Kamanīņu sporta federācijai un Siguldas novada pašvaldībai ir pieredze šādu sacensību rīkošanā, tādēļ pasaules meistarsacīkstes būs liels notikums

Latvijai un Siguldai.”

Siguldas novada domes priekšsēdis Uģis Mitrevičs uzsvēra, ka pasaulē ir tikai 16 tādas līdzīgas kamanīņu un bobsleja trases kā Siguldā. Siguldas trase 25 gadu laikā ir nesusi mūsu valstij daudz augstākā līmeņa godalgas ar trasi saistītos ziemas sporta veidos, ļaujot Latvijai atrasties šo sporta veidu lielvalstu elitē. Tas mazai valstij ir ļoti svarīgi. Bobsleju un kamanīņu trasei, atrodoties pasaules elites aprītē, ir arī iespējas ik gadu Latvijai piesaistīt vairāk nekā vienu miljonu eiro no citu valstu sportistiem.

Kongresā tika apstiprināts, ka nākamais 60. Starptautiskais Kamanīņu federācijas kongress 2012. gada jūlijā norisināsies Rīgā un Siguldā.

P. Karlsons

Izdevīgi apdrošinājumi
un biedru benefiti
visiem vecumiem.

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

- » Medicare papildapdrošinājums (Medigap)
- » Apdrošinājums viesiem no ārzemēm
- » Starptautisko ceļojumu apdrošinājums
- » Papildus veselības apdrošinājums
- » Veselības apdrošinājums
- » Dzīvības apdrošinājums
- » Zāļu plāns (Rx)

T 215.635.4137 // F 215.635.1583
info@Lrfa.org // www.LRFA.org

